

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๔/๒๕๕๙

วันพฤหัสบดีที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๙

อ.พ.๕๑/๒๕๕๙

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “ราชการส่วนท้องถิ่น” และบทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓)

(๓) กำหนดให้มีมาตรการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย (เพิ่มหมวด ๓/๑ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ มาตรา ๓๔/๓ และมาตรา ๓๔/๔)

(๔) กำหนดโทษกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และข้อกำหนดของท้องถิ่น (เพิ่มมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๒)

(๕) ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าบริการ

เหตุผล

โดยที่การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศ แต่ปัจจุบัน การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมีบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน ทำให้ขาดการบูรณาการร่วมกันโดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแต่ละประเภท อีกทั้งอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดเก็บยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายจริง ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สมควรกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ รวมทั้งกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปใช้ประโยชน์หรือหาประโยชน์ได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีเนื้อหารวมจำนวน ๑๑ มาตรา ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

- แก้ไขบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “ราชการส่วนท้องถิ่น” (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ ในบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “ราชการส่วนท้องถิ่น”)

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (๑) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๒) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (๓) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๕) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (๖) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นนั้น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า

(๑) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) ปลัดเทศบาลและรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล

(๓) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขต และผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๕) ปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๖) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นและรองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น”

- แก้อไขให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการมีอำนาจออกกฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดอำนาจออกกฎกระทรวงในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยสามารถกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ระยะเวลาการจัดเก็บ ลักษณะการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งต้นทุนและความคุ้มค่าในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยก็ได้ (ร่างมาตรา ๕ แก้อไขเพิ่มเติมมาตรา ๕)

- กำหนดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยกำหนดหน้าที่ให้ราชการส่วนท้องถิ่นยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่น โดยเก็บค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราที่กำหนด ซึ่งสามารถมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนเป็นผู้ดำเนินการหรือทำร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นก็ได้ โดยมีให้ถือว่าเป็นการร่วมลงทุน ตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ และมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บไปดำเนินการ ใช้ หรือหาประโยชน์ได้ กำหนดควบคุมกิจการรับทำการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเมื่อได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายนี้แล้ว ให้ถือว่าได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขแล้ว กำหนดหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่ต้องจัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามที่สาธารณสุขและสถานสาธารณสุขให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะและออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับ

ค่าธรรมเนียม และการตัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิ鞠และมูลฝอย ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวด้วย และกำหนดหน้าที่ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการที่จะเสนอแนะ แนะนำ และช่วยเหลือราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนงานโครงการในการจัดการสิ่งปฏิ鞠และมูลฝอย ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด และขอจัดตั้งงบประมาณให้ราชการส่วนท้องถิ่นในกรณีที่มีความจำเป็นต้องได้รับการอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันให้คำแนะนำและกำกับการดำเนินการของราชการส่วนท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มหมวด ๓/๑ การจัดการสิ่งปฏิ鞠และมูลฝอย มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ มาตรา ๓๔/๓ และมาตรา ๓๔/๔)

- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้คำแนะนำเพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับในเขตเทศบาลเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และของปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ราชการส่วนท้องถิ่น” และแก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาทั้งของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งหน้าที่รับผิดชอบดังกล่าว ให้รวมถึงผู้ได้รับมอบหมายด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม คำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” และ “พนักงานเจ้าหน้าที่” (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓)

- กำหนดโทษผู้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิ鞠และมูลฝอย โดยไม่ได้รับใบอนุญาต และกำหนดโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๒)

- แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๙)

- รองรับการใช้พระราชบัญญัตินี้รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๐)

บทวิเคราะห์ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ข้อดี

ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดอันเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดความเป็นเอกภาพ ทั้งในเรื่องที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ ตลอดจนกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปใช้ประโยชน์หรือหาประโยชน์ได้

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น เพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิงหาคม ๒๕๕๙

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายรัช ภาสุช รองเลขาธิการวุฒิสภา

นายทศพร แยมวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

นายสุชาติ พันทองคำ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒

นางสาวสมสมร นาคนาค นิติกรชำนาญการ

นางสาวกรรณิกา พิสระ วิทยากรชำนาญการ

นางสิริกันย์ ส่องแสง เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นางสาวรัตติกานต์ น้อยนวม เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวกาญจนา พาลดีหลุด เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

นายพัลลภ วงศ์พานิช เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายฯ วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	ก
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญ ของร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๑
ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ กับร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๑๓
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	- ๑ -
- มาตรการทางกฎหมายในการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย	- ๑๐ -
- สถานการณ์ขยะของไทย วิฤตขยะ ๒๖ ล้านตัน กำจัดได้อย่างถูกต้อง แค่ ๗.๒ ล้านตัน	- ๒๑ -
- แนวคิดและการจัดการขยะมูลฝอยของนานาชาติ	- ๒๖ -
- การบริหารจัดการขยะและของเสียและการรักษาความสะอาดที่สาธารณะ ของประเทศญี่ปุ่น	- ๓๒ -
- มหานครโตเกียว ..โมเดลการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ครัวเรือน	- ๔๓ -
- กฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอยและอัตราค่าธรรมเนียมอื่น ๆ พ.ศ. ๒๕๔๕	- ๔๗ -
- ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	- ๕๐ -
บทความจากสื่อมวลชน	
- ลากไส้ MOU - ใบเสร็จค่าเก็บขยะ ๗ พันแห่ง สอดรับโรดแมป “แผนแม่บทขยะ” ๕ หมื่นล้าน	- ๕๑ -

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ (๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (๑๗)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๒๗)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด
และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด
และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “ราชการส่วนท้องถิ่น” และบทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓)

(๓) กำหนดให้มีมาตรการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย (เพิ่มหมวด ๓/๑ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ มาตรา ๓๔/๓ และมาตรา ๓๔/๔)

(๔) กำหนดโทษกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และข้อกำหนดของท้องถิ่น (เพิ่มมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๒)

(๕) ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าบริการ

๑.๒ เหตุผล

โดยที่การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศ แต่ปัจจุบันการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมีบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน ทำให้ขาดการบูรณาการร่วมกันโดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแต่ละประเภท อีกทั้งอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดเก็บยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายจริง ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดสมควรกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ รวมทั้งกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปใช้ประโยชน์หรือหาประโยชน์ได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่..) พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

๔. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๖.๑ แก้ไขบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “ราชการส่วนท้องถิ่น” (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ ในบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “ราชการส่วนท้องถิ่น”)

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “ราชการส่วนท้องถิ่น” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (๑) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๒) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (๓) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๕) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (๖) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นนั้น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า

- (๑) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๒) ปลัดเทศบาลและรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล
- (๓) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๔) ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขต และผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๕) ปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (๖) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นและรองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

๖.๒ แก้ไขให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการมีอำนาจออกกฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดอำนาจออกกฎกระทรวงในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยสามารถกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ระยะเวลาการจัดเก็บ ลักษณะการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งต้นทุนและความคุ้มค่าในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยก็ได้ (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่การออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ระยะเวลาการจัดเก็บ ลักษณะการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งต้นทุนและความคุ้มค่าในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ก็ได้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้”

๖.๓ กำหนดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยกำหนดหน้าที่ให้ราชการส่วนท้องถิ่นยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่น โดยเก็บค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราที่กำหนด ซึ่งสามารถมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเอกชนเป็นผู้ดำเนินการหรือทำร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นก็ได้ โดยมีให้ถือว่าเป็นการร่วมลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ และมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บไปดำเนินการ ใช้ หรือหาประโยชน์ได้ กำหนดควบคุมกิจการรับทำการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเมื่อได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายนี้แล้ว ให้ถือว่าได้รับ

อนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขแล้ว กำหนดหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่ต้องจัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามที่สาธารณสุขและสถานสาธารณสุขให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะและออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับค่าธรรมเนียม และการคัดแยก เก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวด้วย และกำหนดหน้าที่ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการที่จะเสนอแนะ แนะนำ และช่วยเหลือราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนงานโครงการในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด และขอจัดตั้งงบประมาณให้ราชการส่วนท้องถิ่นในกรณีที่มีความจำเป็นต้องได้รับการอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันให้คำแนะนำและกำกับการดำเนินการของราชการส่วนท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มหมวด ๓/๑ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ มาตรา ๓๔/๓ และมาตรา ๓๔/๔)

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๓/๑ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ มาตรา ๓๔/๓ และมาตรา ๓๔/๔ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

“หมวด ๓/๑

การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

มาตรา ๓๔/๑ การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเอกชนเป็นผู้ดำเนินการหรือทำร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ การมอบให้เอกชนดำเนินการหรือร่วมดำเนินการดังกล่าว มิให้ถือว่าเป็นการร่วมลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ แต่หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดดังกล่าว ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐประกอบด้วย

สิ่งปฏิภูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐหรือ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายตามวรรคสอง ซึ่งดำเนินการจัดเก็บย่อมมีอำนาจนำไปดำเนินการ ใช้ หรือหาประโยชน์ได้ตามข้อตกลงที่ทำให้ ะหว่างกันและตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดตามวรรคสอง

ในกรณีที่ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับมอบหมายจาก ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นให้เป็นผู้ดำเนินการตามวรรคสอง มิให้ถือว่าเป็นการทำกิจการนอกเขตตาม กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้เป็นหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บ ขน และ กำจัดสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยจากผู้ที่เกี่ยวข้องตามอัตราที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งต้องไม่เกิน อัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการของเสียอันตรายและของเสียไม่อันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่ในกรณีที่มีของเสียอันตรายหรือของเสียไม่อันตราย ปนอยู่กับสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดเก็บ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงาน ของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมาย ให้จัดเก็บ แจ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานมาดำเนินการนำไปจัดการ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องดำเนินการภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ่ง เมื่อพ้น กำหนดเวลาดังกล่าวหากพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นยังมีได้ดำเนินการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชน ที่ได้รับมอบหมายให้จัดเก็บ ดำเนินการกับสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยนั้นตามที่เห็นสมควร และให้ถือว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานที่ได้รับแจ่ง จงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด

การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในกรณีที่มีกฎหมายกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรฐานไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะต้อง ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรฐานนั้นด้วย

มาตรา ๓๔/๒ ผู้ใดประสงค์จะดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขน กำจัด หรือ หาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่น

ผู้ใดได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขแล้ว

มาตรา ๓๔/๓ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามที่สาธารณะและสถานสาธารณะให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะและออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์การจัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในสถานที่เอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้

(๒) กำหนดวิธีการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

(๓) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔/๒ ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

การปฏิบัติหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ราชการส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งด้วย

มาตรา ๓๔/๔ ให้เป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่จะเสนอแนะ แนะนำ และช่วยเหลือราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนงานโครงการในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องได้รับการอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเสนอความเห็นในการขอจัดตั้งงบประมาณเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย

ในการจัดทำแผนงานโครงการตามวรรคหนึ่ง ต้องมีขั้นตอนและกระบวนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วย

ให้เป็นหน้าที่ของกรมควบคุมมลพิษ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกรมอนามัย ร่วมกันให้คำแนะนำและกำกับการดำเนินการของราชการส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการโครงการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง เพื่อประโยชน์แห่งการนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จะตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการเพื่อทำงานร่วมกันก็ได้”

๖.๔ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้คำแนะนำเพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับในเขตเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และของปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ราชการส่วนท้องถิ่น” และแก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาทั้งของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งหน้าที่รับผิดชอบดังกล่าว ให้รวมถึงผู้ได้รับมอบหมายด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม คำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” และ “พนักงานเจ้าหน้าที่” (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓)

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะให้คำแนะนำผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ในเขตเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และของปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๔๓ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของตน

ในกรณีที่ได้มีการมอบหมายให้รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกเทศมนตรีหรือปลัดเทศบาล รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือปลัดกรุงเทพมหานคร รองนายกเมืองพัทยาหรือปลัดเมืองพัทยา หรือรองผู้บริหารหรือปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นช่วยปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้มอบหมาย”

๖.๕ กำหนดโทษผู้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยไม่ได้รับใบอนุญาต และกำหนดโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๒)

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๕๘/๑ ผู้ใดดำเนินกิจการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔/๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๘/๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๓๔/๓ (๑) และ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้มีหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามมาตรา ๓๔/๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔/๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๓๔/๓ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

๖.๖ แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าบริการท้ายพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

๖.๗ รongรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ การบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ก่อนวันที่พระราชบัญญัติรักษา

ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้เป็นไปตามมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

๖.๘ อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ

“อัตราค่าธรรมเนียม

๑. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตปิดแผ่นประกาศ หรือเขียนข้อความหรือภาพ ติดตั้ง เขียนป้าย หรือเอกสาร หรือทิ้งหรือโปรยแผ่นประกาศ เพื่อโฆษณาแก่ประชาชน	ฉบับละ	๒๐๐	บาท
๒. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการรับทำการเก็บ และขนสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐	บาท
๓. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการกำจัดสิ่งปฏิกูล และมูลฝอย	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐	บาท
๔. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการหาประโยชน์ จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐	บาท
๕. ค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย			
๕.๑ การเก็บและขนสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย			
๕.๑.๑ กรณีมีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ไม่เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร			
เดือนละ		๑๕๐	บาท
๕.๑.๒ กรณีที่มีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยต่อเดือน เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร ให้คิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตรและให้เก็บหน่วยละ		๑๕๐	บาท

๕.๒ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

๕.๒.๑ กรณีมีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

ไม่เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร

เดือนละ

๒๐๐ บาท

๕.๒.๒ กรณีที่มีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยต่อเดือน

เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร

ให้คิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม

หรือ ๖๐๐ ลิตรและให้เก็บหน่วยละ

๒๐๐ บาท

๕.๓ ในกรณีมีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยต่อเดือน

มากกว่า ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร

และมีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยต่อหนึ่งวันเกิน

๑๒๐ กิโลกรัมหรือ ๖๐๐ ลิตร จะกำหนดเป็นหน่วย

หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร

เพื่อให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มนอกจาก

๕.๑ และ ๕.๒ ก็ได้ โดยให้คิดอัตราหน่วยละ

๒๐๐ บาท

๕.๔ การเก็บและขนสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

หรือการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ในลักษณะครั้งคราว

๕.๔.๑ ให้จัดเก็บเป็นรายครั้ง

โดยคิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม

หรือ ๖๐๐ ลิตรและให้เก็บหน่วยละ

๒๐๐ บาท

๕.๔.๒ ในกรณีมีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

มากกว่า ๒๒๐ กิโลกรัม หรือ

๑.๑ ลูกบาศก์เมตร ให้คิดเป็นหน่วย

หน่วยละ ๒๒๐ กิโลกรัม หรือ

๑.๑ ลูกบาศก์เมตร เพื่อให้มีการเก็บ

ค่าธรรมเนียมเพิ่มนอกจาก ๕.๔.๑ ก็ได้

ในอัตราหน่วยละ

๒๐๐ บาท

๕.๕ ในกรณีที่คำนวณปริมาณสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยแล้ว
เศษเกินกึ่งหนึ่งของหน่วยตามที่กำหนดใน
๕.๑ ถึง ๕.๔ ให้คิดเป็นหนึ่งหน่วย”

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาด

และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)

กับ

ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด

และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ตารางเปรียบเทียบ
พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
กับร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่..) พ.ศ.
ที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>ร่าง</p> <p>พระราชบัญญัติ</p> <p>รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่..)</p> <p>พ.ศ.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	

<p>พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”</p>	<p>เพื่อให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับทั่วราชอาณาจักร</p>
<p>พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดใดในท้องที่ใด มีบริเวณเพียงใด และจะให้ใช้บังคับทั้งหมดทุกมาตราหรือยกเว้นมาตราใด ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>สำหรับองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่งและวรรคสองการใช้บังคับตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศ</p>	<p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “ราชการส่วนท้องถิ่น” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>	

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า</p> <p>(๑) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล</p> <p>(๒) ประธานกรรมการสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล</p> <p>(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด</p> <p>(๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร</p> <p>(๕) ปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา</p> <p>(๖) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น</p> <p>“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า</p> <p>(๑) ปลัดเทศบาล และรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล</p> <p>(๒) ปลัดสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล</p> <p>(๓) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายอำเภอ สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด</p> <p>(๔) ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตและผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร</p> <p>(๕) รองปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา</p> <p>(๖) ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า</p> <p>(๑) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด</p> <p>(๒) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล</p> <p>(๓) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>(๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร</p> <p>(๕) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา</p> <p>(๖) ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น</p> <p>“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า</p> <p>(๑) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด</p> <p>(๒) ปลัดเทศบาล และรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล</p> <p>(๓) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>(๔) ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตและผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร</p> <p>(๕) ปลัดเมืองพัทยา และรองปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา</p> <p>(๖) ปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น และรองปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น</p>	<p>แก้ไขคำนิยามเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน</p>

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น</p> <p>มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกิน อัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง</p> <p>กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้</p>	<p>“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น”</p> <p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกิน อัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนด กิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่การออก กฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูล และมูลฝอยให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย</p> <p>การออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ให้แตกต่างกันโดยค่าน้ำประปาถึงปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ระยะเวลาการจัดเก็บ ลักษณะการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งต้นทุนและค่าน้ำประปาในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูล และมูลฝอย ก็ได้</p> <p>กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้”</p>	<p>แก้ไขให้รัฐมนตรีว่าการมีอำนาจออก กฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนด อำนาจออกกฎกระทรวงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ สิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย โดยสามารถกำหนดอัตรา ค่าธรรมเนียมแตกต่างกันโดยค่าน้ำประปาถึงปริมาณมูลฝอย ระยะเวลา และลักษณะการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอย รวมถึงต้นทุนและค่าน้ำประปาในการเก็บ ขน และกำจัด มูลฝอย ก็ได้</p>

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๓/๑ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มาตรา ๓๔/๒ มาตรา ๓๔/๓ และมาตรา ๓๔/๔ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>“หมวด ๓/๑ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย</p> <p>“มาตรา ๓๔/๑ การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่น ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด</p> <p>ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่น จะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ หรือทำร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ การมอบให้เอกชนดำเนินการ หรือร่วมดำเนินการดังกล่าว มิให้ถือว่าเป็นการร่วมลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ แต่หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดดังกล่าว ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐประกอบด้วย</p>	<p>เพิ่มเติมเพื่อกำหนดหน้าที่ให้ราชการส่วนท้องถิ่นยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูล และมูลฝอย โดยเก็บค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราที่กำหนด ซึ่งสามารถมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนเป็นผู้ดำเนินการหรือทำร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นก็ได้ โดยมีให้ถือว่าเป็นการร่วมลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ และมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บไปดำเนินการ ใช้ หรือหาประโยชน์ได้</p>

<p>พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>สิ่งปลูกและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายตามวรรคสอง ซึ่งดำเนินการจัดเก็บย่อมมีอำนาจนำไปดำเนินการ ใช้ หรือหาประโยชน์ได้ตามข้อตกลงที่ทำไว้ระหว่างกันและตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดตามวรรคสอง</p> <p>ในกรณีที่ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับมอบหมายจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่นให้เป็นผู้ดำเนินการตามวรรคสอง มิให้ถือว่าเป็นการทำกิจการนอกเขตตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>ให้เป็นหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจากผู้ที่เกี่ยวข้องตามอัตราที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>การจัดการของเสียอันตรายและของเสียไม่อันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่ในกรณีที่มีของเสียอันตรายหรือของเสียไม่อันตรายอยู่กับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดเก็บ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมาย ให้จัดเก็บแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน มาดำเนินการนำไปจัดการ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ต้องดำเนินการภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหากพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นยังมิได้ดำเนินการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้จัดเก็บ ดำเนินการกับสิ่งปฏิกูล</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และมูลผลย่นตามความเห็นสมควร และให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานที่ได้รับแจ้ง จงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรฐานไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรฐานนั้นด้วย	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	<p>มาตรา ๓๔/๒ ผู้ใดประสงค์จะดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่น ผู้ใดได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขแล้ว</p> <p>มาตรา ๓๔/๓ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาด และการจัดระเบียบในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามที่สาธารณสุขและสถานสาธารณะให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะและออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) กำหนดหลักเกณฑ์การจัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในสถานที่เอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้</p> <p>(๒) กำหนดวิธีการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย</p> <p>(๓) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือ หน่วยงานของรัฐหรือราชการ</p>	<p>เพิ่มเติมเพื่อควบคุมกิจการรับทำการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจ หรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ให้ต้องได้รับใบอนุญาต และเมื่อได้รับอนุญาตตามกฎหมายนี้แล้วให้ถือว่าได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขแล้ว</p> <p>เพิ่มเติมเพื่อกำหนดหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นและออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับค่าธรรมเนียม และการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ราชการส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวด้วย</p>

<p>พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>ส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>(๔) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตาม มาตรา ๓๔/๒ ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>(๕) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเกี่ยวข้องกับจัดการ สิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ</p> <p>การปฏิบัติหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ราชการส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งด้วย</p> <p>มาตรา ๓๔/๔ ให้เป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นที่จะเสนอแนะ และช่วยเหลือราชการส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำแผนงานโครงการในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด และในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องได้รับการอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเสนอความเห็นในการขอจัดตั้งงบประมาณเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย</p> <p>ในการจัดทำแผนงานโครงการตามวรรคหนึ่ง ต้องมี ขั้นตอนและกระบวนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ สิ่งแวดล้อม ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วย</p> <p>ให้เป็นที่หน้าที่ของกรมควบคุมมลพิษ กรมโยธาธิการ และผังเมือง กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกรมอนามัย ร่วมกันให้คำแนะนำและกำกับการค้าเป็นการของราชการ ส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการโครงการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง เพื่อประโยชน์แห่งการนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย</p>	<p>เพิ่มเติมเพื่อกำหนดหน้าที่ให้กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือราชการ ส่วนท้องถิ่น และขอจัดตั้งงบประมาณให้ราชการ ส่วนท้องถิ่นในกรณีที่จะต้องได้รับการอุดหนุนจาก งบประมาณแผ่นดิน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันให้คำแนะนำและกำกับการค้าเป็นการ ของราชการส่วนท้องถิ่น</p>	

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๔๒ ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีกองการกระทรวงมหาดไทยที่จะให้คำแนะนำผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการดูแลรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล เมืองพัทยา และองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และของปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด</p> <p>มาตรา ๔๓ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการสุขาภิบาล ปลัดเมืองพัทยา หน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของตน</p> <p>ในกรณีที่ได้มีการมอบหมายให้รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือปลัดกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศมนตรีหรือปลัดเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล ปลัดสุขาภิบาลหรือผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นช่วยปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้มอบหมาย</p>	<p>จะตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการเพื่อทำงานร่วมกันก็ได้”</p> <p>มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๔๒ ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีกองการกระทรวงมหาดไทยที่จะให้คำแนะนำผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการดูแลรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ในเขตเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และของปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด</p> <p>มาตรา ๔๓ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของตน</p> <p>ในกรณีที่ได้มีการมอบหมายให้รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกเทศมนตรีหรือปลัดเทศบาล รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกรุงเทพมหานคร รองนายกเมืองพัทยาหรือปลัดเมืองพัทยา หรือรองผู้บริหารหรือปลัดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นช่วยปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้มอบหมาย”</p>	<p>แก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ราชการส่วนท้องถิ่น”</p> <p>แก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” และ “พนักงานเจ้าหน้าที่”</p>

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>“มาตรา ๕๘/๑ ผู้ใดดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยมิได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔/๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา ๕๘/๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๓๔/๓ (๑) และ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>ผู้มีหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามมาตรา ๓๔/๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔/๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๓๔/๓ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”</p> <p>มาตรา ๙ ให้ยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าบริการท้ายพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน</p> <p>มาตรา ๑๐ การบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น</p>	<p>เพิ่มเติมเพื่อกำหนดโทษผู้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยไม่ได้รับใบอนุญาต</p> <p>เพิ่มเติมเพื่อกำหนดโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น</p> <p>เพื่อปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมโดยเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย</p> <p>เพื่อรองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</p>	

<p>พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อย เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อย เรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ...) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>										
<p>พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>ก่อนวันที่พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อย เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้เป็นไปตามมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อย เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>..... นายกรัฐมนตรี</p> <p>“อัตราค่าธรรมเนียม</p>	<p>เพื่อกำหนดผู้รักษาการตามกฎหมาย</p>										
<p>อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าบริการ</p> <table border="1" data-bbox="906 1361 1295 2007"> <thead> <tr> <th rowspan="2">ลำดับที่</th> <th rowspan="2">ประเภท</th> <th colspan="2">จำนวนเงิน</th> </tr> <tr> <th>บาท</th> <th>สตางค์</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>๑๑.</td> <td>ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ปิดแผ่นประกาศ หรือเขียน ข้อความหรือภาพ ติดตั้ง เขียนป้าย หรือเอกสาร หรือ ตั้งหรือไปรษณีย์แผ่นประกาศ เพื่อโฆษณาแก่ประชาชน</td> <td>๒๐๐</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	ลำดับที่	ประเภท	จำนวนเงิน		บาท	สตางค์	๑๑.	ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ปิดแผ่นประกาศ หรือเขียน ข้อความหรือภาพ ติดตั้ง เขียนป้าย หรือเอกสาร หรือ ตั้งหรือไปรษณีย์แผ่นประกาศ เพื่อโฆษณาแก่ประชาชน	๒๐๐	-	<p>๑. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตปิดแผ่นประกาศ หรือเขียนข้อความหรือภาพ ติดตั้ง เขียนป้าย หรือเอกสาร หรือตั้งหรือไปรษณีย์แผ่นประกาศ เพื่อโฆษณาแก่ประชาชน ฉบับละ ๒๐๐ บาท</p> <p>๒. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการรับทำการเก็บ และขนส่งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท</p> <p>๓. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการกำจัดสิ่งปฏิกูล และมูลฝอย ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท</p> <p>๔. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการหาประโยชน์</p>	
ลำดับที่			ประเภท	จำนวนเงิน								
	บาท	สตางค์										
๑๑.	ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ปิดแผ่นประกาศ หรือเขียน ข้อความหรือภาพ ติดตั้ง เขียนป้าย หรือเอกสาร หรือ ตั้งหรือไปรษณีย์แผ่นประกาศ เพื่อโฆษณาแก่ประชาชน	๒๐๐	-									

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท</p> <p>๕. ค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย</p> <p>๕.๑ การเก็บและขนสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย</p> <p>๕.๑.๑ กรณีมีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไม่เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร</p> <p>เดือนละ ๑๕๐ บาท</p> <p>๕.๑.๒ กรณีที่มีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยต่อเดือน เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร ให้คิดเป็นหน่วย</p> <p>หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร และให้เก็บหน่วยละ ๑๕๐ บาท</p> <p>๕.๒ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย</p> <p>๕.๒.๑ กรณีมีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไม่เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร</p> <p>เดือนละ ๒๐๐ บาท</p> <p>๕.๒.๒ กรณีที่มีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยต่อเดือน เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร ให้คิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร และให้เก็บหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ บาท</p> <p>๕.๓ ในกรณีมีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยต่อเดือนมากกว่า ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร และมีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยต่อหนึ่งวัน เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร จะกำหนดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร เพื่อให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มนอกจาก ๕.๑ และ ๕.๒ ก็ได้ โดยให้คิดอัตราหน่วยละ ๒๐๐ บาท</p>	

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>๕.๔ การเก็บและขนสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย หรือการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ในลักษณะครั้งคราว</p> <p>๕.๔.๑ ให้จัดเก็บเป็นรายครั้ง โดยคิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร และให้เก็บหน่วยละ ๒๐๐ บาท</p> <p>๕.๔.๒ ในกรณีมีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มากกว่า ๒๒๐ กิโลกรัม หรือ</p> <p>๑.๑ สุกบาศก์เมตร ให้คิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๒๒๐ กิโลกรัม หรือ</p> <p>๑.๑ สุกบาศก์เมตร เพื่อให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มนอกจาก ๕.๔.๑ ก็ได้</p> <p>ในอัตราหน่วยละ ๒๐๐ บาท</p> <p>๕.๕ ในกรณีที่คำนวณปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแล้ว เกินเกินกึ่งหนึ่งของหน่วยตามที่กำหนดใน ๕.๑ ถึง ๕.๔ ให้คิดเป็นหนึ่งหน่วย”</p>	

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด

และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๑๔๗๒ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาต่อไป โดยให้ความเห็นของสำนักงบประมาณ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรมไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณ และสำนักงาน ก.ก.ด.) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ) ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมควบคุมมลพิษและสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัย) ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโรงงานอุตสาหกรรม) และผู้แทนกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

กระทรวงมหาดไทยได้เสนอร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑.๑ แก้ไขบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “ราชการส่วนท้องถิ่น” ให้หมายถึงผู้บริหารท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท (ร่างมาตรา ๔)

๑.๒ เพิ่มหมวด ๓/๑ เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย (ร่างมาตรา ๕) โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ในเขตพื้นที่หรือนอกเขตพื้นที่ของตนเองได้ โดยราชการส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการเอง ร่วมดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือเอกชน หรืออาจมอบหมายให้องค์กร

ของรัฐหรือเอกชนดำเนินการแทนก็ได้ รวมทั้งสามารถจัดหาประโยชน์จากสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด ทั้งนี้ การจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยดังกล่าวจะไม่ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วย โรงงาน มูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข (มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ มาตรา ๓๔/๔ มาตรา ๓๔/๕ และมาตรา ๓๔/๙)

๒) กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับการบริหารการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย ของราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบ พิจารณากลับกรอง และให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการที่อยู่ในแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดที่ราชการส่วนท้องถิ่น เสนอของบประมาณ เสนอแนะมาตรการเกี่ยวกับการขอตั้งงบประมาณสำหรับการจัดการสิ่งปฏิภูลและ มูลฝอย กำกับดูแลการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการดังกล่าว รวมทั้งติดตามประเมินผล โครงการกำจัดสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยของราชการส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๓๔/๖ และมาตรา ๓๔/๗)

๓) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนงานโครงการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย เสนอต่อจังหวัด และเมื่อจังหวัดบรรจุแผนงานโครงการไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดแล้ว ให้จังหวัดจัดส่งแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับจังหวัดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นต่อไป ทั้งนี้ ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเสนอแผนงานโครงการดังกล่าวให้คณะกรรมการกำกับการบริหาร การจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยของราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะกรรมการ เห็นชอบแล้ว ให้กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ ต่อสำนักงบประมาณ เพื่อดังเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงมหาดไทย (มาตรา ๓๔/๘)

๑.๓ กำหนดโทษสำหรับผู้ที่ยังดำเนินการรับทำการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์ จากการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๔/๒ และผู้ที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของ ท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๓๔/๔ (ร่างมาตรา ๖)

๑.๔ กำหนดให้บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดขัดหรือ แย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ให้บังคับตามพระราชบัญญัตินี้แทน (ร่างมาตรา ๗)

๑.๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๘)

๒. ข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติฯ ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ สอดคล้องและมีทิศทางเดียวกับที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำลังปรับปรุงแก้ไขมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนของการจัดทำคำขอของบประมาณ ซึ่งเห็นควรให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดของส่วนราชการที่เสนอคำขอนั้น รับผิดชอบการยื่นงบประมาณประจำปีตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และมีแนวทางคล้ายคลึงกับ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะแห่งชาติ พ.ศ. ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเสนอ และมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ควรนำหลักการของร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะแห่งชาติ พ.ศ. ไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการมูลฝอยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการดังกล่าว

๒) การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของประเทศ ควรพิจารณาถึงการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ทั้งการเก็บ ขน และกำจัด และครอบคลุมถึงขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดประเภทชุมชนทุกประเภท ซึ่งควรรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อและมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดประเภทชุมชนมีเอกภาพและมีความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผล

๒.๒ กระทรวงสาธารณสุข มีความเห็นดังนี้

๑) เห็นควรสนับสนุนหลักการบริหารจัดการมูลฝอยทั่วไปแบบรวมกลุ่มพื้นที่ (Clusters) ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ เนื่องจากสอดคล้องกับมาตรา ๑๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ให้ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้

๒) สำหรับการแก้ไขปรับปรุงข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องนั้น เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างกฎกระทรวงเกี่ยวกับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอจำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ ๑) ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒) ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. ๓) ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. และ ๔) ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตและหนังสือรับรองการแจ้ง พ.ศ. ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาใกล้แล้วเสร็จ โดยกฎกระทรวงดังกล่าวสามารถสนับสนุนการบริหารจัดการแบบรวมพื้นที่ได้ และได้มีการแจ้งข้อมูลนี้ต่อที่ประชุมเพื่อขับเคลื่อนแนวทางการบริหารจัดการมูลฝอยของประเทศตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ในวันศุกร์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ แล้ว

๓) การกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจและหน้าที่เพิ่มขึ้นในเรื่องการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลนั้น เนื่องจากการจัดการสิ่งปฏิกูลหากไม่ถูกสุขลักษณะจะก่อให้เกิดปัจจัยเสี่ยงในการเป็นแหล่งแพร่กระจายของเชื้อโรคในระบบสุขาภิบาล ดังนั้น เพื่อการป้องกันควบคุมโรคที่เกิดจากการสุขาภิบาลที่ไม่ดี เช่น โรคระบบทางเดินอาหาร อันเป็นปัญหาสาธารณสุขสำคัญของประเทศ จำเป็นต้องมีกระบวนการควบคุมการจัดการโดยนักวิชาการที่มีความรู้ความชำนาญโดยเฉพาะ จึงเห็นควรให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ควบคุมดูแลในเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลเช่นเดิม

๒.๓ กระทรวงอุตสาหกรรม เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับความในวรรคสี่ของมาตรา ๓๔/๑ ตามที่เสนอ ที่บัญญัติว่า “๒) ให้อำนาจรัฐมนตรีมีให้ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน” เนื่องจากการกำจัดสิ่งปฏิกูล

หรือวัสดุที่ไม่ใช่แล้วตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ในปัจจุบัน หมายความว่ารวมถึงการจัดการของเสียอันตรายและไม่อันตรายด้วย ดังนั้น หากบทบัญญัติในมาตรา ๓๔/๑ วรรคสี่ดังกล่าว ไม่มีบทบัญญัติให้ยกเว้นการใช้บังคับกับการจัดการของเสียไม่อันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานด้วยแล้ว อาจทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายที่ซ้ำซ้อนกันเป็นภาระแก่ประชาชนที่อยู่ในบังคับกฎหมายดังกล่าว

๒.๔ สำนักงบประมาณ มีข้อสังเกตว่า เพื่อให้การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนงานโครงการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น ควรจะมีบทบัญญัติให้ครอบคลุมและชัดเจนว่าให้หมายรวมถึงการจัดทำแผนฯ ในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อประกอบในการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมด้วย

๓. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ประกอบกับความเห็นและข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว สรุปผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ดังนี้

๓.๑ ตัดการกำหนดเรื่องการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัตินี้ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งตามร่างที่กระทรวงมหาดไทยเสนอออก เนื่องจากเมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบและทุกพื้นที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ทันที จึงไม่ต้องกำหนดเรื่องการบังคับใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใดอีกอย่างไรก็ดี โดยที่หลักการของกฎหมายปัจจุบันนอกจากจะกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว ยังกำหนดเรื่องวันใช้บังคับไว้ด้วย ดังนั้น เพื่อรองรับวันใช้บังคับของพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ จึงแก้ไขเป็น “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป” (ร่างมาตรา ๓)

๓.๒ แก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดตำแหน่งผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาของข้าราชการและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะมีกฎหมายกำหนดขึ้นในอนาคตในบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” และคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” เป็น “ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น สำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น” และ “ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และรองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น” เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการร่างกฎหมาย นอกจากนี้ ได้เพิ่มตำแหน่งรองปลัดกรุงเทพมหานครให้เป็นพนักงาน

เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดตำแหน่งพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น (ร่างมาตรา ๔)

๓.๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตราการรักษาการตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยระบุให้เฉพาะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ (ร่างมาตรา ๕)

๓.๔ แก้ไขเพิ่มเติมการดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มหมวด ๓/๑ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ และมาตรา ๓๔/๓) ดังนี้

๑) แก้ไขเพิ่มเติมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เกิดจากแหล่งชุมชนทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยติดเชื้อ และมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ มิได้ยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่ใช้บังคับอยู่ อีกทั้งในกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรฐานที่ต้องดำเนินการสำหรับมูลฝอยแต่ละประเภทไว้ด้วย เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับกฎหมายอื่น จึงกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกจากต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดเกี่ยวกับการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแล้วยังต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรฐานของกฎหมายอื่นด้วย

นอกจากนี้ ได้เพิ่มเติมมิให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการจัดการกับมูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตโรงงาน ทั้งที่เป็นของเสียอันตรายและของเสียไม่อันตรายตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้สอดคล้องกับคำชี้แจงของผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรมที่ว่าตามพระราชบัญญัติโรงงานฯ กำหนดวิธีจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช่แล้วโดยต้องมีการบำบัดก่อนการกำจัดซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งอาจไม่สามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่พระราชบัญญัติโรงงานฯ กำหนดได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้เพิ่มเติมกรณีที่โรงงานลักลอบทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช่แล้วปะปนกับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงานฯ รับไปจัดการ และเพื่อมิให้การดำเนินการล่าช้าเกินสมควรและมีให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน จึงกำหนดกรอบระยะเวลาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงานฯ ดำเนินการภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเอกชนนั้นดำเนินการตามที่เห็นสมควร และให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งมีโทษตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๒) กำหนดมิให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยตรง เนื่องจากขณะนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่มีพื้นที่ดำเนินการเป็นของ

ตนเอง เว้นแต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับมอบหมายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในปัจจุบันที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งซึ่งไม่มีความพร้อมในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มีการมอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการแทน

๓) เพิ่มการกำหนดให้กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้เอกชนดำเนินการหรือร่วมดำเนินการ ไม่ถือว่าเป็นการร่วมลงทุนตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินการเรื่องดังกล่าวโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาแทน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางตามที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการนโยบายการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการการให้เอกชนร่วมลงทุนในโครงการที่มีวงเงินมูลค่าต่ำกว่าที่กำหนดในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๘ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนฯ มีขึ้นเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรของรัฐเป็นไปอย่างคุ้มค่า และเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จึงได้กำหนดให้การออกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนฯ ประกอบด้วย นอกจากนี้ โดยที่ปัจจุบันเทคโนโลยีที่ใช้จัดการกับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปกำจัดด้วยการฝังกลบ หรืออาจนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่นได้ เช่น นำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้า เพื่อเป็นการรองรับเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้นของประเทศ จึงได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนสามารถนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปใช้หรือหาประโยชน์ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

๔) ตัดบทบัญญัติที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตาม มาตรา ๓๔/๓ เดิม ออก โดยได้แก้ไขเพิ่มเติมให้ชัดเจนว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามอัตราที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อแก้ไขปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ยอมเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการดำเนินการดังกล่าว และได้กำหนดในมาตราการรักษาการให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้มีอำนาจในการออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เพื่อให้สอดคล้องกันแล้ว

๕) กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามที่สาธารณะและสถานสาธารณะให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะ และออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

๖) กำหนดให้ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตดำเนินการรับชำระการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ถือว่าได้รับอนุญาต

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ด้วย เพื่อลดภาระแก่ผู้ที่จะประกอบกิจการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จะต้องขออนุญาตประกอบกิจการจากกฎหมายหลายฉบับ

๓.๕ ตัดบทบัญญัติที่กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับการบริหารการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของราชการส่วนท้องถิ่น และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวออก เพื่อลดขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการช่วยเหลือแนะนำแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนงานโครงการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งเสนอความเห็นในการขอจัดตั้งงบประมาณสำหรับดำเนินแผนงานโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี และโดยที่การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะเกี่ยวข้องกับส่วนราชการเป็นจำนวนมาก จึงได้กำหนดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ร่วมกันให้คำแนะนำและกำกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการโครงการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยด้วย (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มมาตรา ๓๔/๔)

๓.๖ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓)

๓.๗ ปรับปรุงอัตราโทษให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ได้ตัดการกำหนดความผิดของประชาชนที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับวิธีการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยออก และกำหนดให้เฉพาะผู้มีหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยซึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นต้องรับโทษ (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๒)

๓.๘ ตัดบทบัญญัติที่กำหนดให้บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้แทนออก เนื่องจากการกำหนดบทกวดทที่ไม่มีความชัดเจนและไม่มีความรัดกุมรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่ยังคงปฏิบัติตามกฎหมายอื่น ๆ

๓.๙ กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ ใหม่ เพื่อกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งค่าธรรมเนียมใบอนุญาตของเอกชน ให้สอดคล้องกับมาตรการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่กำหนดขึ้นใหม่ (ร่างมาตรา ๙)

๓.๑๐ กำหนดรองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๐)

๓.๑๑ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๑)

นอกจากนี้ ได้แก้ไขบทบัญญัติหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

๔. ข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้ว มีข้อสังเกตว่า

๔.๑ ปัญหาการบริหารจัดการขยะในปัจจุบันเกิดจากสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานการบริหารจัดการขยะหลายฉบับและมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เช่น

๑) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย

๒) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดการจัดการขยะภายในเขตโรงงานอุตสาหกรรม โดยห้ามนำออกนอกบริเวณโรงงาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมให้นำออกไปทำลายฤทธิ์ กำจัด นำกลับไปใช้ประโยชน์ จัดการ หรือฝังโดยวิธีการและสถานที่เฉพาะตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช่แล้ว พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกอบกับประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช่แล้วของผู้ประกอบกิจการบำบัดและกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช่แล้ว พ.ศ. ๒๕๕๐

๓) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดให้การบริหารจัดการของเสียซึ่งหมายความรวมถึงสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งกรมควบคุมมลพิษยังอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมฯ กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากการกำจัดมูลฝอยด้วย

การที่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานการบริหารจัดการขยะหลายฉบับดังกล่าวข้างต้น ทำให้การบริหารจัดการขยะขาดความเป็นเอกภาพ มีการดำเนินการที่ซ้ำซ้อน ลำช้า และขาดประสิทธิภาพ และเกือบจะเป็นไปไม่ได้ในทางปฏิบัติ ประกอบกับขณะนี้ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น พ.ศ. แล้ว และขณะนี้อยู่ระหว่างพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันในส่วนของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนด้วย

๔.๒ ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอซึ่งมีสาระสำคัญกำหนดให้กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในส่วนที่เป็นมาตรการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะให้ชัดเจนขึ้นนั้น จึงเป็นการเพิ่มกฎหมายขึ้นอีกฉบับหนึ่งที่จะดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยมิได้มีผลเป็นการแก้ไขปัญหาในเรื่องหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกันและมากเกินไปอยู่แล้ว แต่กลับเป็นการเพิ่มขั้นตอนการดำเนินการและเพิ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขึ้นอีกหน่วยหนึ่ง เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจึงอาจก่อให้เกิดปัญหาการตีความการบังคับใช้กฎหมายต่อไปได้ รวมทั้งยังก่อให้เกิดปัญหากับราชการส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยตรงในอันที่จะต้องปฏิบัติ

ตามกฎหมายหลายฉบับที่แต่ละฉบับมีลักษณะ วิธีการ และเงื่อนไข ที่แตกต่างกัน การแก้ไขปัญหา การจัดการขยะจึงไม่อาจกระทำได้ด้วยความเร็วและบูรณาการตามความประสงค์ของคณะรัฐมนตรีและ กระทรวงมหาดไทยได้ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เห็นว่าการที่จะแก้ไขปัญหามลพิษ การจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศอย่างมีบูรณาการ จำเป็นต้องมีการจัดทำ กฎหมายขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะ โดยยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการขยะทั้งหมด เพื่อให้สามารถดำเนินการบริหารจัดการขยะทั้งระบบตามกฎหมายเพียงฉบับเดียว และให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยมาร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไข ร่วมกัน หากจำเป็นต้องมีการขอ อนุญาต ก็ควรต้องขออนุญาตเพียงครั้งเดียวและจากหน่วยงานเดียว เพื่อจะได้ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและ เกินสมควรลง ซึ่งการดำเนินการในลักษณะนี้จะช่วยให้การบริหารจัดการขยะเป็นไปตามเป้าหมายของ คณะรัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทยได้โดยสมบูรณ์

๕. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ บ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้เพิ่มการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ที่จัดเก็บได้ไปดำเนินการ ใช้ หรือหาประโยชน์ได้ และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือเอกชน ดำเนินการเก็บ ขน และ กำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยหรือจะดำเนินการร่วมกันก็ได้ รวมทั้งได้กำหนดให้การจัดทำแผนงานโครงการ ในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการขอรับการอุดหนุน งบประมาณจากรัฐบาลสามารถกระทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของ ประเทศโดยเฉพาะเรื่องการจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการลดปัญหา ที่เกิดจากสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่มีอยู่และที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จาก การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๙

มาตรการทางกฎหมายในการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย*

ปริมาณขยะมูลฝอยในประเทศไทยเฉพาะที่เกิดจากการอุปโภคและบริโภคของประชาชน มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามจำนวนประชากรโดยผลการสำรวจของกรมควบคุมมลพิษ ในปี ๒๕๕๖ (Pollution Control Department, ๒๐๑๓) ว่าจากพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๗,๘๘๒ แห่ง พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นทั่วประเทศ จำนวน ๒๖.๗๗ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ๒.๐๔ ล้านตัน และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ขยะมูลฝอยเหล่านี้ได้มีการนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๒๗ มีการนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ ร้อยละ ๑๙ ที่เหลืออีกร้อยละ ๕๔ ยังมีการจัดการที่ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะขยะที่เป็นของเสียอันตรายจากชุมชน โดยประมาณว่าในแต่ละปีมีขยะของเสียอันตรายจากชุมชน ๐.๕ ล้านตัน และมูลฝอยติดเชื้อ ๒๗,๐๐๐ ตัน ซึ่งหากขยะเหล่านี้ยังมีการกำจัดที่ไม่ถูกต้องก็จะกลายเป็นปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนต่อไปได้ แม้ว่าในปัจจุบันจะยังมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายหลายฉบับออกใช้บังคับแล้วก็ตาม เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่กฎหมายดังกล่าวก็ไม่ได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง ทำให้การบังคับใช้ของกฎหมายยังไม่ได้เป็นผลในการลดปัญหาขยะมูลฝอย และยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างเด็ดขาด จึงควรได้มีการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายเพื่อการปรับปรุงให้มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในประเทศไทย การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการใช้มาตรการทางกฎหมายของหน่วยงานดังกล่าว ผลการศึกษาจะนำมาซึ่งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายในการจัดการขยะมูลฝอยให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ขอบเขตการศึกษาของงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอันเกิดจากการอุปโภคบริโภคของประชาชนที่เรียกว่าขยะชุมชน (ไม่เกี่ยวกับขยะของโรงงานอุตสาหกรรม) จำนวน ๓ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

ขยะหรือมูลฝอย (Solid Waste) หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง ขากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนนที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึง มูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

* ที่มา : วิชัย โกลสุวรรณจินดา, "มาตรการทางกฎหมายในการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย", วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒/๒๕๕๘

หรือครัวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน (Pollution Control Department, ๒๐๐๕)

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Administrative Organization) หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

แนวคิดและมาตรการทางกฎหมายในการจัดการขยะมูลฝอย

แนวคิดในการจัดการขยะมูลฝอย

ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้มีการกล่าวถึงอย่างจริงจังในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๗ (๒๕๓๕ - ๒๕๓๙) โดยให้ความสำคัญกับปัญหามลพิษทางน้ำ ทางอากาศและกากของเสียจากอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการออกกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษและการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๘ (๒๕๔๐ - ๒๕๔๕) ได้มีการกล่าวถึงการกำหนดและปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และช่วยป้องกันผลกระทบที่จะเกิดต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมจัดการมูลฝอยให้สามารถเพิ่มค่าธรรมเนียมได้ตามความเหมาะสม การใช้ระบบประกันภัยในเรื่องการจัดการของเสียอันตราย เป็นต้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่กล่าวถึงปัญหาการจัดการขยะโดยตรง คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๙ (๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) ที่กำหนดให้มีระบบการบริหารจัดการขยะในชุมชนแบบครบวงจรตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเกิดขยะจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย และให้ความสำคัญต่อการนำขยะที่มีศักยภาพกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด รวมทั้งลดปริมาณขยะที่จะต้องนำไปกำจัดให้เหลือน้อยที่สุด ทั้งนี้การบริหารจัดการขยะในชุมชนดังกล่าวจะมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจากภาคเอกชนและประชาชนโดยวางแนวทางในการดำเนินการดังนี้ (National Economic and Social Development Board, ๒๐๐๑)

๑) ควบคุมการผลิตขยะมูลฝอยของประชาชน

๒) สนับสนุนงบประมาณ บุคลากรและวิชาการแก่ท้องถิ่นเพื่อให้มีการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ตั้งแต่การเก็บ การคัดแยก การขนส่ง การนำกลับมาใช้ประโยชน์ และการกำจัดที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความร่วมมือกันในการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ตั้งแต่การลด การคัดแยกและใช้ประโยชน์ และการกำจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการโดยมุ่งเน้นแบบศูนย์จัดการขยะรวม

๔) สนับสนุนให้มีกฎระเบียบและเกณฑ์การจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม ตั้งแต่การลดและใช้ประโยชน์ขยะจนถึงการกำจัดเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ

๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเอกชนและประชาชน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมากขึ้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้กำหนดแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือแผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รวม ๓ ฉบับ ได้แก่ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๙ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม และการสร้างภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงในมิติต่าง ๆ อย่างยั่งยืน และสนับสนุนให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และทำให้นำประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและผลจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ทำให้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้หันมาให้ความสำคัญกับการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้นแต่ก็เป็นเพียงการกำหนดแนวทางเท่านั้น ยังขาดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมอย่างจริงจัง

แนวคิดพื้นฐานในการบริหารจัดการขยะ

โดยที่รัฐมีหน้าที่ต้องการจัดขยะมูลฝอยซึ่งถือเป็นการให้บริการสาธารณสุขปโภคพื้นฐาน รัฐจึงต้องกำหนดแนวทางการบริหารจัดการขยะอันถือเป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมของเมืองที่ยั่งยืน ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ประเทศในกลุ่มอาเซียนได้จัดตั้งคณะทำงานของภูมิภาคเอเชียเพื่อทำงานเกี่ยวกับเมืองที่มีสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ASEAN Working Group on Environmentally Sustainable Cities: AWGESC) โดยมีประเทศสิงคโปร์เป็นประธานกลุ่มในการขับเคลื่อนการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและธรรมาภิบาลของเมืองแถบอาเซียน โดยจัดลำดับความสำคัญจากเรื่องเกี่ยวกับน้ำเสียและขยะ (Brown issues) จากนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพพันธุ์ไม้พันธุ์สัตว์ (Green issues) และเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ทะเลและระบบนิเวศชายฝั่ง (Blue issues) โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะตามโครงการ Clean Land โดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีการจัดการขยะที่ดี ตั้งแต่การเก็บรวบรวมกำจัดขยะทั่วไปและขยะอันตราย มีการลดปริมาณขยะและการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง โดยนำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) มาใช้อย่างเหมาะสม ยุทธศาสตร์การจัดการขยะมีวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ ๖ ประการคือ

- ๑) มีการจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะ
- ๒) มีการจัดการขยะอันตรายอย่างถูกสุขลักษณะ
- ๓) ลดการผลิตขยะและการกำจัดขยะ
- ๔) เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง
- ๕) สร้างความรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของต่อสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน
- ๖) มีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการจัดการมูลฝอย

๑) แนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero waste management) เป็นแนวคิดที่ยึดหลักการที่ว่า “ขยะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้” มีเป้าประสงค์ คือ “การทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุดและกำจัดที่เหลือน้อยด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ” แนวคิดขยะเหลือศูนย์ มีหลักการสำคัญ คือการใช้วัตถุดิบที่สามารถนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ให้มากที่สุด ลดปริมาณของเสียที่จะทิ้งให้เหลือน้อยที่สุด บริโภคให้พอดีและบริโภคสินค้าที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ ผลผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตสินค้าใหม่ที่เหมาะสมการนำวัสดุกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ได้ อนุรักษ์การใช้สินค้าที่ผลิตจากวัสดุเหลือใช้ พัฒนาการนำขยะกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ เก็บภาษีรวมในราคาสินค้าที่คิดจากต้นทุนทรัพยากรการผลิต ช่วยยกระดับเป้าหมายทางเศรษฐกิจของชุมชนและสร้างงานใหม่ ๆ ให้กับชุมชน

๒) การลดบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เป็นแนวทางการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่เพื่อลดปริมาณมูลฝอยของประเทศต่าง ๆ โดยการกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปริมาณมูลฝอยโดยการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ด้วยมาตรการ ดังนี้

- การจัดตั้งองค์กรดำเนินการด้านการจัดการบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว โดยเรียกคืนบรรจุภัณฑ์เพื่อรวบรวมและนำกลับมาใช้ซ้ำและรีไซเคิล

- การใช้ระบบมัดจำและคืนเงิน
- จัดเก็บค่าธรรมเนียมบรรจุภัณฑ์จากผู้ผลิต
- การกำหนดภาษีบรรจุภัณฑ์
- การลดภาษีให้กับผู้ประกอบการเมื่อมีการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว
- การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ วิธีการลดและคัดแยกบรรจุภัณฑ์อย่างถูกต้อง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการลดบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว

- กำหนดสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์เพื่อแสดงถึงการนำบรรจุภัณฑ์ไปรีไซเคิล และการสะสมแต้มให้ของรางวัลและการให้ส่วนลด

สาระสำคัญของกฎหมายการบริหารจัดการขยะในประเทศไทย

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชนที่สำคัญอยู่ ๓ ฉบับ คือ

๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ดินเสีย น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ป่าไม้ต้นน้ำถูกทำลาย โดยส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติในส่วนที่ไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบโดยตรงด้วย พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีมาตรฐานสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในเรื่องคุณภาพของน้ำ น้ำบาดาล น้ำทะเลชายฝั่ง อากาศ ระดับเสียงและความสั่นสะเทือน และมาตรฐานสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ตลอดจนกำหนดให้มีกองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการจัดการ

ระบบของเสียทิ้งของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน โดยมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายฉบับนี้แม้จะมีการกล่าวถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ก็ไม่ได้มุ่งเน้นถึงการจัดการขยะโดยตรง

๒) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

กฎหมายฉบับนี้มีหลักการในการคุ้มครองประชาชนด้านสุขลักษณะและอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือการสุขาภิบาล โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและมาตรการในการควบคุมดูแลด้านสาธารณสุขและกำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแล หรือแก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และกำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งกำหนดให้อำนาจองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตพื้นที่ มีอำนาจออกข้อกำหนดท้องถิ่นออกใช้บังคับในท้องถิ่นในการดำเนินการตามกฎหมาย รวมทั้งมีอำนาจเปรียบเทียบปรับกับผู้ก่อให้เกิดปัญหาทางสาธารณสุขที่กระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตอำนาจ โดยอาจดำเนินการร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นได้หรืออนุญาตให้บุคคลใดดำเนินการแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นก็ได้ และยังให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงด้วย กฎหมายฉบับนี้แม้จะเน้นถึงการจัดการขยะ แต่ก็เป็นการแก้ไขที่ปลายทาง ไม่ได้เริ่มแต่ต้นทางแบบครบวงจร

๓) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในที่หรือทางสาธารณะเป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่ครอบคลุมถึงกระบวนการบริหารจัดการมูลฝอยทั้งระบบ กฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญ เช่น กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือบริเวณของอาคารที่อยู่ติดกับทางเท้า มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับอาคารหรือบริเวณของอาคาร ห้ามผู้ใดอาบน้ำหรือซักล้างสิ่งใด ๆ บนถนน หรือสถานที่สาธารณะซึ่งมิได้จัดไว้ซึ่งการนั้น หรือในบริเวณทางน้ำที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้ ห้ามการโฆษณาด้วยการปิด ทิ้ง หรือโปรยแผ่นประกาศหรือใบปลิวโดยไม่ได้รับอนุญาต ห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะ ห้ามป็นป่าย นั่ง หรือขึ้นไปบนรั้ว กำแพง ต้นไม้ หรือสิ่งค้ำยันต้นไม้ในที่สาธารณะ ห้ามติดตั้ง ตาก วางหรือแขวนสิ่งใด ๆ ในอาคารในลักษณะที่สกปรกรุงรังหรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ เป็นต้น ผู้ฝ่าฝืนจะมีโทษตามกฎหมาย

นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่ง ๑๐ คน ผู้แทนองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ๑๒ คน และผู้ทรงคุณวุฒิอีก ๑๒ คน ทำหน้าที่จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา กำหนดการจัดการระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นด้วยกัน รวมทั้งหน้าที่อื่น ๆ ทั้งนี้ในมาตรา ๑๖ ได้กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองรวม ๒๓ เรื่อง โดยรวมถึงการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสียด้วย ส่วนมาตรา ๑๗ ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม และการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ

การศึกษามาตรการทางกฎหมายในการจัดการขยะมูลฝอยในต่างประเทศ

สหรัฐอเมริกา มีกฎหมายหลักที่เรียกว่า The Code of Federation (CFR) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้กับทุกรัฐ โดยมีบทบัญญัติที่ ๔๒ กำหนดให้รัฐต่าง ๆ มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งรัฐต่าง ๆ ได้มีการออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับในรัฐของตน กฎหมายในแต่ละรัฐนี้แม้จะมีความแตกต่างกันไป แต่ก็มีสาระสำคัญตรงกันในการกำหนดแผนการลดขยะจากแหล่งกำเนิด การนำขยะไปใช้ใหม่ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย กระบวนการจัดการขยะ การนำขยะไปใช้เป็นพลังงาน การฝังกลบขยะ การควบคุมถึงขยะ และการให้ความรู้กับสังคม นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังมีกฎหมาย Medical Waste Tracking Act ๑๙๘๘ กำหนดแนวทางป้องกันอันตรายจากมูลฝอยติดเชื้อ โดยมีการคุ้มครองด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ป้องกันโรคติดต่อและความปลอดภัยในการทำงาน

เดนมาร์ก มีกฎหมายการจัดการขยะมูลฝอยโดยต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการที่สหภาพยุโรปได้กำหนดไว้ กฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติการปกป้องสิ่งแวดล้อม (The Environmental Protection Act-Statutory Order No. 619 on Waste) โดยมีส่วนที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจากครัวเรือน การจัดการขยะมูลฝอยประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ การจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ การจัดการขยะจากยานพาหนะ หลักเกณฑ์การกำจัดขยะแบบฝังกลบ การติดป้ายแสดงประเภทของบรรจุภัณฑ์ที่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นโยบายการจัดการขยะมูลฝอยของเดนมาร์กมีการนำมาตรการภาษีมาใช้สำหรับผู้ก่อให้เกิดขยะและมีการให้ผลประโยชน์จูงใจกับผู้ร่วมมือในการจัดการขยะ เช่น ขยะที่ฝังกลบจะคิดอัตราภาษีสูงกว่าขยะที่นำไปเผาเป็นเชื้อเพลิง ส่วนขยะที่สามารถนำกลับไปใช้ใหม่จะได้รับการยกเว้นภาษีและมีระบบมัดจำและคืนเงินสำหรับบรรจุภัณฑ์บางประเภทเพื่อนำกลับไปใช้ใหม่ด้วย

ญี่ปุ่น แบ่งกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นกฎหมายพื้นฐานว่าด้วยสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ การลดภาระต่อสิ่งแวดล้อม กลุ่มที่ ๒ เป็นกฎหมายว่าด้วยการกำจัดของเสีย ซึ่งมีกฎเกณฑ์ว่าด้วยการอนุญาตให้จัดตั้งสถานบำบัดของเสีย การกำหนดให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่บำบัดของเสียและหลักเกณฑ์การกำจัดของเสีย และกฎหมายส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักเกณฑ์การผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่คำนึงถึง Reduce, Reuse และ Recycle การทำเครื่องหมายเพื่อการเก็บรวบรวมและคัดแยก การนำกลับมาใช้ใหม่และการสร้างผลพลอยได้ ส่วนกลุ่มที่ ๓ เป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมสิ่งแวดล้อมเฉพาะผลิตภัณฑ์ เช่น การนำมาใช้ใหม่สำหรับหีบห่อและบรรจุภัณฑ์ การนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ของเครื่องใช้ในบ้าน การใช้ประโยชน์จากขยะประเภทอาหาร วัสดุก่อสร้างและยานยนต์ การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดหาสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์การภาคเอกชนขึ้นร่วมแก้ปัญหาเกี่ยวกับขยะบางประเภทที่นำไปใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระจาด ขวดน้ำอัดลม กระจาด ขวดน้ำอัดลม พลาสติก แบตเตอรี่ เป็นต้น

สิงคโปร์ การจัดการขยะของสิงคโปร์เป็นหน้าที่ของกระทรวงสิ่งแวดล้อม โดยมีอำนาจตามกฎหมายอนามัยและสิ่งแวดล้อมเพื่อการสาธารณสุข (The Environmental Public Health Act-EPHA) กระทรวงสิ่งแวดล้อมจะมีการวางแผนด้านสิ่งแวดล้อม ควบคุมอาคาร ดูแลน้ำเสีย และคุณภาพอากาศ และควบคุมของเสียอันตราย สิงคโปร์มีการจัดการขยะชุมชนที่เรียกว่า Singapore Green Plan โดยรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม และช่วยการลดปริมาณขยะด้วยวิธีการต่าง ๆ ขยะที่เป็นขยะปนเปื้อนจากสถานพยาบาล เช่น ขยะติดเชื้อ ขยะของมีคม ขยะมีพิษ ยาหมดอายุ สารเคมี จะต้องถูกแยกด้วยถุงสีม่วง ขยะปนเปื้อนรังสีถูกแยกด้วยถุงสีแดง และได้รับการดูแลและกำจัดเป็นพิเศษ ส่วนขยะทั่วไปใช้ถุงสีดำ ผู้ที่รับกำจัดขยะอันตรายจะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบการ การกำจัดขยะโดยทั่วไปจะใช้การเผา ยกเว้นขยะที่ไม่อาจเผาได้ จึงจะใช้วิธีการกำจัดอย่างอื่น

จากการศึกษาแนวทางการกำจัดขยะของประเทศต่าง ๆ พบว่าแต่ละประเทศจะมีกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หรือกฎหมายการจัดการขยะโดยมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง และกำหนดมาตรการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการขยะเป็นไปอย่างครบวงจร ตั้งแต่ออกแบบผลิตภัณฑ์การผลิต และการบรรจุหีบห่อที่ก่อให้เกิดขยะหรือมลพิษน้อยที่สุด และมีการจัดการให้มีการแยกขยะ การนำขยะไปใช้ใหม่ รวมทั้งการกำจัดขยะอย่างถูกต้องตามหลักการดูแลสิ่งแวดล้อม สำหรับประเทศไทย แนวทางการจัดการขยะยังแยกอยู่กับกฎหมายหลายฉบับและหลายหน่วยงาน นอกจากนี้การบังคับใช้กฎหมายในบางกรณีก็ยังไม่มีการบังคับโดยเฉพาะ เช่น การกำหนดให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอย การกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบการรวบรวมและขนส่งของเสียอันตรายออกจากชุมชนอย่างถูกต้องและปลอดภัย การกำหนดมาตรการควบคุมการดำเนินการของสถานที่บำบัดและกำจัดมูลฝอย การกำหนดมาตรการในการจัดการกับขยะติดเชื้อแบบรวมศูนย์ เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้น มาตรการในการส่งเสริมจิตสำนึกของประชาชนให้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ยังไม่มีการรณรงค์

อย่างจริงจัง รวมถึงมาตรการในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการนำขยะมาใช้ประโยชน์ด้วยทำให้มีความพยายามที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติเพื่อการจัดการขยะแบบครบวงจร เพื่อนำเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติและสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อการบังคับใช้ต่อไป

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก สรุปได้ว่า มาตรการกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะในประเทศไทยยังมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการทั้งด้านการออกกฎหมาย ด้านการบังคับใช้กฎหมาย และด้านการส่งเสริมการบริหารให้มีประสิทธิภาพ

ด้านตัวบทกฎหมาย ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ

๑) กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะขาดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ ซึ่งครอบคลุมอำนาจหน้าที่และการบังคับใช้ ตลอดจนหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก

๒) กระบวนการบังคับใช้กฎหมายมีกระบวนการที่ยุ่งยากซับซ้อน ไม่สามารถที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ในทันที หากผู้กระทำความผิดปฏิเสธที่จะรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ เจ้าหน้าที่เทศกิจจะต้องนำผู้กระทำความผิดส่งยังสถานีตำรวจพื้นที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น หลังจากนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะดำเนินการกับผู้กระทำความผิด

๓) ขาดการจัดการขยะอันตรายชุมชนอย่างเป็นระบบ

๔) ขาดการควบคุมการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ

๕) ไม่ได้นำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายมาใช้ที่เหมาะสม

๖) ยังขาดหลักเกณฑ์มาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพสำหรับองค์การ ตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ได้แก่ การคัดแยก การเก็บรวบรวม การขนส่ง การนำไปใช้ประโยชน์ ใช้อื่น ตามหลัก ๓Rs และการกำจัดที่ถูกวิธี

๗) ขาดกลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ด้านการใช้บังคับกฎหมาย มีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ

๑) ขาดมาตรการกำกับดูแลและติดตามการเกิดขยะและของเสียอันตรายตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

๒) ขาดผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ

๓) ขั้นตอนและกระบวนการในการดำเนินการใช้กฎหมายให้สัมฤทธิ์ผลไม่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ยำเกรง

ด้านการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ มีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

๑) ขาดนโยบายที่ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการในการจัดการขยะของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

๒) ขาดแผนบูรณาการการจัดการขยะอย่างครบวงจรที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๓) ขาดการกำหนดมาตรการส่งเสริมและจูงใจการมีส่วนร่วมจากประชาชนที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องและประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการคัดแยกและจัดการขยะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา มีดังนี้

๑) กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการขยะควรมีการบูรณาการให้เป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน เพื่อความเป็นเอกภาพในการจัดการ เช่น การจัดทำประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๒) แนวทางการจัดการขยะควรมีการดำเนินการอย่างครบวงจร เพื่อการจัดการที่เกิดประโยชน์สูงสุดในด้านความคุ้มค่าของทรัพยากรและลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะนำไปกำจัดให้เหลือน้อยที่สุด

๓) การควบคุมการเกิดขยะต้องมีการดำเนินการตั้งแต่ต้นทางก่อนเกิดเป็นขยะมูลฝอย โดยออกเป็นกฎหมายควบคุมหรือจูงใจ ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง โดยกำหนดให้มีมาตรฐานและมาตรการควบคุมการผลิต มาตรฐานผลิตภัณฑ์ การจำหน่าย การรับผิดชอบสิ่งที่เหลือเป็นขยะ และวิธีการกำจัดขยะของเสียที่เป็นอันตราย

๔) มีการกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานสำหรับทุกองค์การในการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การคัดแยก การเก็บรวบรวม การขนส่ง การนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ตามหลัก ๓Rs และการกำจัด

๕) มีการกำหนดมาตรการตรวจสอบการจัดการขยะ โดยอาจใช้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ที่มีผลงานได้รับการยอมรับเข้าตรวจสอบและให้รับรองมาตรฐานในการจัดการขยะ

๖) กำหนดมาตรการส่งเสริมเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมจากประชาชน เช่น การจัดตั้งกองทุนเพื่อการจัดการขยะ การส่งเสริมอาชีพการคัดแยกขยะ การจัดตั้งธนาคารขยะ และมีการเผยแพร่ความรู้การแยกขยะ และการร่วมจัดการขยะแก่เด็กในโรงเรียน นักศึกษาในสถาบันการศึกษา ประชาชนในชุมชน โดยให้มีการปฏิบัติจนเป็นนิสัย รวมทั้งกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายด้วย

๗) รัฐบาลต้องเข้ารับผิดชอบในการกำหนดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย หลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตให้แก่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย เป็นผู้ลงทุนหรือร่วมลงทุนกับเอกชนในการสร้างเตาเผาขยะโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

สรุปและเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่ได้มีการเสนอแนะแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพสำหรับประเทศไทยไว้เป็นประเด็นที่สำคัญโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางที่เสนอให้ปรับปรุงและแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ โดยจัดไว้เป็นหมวดหมู่ในลักษณะประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม ที่คำนึงถึงการลดปริมาณขยะตั้งแต่ต้นทาง การรวบรวม ขนถ่าย และกำจัดขยะและของเสียอันตราย เพื่อความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการและบังคับใช้กฎหมายนั้น แนวทางนี้ได้มีการนำมาใช้ในหลายประเทศ เช่น ในสหรัฐอเมริกามีการออกกฎหมายหลักที่เรียกว่า The Code of Federation เพื่อให้ทุกรัฐนำไปใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยเป็นแนวทางเดียวกัน เช่นเดียวกับสหภาพยุโรปที่มีการออกมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมให้ประเทศสมาชิกนำไปเป็นแนวปฏิบัติ เดนมาร์กมีการออกกฎหมายหลักคือ พระราชบัญญัติปกป้องสิ่งแวดล้อม (The Environmental Protection Act) ซึ่งกำหนดมาตรการ

เกี่ยวกับการจัดการขยะแบบครบวงจรอยู่ในกฎหมายฉบับเดียว ส่วนในญี่ปุ่นแม้จะมีกฎหมายถึง ๓ ฉบับ แต่ก็ต่อเนื่องและเกื้อหนุนกัน คือกฎหมายพื้นฐานว่าด้วยสิ่งแวดล้อม กฎหมายว่าด้วยการกำจัดของเสีย และกฎหมายส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนการกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพสำหรับองค์กร ตั้งแต่การคัดแยก การเก็บรวบรวม การขนส่ง การนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ตามหลัก ๓ Rs (Reduce, Reuse, Recycle) และการกำจัดที่ถูกวิธี ก็เป็นแนวทางที่ทุกประเทศนำมาใช้ในสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดให้ทุกรัฐออกกฎหมายให้มีแผนการลดขยะจากแหล่งกำเนิด การนำขยะไปใช้ใหม่ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย กระบวนการกำจัดขยะ การนำขยะไปใช้เป็นพลังงาน การควบคุมถังขยะและการให้ความรู้กับสังคมในประชาคมยุโรปประเทศสมาชิกต้องออกมาตรการเป็นแนวทางเดียวกันในการจัดการขยะ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมกรณีนำของเสียมาใช้ในการเกษตร มาตรการว่าด้วยการเผาขยะ มาตรการว่าด้วยเศษเหลือทิ้งของเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายผลิตภัณฑ์แบบครบวงจร (Integrated Product Policy: IPP) ที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายสิ่งแวดล้อม ซึ่งหลักการที่สำคัญคือกระบวนการผลิต การจำหน่าย จนถึงขั้นตอนการกำจัดหรือทำลายเศษซากเหลือทิ้งต้องไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพและสุขอนามัยของมนุษย์ สัตว์ และพืช

สำหรับประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยเป็นเพียงหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งขาดแคลนทั้งบุคลากรและงบประมาณในการจัดการ ทำให้การจัดการขยะเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ขาดมาตรการในระยะยาว จนทำให้ปัญหาการจัดการขยะได้เพิ่มความรุนแรงกลายเป็นปัญหาระดับชาติที่รัฐบาลต้องเข้ามาจัดการโดยตรง รัฐบาลจึงต้องใช้มาตรการในการบริหาร โดยเข้าลงทุนหรือร่วมลงทุนกับเอกชนในการสร้างเตาเผาขยะโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบในการกำหนดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย กำหนดหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตให้แก่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะด้านกฎหมายในการรับผิดชอบเรื่องการจัดการขยะและของเสียอันตราย จากกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ และปรับโครงสร้างองค์กรที่เป็นหน่วยงานเฉพาะด้านกฎหมายในการรับผิดชอบเรื่องการจัดการขยะและของเสียอันตราย ให้มีผู้ทำหน้าที่ในการเผยแพร่และบังคับใช้กฎหมาย โดยมีการกำหนดบทลงโทษให้เห็นผลชัดเจน ควบคู่กับมาตรการทางสังคมและควรตั้งหน่วยงานเครือข่ายทางกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางสากลเพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรทำหน้าที่ตั้งแต่การวางแผนด้านสิ่งแวดล้อม การควบคุมอาคาร การดูแลน้ำเสียและคุณภาพอากาศ การควบคุมของเสียอันตราย และการจัดการขยะ รวมทั้งการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและช่วยกันลดปริมาณขยะด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นต้น

ส่วนแนวทางการกำหนดมาตรการส่งเสริมเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมจากประชาชนอันถือเป็นการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นทางนั้น รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดตั้งกองทุนเพื่อการจัดการขยะการส่งเสริมอาชีพการคัดแยกขยะ

การจัดตั้งธนาคารขยะ และมีการเผยแพร่ความรู้การแยกขยะและการร่วมจัดการขยะ ให้แก่เด็ก
ในโรงเรียน นักศึกษาในสถาบันการศึกษา ประชาชนในชุมชน โดยเน้นให้มีการปฏิบัติจนเป็นนิสัย
รวมทั้งกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ก็เพื่อให้การบริหารจัดการขยะ
มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชน และการ
จัดการในระดับพื้นที่ ที่เน้นว่าการขาดความร่วมมือจากประชาชน ทำให้การบริหารจัดการขยะไม่มี
ประสิทธิภาพเท่าที่ควร

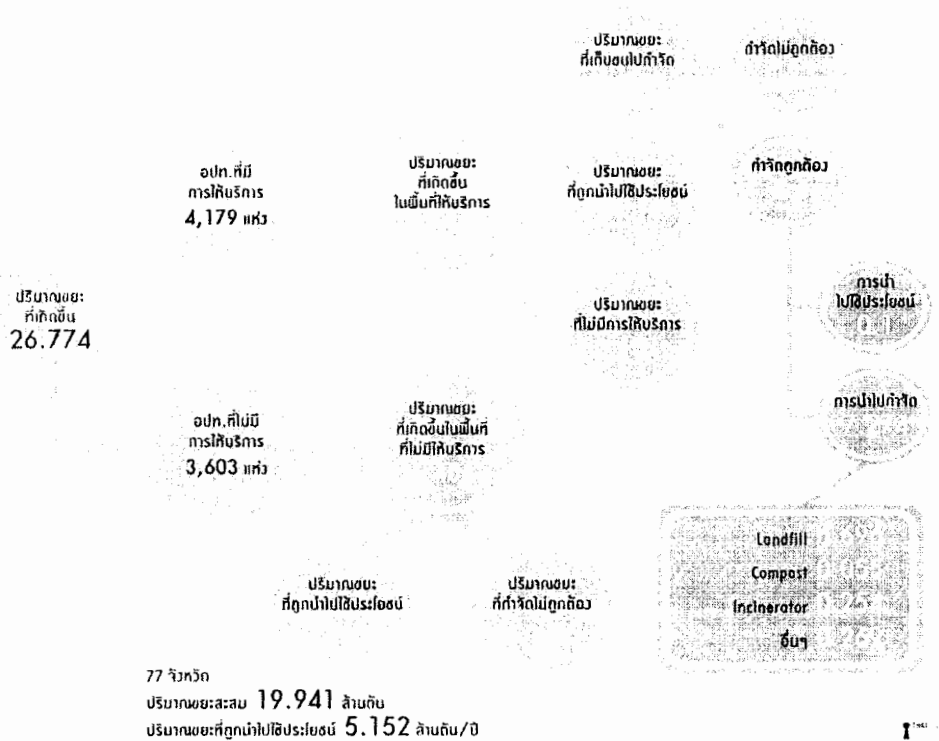
จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลควรเร่งปรับปรุงมาตรการ
ทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะโดยออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะให้เป็นฉบับ
เดียวกัน และจัดไว้เป็นหมวดหมู่ในลักษณะที่เป็นประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงการลด
ปริมาณขยะตั้งแต่ต้นทาง การรวบรวมขนถ่าย และกำจัดขยะและของเสียอันตราย มีการกำหนด
หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่อความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการและบังคับใช้กฎหมาย
มีการกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพสำหรับองค์การ
ส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่การคัดแยก การเก็บรวบรวม การขนส่ง การนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ตามหลัก
3Rs การกำจัดที่ถูกต้อง และรัฐบาลต้องเข้ารับผิดชอบในการเป็นผู้ลงทุนหรือร่วมลงทุนกับเอกชน
ในการสร้างเตาเผาขยะโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม กำหนด
สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย วางหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตให้แก่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
และมีมาตรการในการควบคุมการจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องลักษณะด้วย

สถานการณ์ขยะของไทย วิกฤตขยะ ๒๖ ล้านตัน กำจัดได้อย่างถูกต้องแค่ ๗.๒ ล้านตัน*

ในปี ๒๕๕๖ กรมควบคุมมลพิษสำรวจปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๗,๗๘๒ แห่ง พบว่า ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยรวม ๒๖.๗๗ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ๒ ล้านตัน โดยขยะมูลฝอยร้อยละ ๔๖ มาจากองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ร้อยละ ๓๘ มาจากเทศบาล และร้อยละ ๑๖ มาจากกรุงเทพฯ

การไหลของขยะมูลฝอยชุมชนปี 2556

หน่วย : ล้านตัน/ปี

จากขยะมูลฝอยปริมาณ ๒๖.๗๗ ล้านตัน แบ่งเป็นปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดแบบถูกต้อง จำนวน ๗.๒ ล้านตัน (ร้อยละ ๒๗) ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดแบบไม่ถูกต้อง ๖.๙ ล้านตัน (ร้อยละ ๒๖) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่ได้เก็บขนทำให้ตกค้างในพื้นที่ ๗.๖ ล้านตัน (ร้อยละ ๒๘) และปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ๕.๑ ล้านตัน (ร้อยละ ๑๙)

* ที่มา : Thaipublica , “สถานการณ์ขยะของไทย วิกฤตขยะ ๒๖ ล้านตัน กำจัดได้อย่างถูกต้องแค่ ๗.๒ ล้านตัน” . (ระบบออนไลน์) , แหล่งที่มา : <http://thaipublica.org/2014/09/thailands-garbage-crisis/> (๒๒ ส.ค. ๒๕๕๙).

สถานการณ์โดยรวมปี 2556

หน่วย : ล้านตัน

ขยะมูลฝอยชุมชน

26.8

ของเสียอันตรายจากชุมชน

0.56

มูลฝอยติดเชื้อ

50,500 ตัน

กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย

3

7.2

กำจัดถูกต้อง

0.36

ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า
และอิเล็กทรอนิกส์

37,875
ตัน

กำจัดถูกต้อง

2

กำจัดถูกต้อง

14.3

กำจัดไม่ถูกต้อง

0.2

อื่นๆ

5.1

นำไปใช้ประโยชน์

ปัจจุบันประเทศไทยมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยรวม ๒,๔๙๐ แห่ง แต่เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้องเพียง ๔๖๖ แห่งเท่านั้นหรือคิดเป็นร้อยละ ๑๙ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๘๑ นั้นเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยไม่แบบถูกต้อง เช่น เทกองกลางแจ้ง เผาในที่โล่ง ลักลอบทิ้ง ฯลฯ ดังนั้นในปี ๒๕๕๖ ประเทศไทยจึงมีขยะมูลฝอยสะสม ๑๙.๙ ล้านตัน ซึ่งมีขนาดใหญ่เท่ากับ “ตึกใบหยก ๒” จำนวน ๑๐๓ ตึกเรียงต่อกัน

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั่วประเทศ 2,490 แห่ง

แบบถูกต้อง 466 แห่ง

แบบไม่ถูกต้อง 2,024 แห่ง

Sanitary/Engineer Landfill	73 แห่ง
Controlled Dump ขนาดน้อยกว่า 50 ตัน/วัน	367 แห่ง
เตาเผาที่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ	2 แห่ง
WTE	1 แห่ง
MBT	3 แห่ง
แบบผสมผสาน	12 แห่ง
เตาเผาขนาดน้อยกว่า 10 ตัน/วัน ที่มีระบบบำบัดอากาศ (Sf-gas)	8 แห่ง

Controlled Dump ขนาดน้อยกว่า 50 ตัน/วัน	24 แห่ง
Open Dump	1,955 แห่ง
เตาเผาที่ไม่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ	45 แห่ง

จากการสำรวจของกรมควบคุมมลพิษพบว่า ทุกจังหวัดของไทยมีปัญหาวิกฤติเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย โดย ๒๐ อันดับแรกที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ สงขลา สมุทรปราการ กาญจนบุรี นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ราชบุรี เพชรบุรี แพร่ ปราชินบุรี พระนครศรีอยุธยา ระนอง นครพนม ปัตตานี ฉะเชิงเทรา ร้อยเอ็ด ลพบุรี อ่างทอง ขอนแก่น บุรีรัมย์ และชุมพร ตามลำดับ และจังหวัดที่มีปัญหาขยะมูลฝอยสะสม ๒๐ อันดับแรก ได้แก่ สงขลา สมุทรปราการ กาญจนบุรี นครศรีธรรมราช เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี ราชบุรี ขอนแก่น พระนครศรีอยุธยา ปราชินบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชลบุรี นครราชสีมา ลำปาง แพร่ ลพบุรี ชัยนาท นครปฐม เพชรบูรณ์ และระนองตามลำดับ ในขณะที่นันทบุรี ภูเก็ต และกรุงเทพฯ เป็นจังหวัดสะอาดที่ไม่มีปัญหาวิกฤติด้านการจัดการขยะมูลฝอยและไม่มีปริมาณขยะสะสมภายในจังหวัด

ข้อมูลสถานที่กำจัดขยะของ ๒๐ จังหวัดแรก (ยกเว้น นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และชุมพร) ที่มีปัญหาวิกฤติเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า มีสถานที่กำจัดถูกต้องรวม ๔๐ แห่ง แต่มีสถานที่กำจัดที่ไม่ถูกต้องถึง ๕๐๙ แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบ่อขยะแบบฝังกลบโดยรวมแล้วมีพื้นที่ฝังกลบขยะประมาณ ๖,๗๐๐ ไร่ (มีข้อมูล ๑๒ จังหวัดจาก ๒๐ อันดับแรก) โดยขอนแก่นมีพื้นที่ฝังกลบขยะมากที่สุดประมาณ ๑,๓๐๐ ไร่

ด้านอัตราการผลิตขยะต่อคนต่อวันพบว่า สูงขึ้นต่อเนื่องทุกปีจาก ๑.๐๓ กิโลกรัมต่อคนต่อวันในปี ๒๕๕๑ เป็น ๑.๑๕ กิโลกรัมต่อคนต่อวันในปี ๒๕๕๖ แต่หากคำนวณตามพื้นที่ที่เกิดขยะมูลฝอยพบว่า อัตราการเกิดขยะมูลฝอยกิโลกรัมต่อคนต่อวัน เป็นดังนี้ เทศบาลนคร เท่ากับ ๑.๘๙ เทศบาลเมือง ๑.๑๕ เทศบาลตำบล ๑.๐๒ เมืองพัทยา ๓.๙๐ และองค์การบริหารส่วนตำบล ๐.๙๑

ปัจจุบันประเทศไทยมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ๙ แบบดังนี้ ๑. การฝังกลบเชิงวิศวกรรม (engineer landfill) ๒. การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) ๓. การฝังกลบแบบเทกองควบคุม (Control Dump) ๔. เต่าเผาที่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ ๕. การแปรรูปเพื่อผลิตพลังงาน (WTE) ๖. การหมักทำปุ๋ย (Compost) ๗. การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกล-ชีวภาพ (MBT) ๘. การเทกอง (Open Dump) ๙. การเผากลางแจ้ง (Open Dump)

สำหรับของเสียอันตรายประมาณการว่า เกิดขึ้นทั่วประเทศปริมาณ ๒.๖๕ ล้านตัน ซึ่งมาจากภาคอุตสาหกรรม ๒.๐๔ ล้านตันหรือร้อยละ ๗๗ และมาจากชุมชน ๐.๖๑ ล้านตัน ร้อยละ ๒๓ โดยของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมเกือบครึ่งหนึ่งอยู่ในภาคตะวันออก ส่วนที่เหลือมาจากกรุงเทพฯ ปริมณฑล และแหล่งอุตสาหกรรมในภาคกลาง แม้ว่ากรมโรงงานอุตสาหกรรมและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีกฎหมายควบคุมการกำจัดของเสียอันตราย แต่ปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมยังคงมีต่อเนื่องในหลายพื้นที่โดยเฉพาะจังหวัดในภาคตะวันออกเช่น ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง ปราจีนบุรี และสมุทรปราการ สำหรับของเสียอันตรายจากชุมชนร้อยละ ๖๕ เป็นซากเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรทัศน์ (ร้อยละ ๒๗), เครื่องปรับอากาศ (ร้อยละ ๑๙), ตู้เย็น, เครื่องซักผ้า, คอมพิวเตอร์, เครื่องเล่นวีซีดี/ดีวีดี, โทรศัพท์, กล้องถ่ายรูป ฯลฯ ส่วนอีกร้อยละ ๓๕ เป็นแบตเตอรี่ หลอดไฟ ภาชนะบรรจุสารเคมี

ด้านวิธีการกำจัดของเสียอันตรายในชุมชน กลุ่มของแบตเตอรี่ หลอดไฟ ภาชนะบรรจุสารเคมี มักทิ้งรวมกับขยะทั่วไป ส่วนขยะกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าส่วนใหญ่จะขายให้กับร้านหรือผู้รับซื้อของเก่า แต่การถอดแยกชิ้นส่วนก็อาจจะไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และอาจมีการปล่อยสารเคมีปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ปัจจุบันประเทศไทยมีบริษัทเอกชนที่รับกำจัดของเสียอันตรายเพียง ๔ แห่งแบ่งเป็นระบบฝังกลบแบบปลอดภัย ๓ แห่ง คือ บริษัทเบตเตอร์เวิลด์กรีน จำกัด (มหาชน) ที่สระบุรี, บริษัทเจนโก้ จำกัด (มหาชน) ที่ราชบุรี และบริษัทโพรเฟสชั่นแนลเวสต์ จำกัด ที่สระแก้ว และระบบเตาเผาขยะอันตราย ๑ แห่งคือ บริษัทอัครคีปการ จำกัด ที่สมุทรปราการ

ด้านขยะมูลฝอยติดเชื้อ พบว่า ปี ๒๕๕๖ มีปริมาณประมาณ ๕๐,๔๘๑ ตัน โดยร้อยละ ๗๕ มาจากโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน ซึ่งโรงพยาบาลดังกล่าวมีงบประมาณ ในการบริหารจัดการ และมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับการขอรับรองตามมาตรฐานการประเมินและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (Hospital Accreditation หรือระบบ HA) และปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้สถานบริการสาธารณสุขและห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการจ้างเอกชนดำเนินการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อใช้เอกสารกำกับกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ (Infectious Waste Manifest System แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

สำหรับการกำจัดขยะมูลฝอยติดเชื้อปัจจุบันมีโรงพยาบาลมีเตาเผากำจัดเองอย่างน้อย ๑๔๒ แห่ง คิดเป็นปริมาณขยะประมาณ ๒,๓๕๒ ตันต่อปี ส่วนปริมาณขยะมูลฝอยติดเชื้อที่เหลือ โรงพยาบาลจะให้เอกชนดำเนินการ โดยส่งไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๔ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่ เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี เทศบาลนครอุดรธานี เทศบาลเมืองวารินชำราบ เทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลนครยะลา เทศบาลนครพิษณุโลก เทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลเมืองน่าน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลนครสมุทรสาคร และเทศบาลนครหาดใหญ่ และสถานที่กำจัดของเอกชน ไม่น้อยกว่า ๘ แห่ง

ส่วนสถานบริการการสาธารณสุขขนาดเล็ก ได้แก่ คลินิก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือสถานอนามัย และสถานพยาบาลสัตว์ ยังพบข้อจำกัดเรื่องการเก็บรวบรวม การขนส่งและการกำจัดขยะมูลฝอยติดเชื้อ ทั้งนี้ขยะบางส่วนจะถูกส่งไปกำจัดร่วมกับโรงพยาบาลของรัฐที่เป็นเครือข่าย บางส่วนอาจทิ้งปนไปกับมูลฝอยชุมชน

จากปัญหาด้านการจัดการขยะดังกล่าวทางกรมควบคุมมลพิษต้องการผลักดันให้ “การจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ” ด้วยกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์หลัก คือ ๑. การเสริมสร้างสังคมรีไซเคิล ๒. การจัดระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ๓. การรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (cluster) ๔. การแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงาน (Waste to Energy) ๕. การวิจัย พัฒนา เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ และ ๖. การให้เอกชนมีส่วนร่วมดำเนินการในรูปแบบ Public Private Partnerships (PPPs)

แนวคิดและการจัดการขยะมูลฝอยของนานาชาติ

องค์การสหประชาชาติ ได้จัดการประชุมสุดยอดว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (human environment) ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ นับเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่เข้ามามีบทบาทในกระแสการพัฒนาของสังคมโลก ผลจากการประชุมทำให้ทั่วโลกหันมาให้ความสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง

ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในแผนแม่บทโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือแผนปฏิบัติการ ๒๑ (agenda ๒๑) ในการประชุมสุดยอดของโลกด้านสิ่งแวดล้อม (earth summit) ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ซึ่งประเทศสมาชิกต้องตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และเห็นความสำคัญที่จะต้องร่วมกันพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นในโลก

ในการปฏิรูประบบราชการเพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆโดยสาระสำคัญในด้านการพัฒนาเมืองมี ๔ ประเด็นหลัก หนึ่งในนั้นคือ รัฐมีหน้าที่ต้องจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งถือเป็นการให้บริการสาธารณสุขปโภคพื้นฐาน

ประเทศ จากเอเชีย มีการประชุม เรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน (ENVIRONMENTALLY SUSTAINABLE CITIES PROGRAMME)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ณ Sherraton Tower ประเทศสิงคโปร์ ได้จัดตั้งคณะทำงานของภูมิภาคเอเชีย เพื่อทำงานเกี่ยวกับเมืองที่มีสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ASEAN Working Group on Environmentally Sustainable Cities, (AWGESC) โดยมีประเทศสิงคโปร์เป็นประธานกลุ่มในการขับเคลื่อนการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และธรรมาภิบาลของเมืองแถบอาเซียน โดยจัดลำดับความสำคัญจาก เรื่อง Brown issues (เกี่ยวกับน้ำเสียและขยะ) จากนั้นเป็นเรื่อง Green issue (เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ, พันธ์ไม้, พันธ์สัตว์) และเรื่อง Blue issue (เกี่ยวกับสัตว์ทะเลและระบบนิเวศชายฝั่ง) โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ ตามโครงการ Clean Land มีเป้าหมายให้มีการจัดการขยะที่ดี ตั้งแต่การเก็บรวบรวม และกำจัดขยะทั่วไปและขยะอันตราย มีการลดปริมาณขยะและการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (recycle) และการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ ๖ ประการ คือ

๑. มีการจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะ
๒. มีการจัดการขยะอันตรายอย่างถูกสุขลักษณะ
๓. ลดการผลิตขยะและการกำจัดขยะ
๔. เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง
๕. สร้างความรับผิดชอบต่อความเป็นเจ้าของต่อสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน
๖. มีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการจัดการมูลฝอยของอารยประเทศ...

๑. แนวคิดขยะเหลือศูนย์ (zero waste management) เป็นแนวคิดที่ยึดหลักการที่ว่า “ขยะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้” มีเป้าประสงค์ คือ “การทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุดและกำจัดที่เหลือด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ” พบว่าแนวคิดการจัดการขยะดังกล่าวได้นำไปเป็นแนวคิดหลักในการดำเนินการในหลายประเทศ เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา อินเดีย เกาหลี ฟิลิปปินส์ ฮอลแลนด์ สวีเดน เยอรมันนี ออสเตรีย อังกฤษ ไอร์แลนด์ สกอตแลนด์ นอร์มเบีย สวิตเซอร์แลนด์ บราซิล และบางรัฐในสหรัฐอเมริกาได้แก่ รัฐวอร์ชิงตันดีซี นอร์ทแคโรไลนา โอริกอน แคลิฟอร์เนีย จอร์เจียฯ แนวคิดขยะเหลือศูนย์ (zero waste management) มีหลักการสำคัญ คือ การใช้วัสดุการผลิตที่สามารถนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ให้มากที่สุด ลดปริมาณของเสียที่จะทิ้งให้เหลือน้อยที่สุด บริโภคให้พอดีและบริโภคสินค้าที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ ผลผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ผสมผสานการนำวัสดุกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ได้ รมรงค์การใช้สินค้าที่ผลิตจากวัสดุเหลือใช้ พัฒนาการนำขยะกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ เก็บภาชนะรวมในราคาสินค้าที่คิดจากต้นทุนทรัพยากรการผลิต ช่วยยกระดับเป้าหมายทางเศรษฐกิจของชุมชน และสร้างงานใหม่ ๆ ให้กับชุมชน

๒. การลดบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เป็นแนวทางการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่เพื่อลดปริมาณมูลฝอยของประเทศต่าง ๆ โดยการกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปริมาณมูลฝอย โดยการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ ด้วยมาตรการต่างๆ ดังนี้

๒.๑ การจัดตั้งองค์กรดำเนินการด้านการจัดการบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว โดยเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ เพื่อรวบรวมและนำกลับมาใช้ซ้ำและรีไซเคิล เช่น เยอรมัน เบลเยียม ฝรั่งเศส อังกฤษ และญี่ปุ่น

๒.๒ การใช้ระบบมัดจำและคืนเงิน เช่น อเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย สวีเดน เยอรมัน เดนมาร์ก เกาหลี และได้หวัน

๒.๓ จัดเก็บค่าธรรมเนียมบรรจุภัณฑ์จากผู้ผลิต เช่น เยอรมัน เบลเยียม อังกฤษ แคนาดา และญี่ปุ่น

๒.๔ การกำหนดภาษีบรรจุภัณฑ์ เช่น ญี่ปุ่นเก็บภาษีถุงพลาสติก (ถุงที่ราคา ๕ เยนต่อใบ)

๒.๕ การลดภาษีให้กับผู้ประกอบการ เมื่อมีการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เช่น นอร์เวย์

๒.๖ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้วิธีการลดและคัดแยกบรรจุภัณฑ์อย่างถูกต้อง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการลดบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เช่น แคนาดา

๒.๗ กำหนดสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์เพื่อแสดงถึงการนำบรรจุภัณฑ์ไปรีไซเคิล และการสะสมแต้มให้ของรางวัลและการให้ส่วนลด สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันและประเทศแคนาดา

กรณีศึกษาการจัดการขยะของต่างประเทศ

๑. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน รัฐกำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จำหน่ายต้องเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ รัฐกำหนดเครื่องหมายประทับบนสินค้า เพื่อแสดงว่าบรรจุภัณฑ์จะถูกนำไปรีไซเคิล รวมทั้งกำหนดบรรจุภัณฑ์ ๖ กลุ่ม เพื่อรีไซเคิล ได้แก่ แก้ว กระจก โลหะ พลาสติก กระดาษ อลูมิเนียม บรรจุภัณฑ์เคลือบ กำหนดให้ประชาชนคัดแยก ๓ กลุ่ม ได้แก่ กระดาษ แก้ว วัสดุน้ำหนักเบา (อลูมิเนียม, พลาสติก, โฟม) จัดระบบการคัดแยก จัดเก็บและรวบรวม

๒. แคนาดา เน้นการลดขยะบรรจุภัณฑ์ที่ไม่จำเป็น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยนำเสนอข้อมูลและกิจกรรมต่างๆให้กับผู้บริโภค ดังนี้ ๑) ใช้บรรจุภัณฑ์รวมห่อใหญ่ (family pack) ๒) ใช้สินค้าชนิดเติม (refilled products) ๓) มีระบบนำภาชนะไปบรรจุสินค้าด้วยตัวเอง (reuse) ๔) ออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สามารถรีไซเคิลให้มากที่สุด (recycle)

๓. ประเทศสหรัฐอเมริกา

- กำหนดนโยบายการลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด จากกิจกรรมการผลิต เช่น วางแผนการผลิตและเปลี่ยนแปลงวัตถุดิบในการผลิต

- ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดมลพิษน้อยที่สุด ซ่อมแซมได้ และนำกลับมาใช้ใหม่ได้

๔. มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประกาศเป้าหมาย “แคลิฟอร์เนียขยะเป็นศูนย์” โดยให้ทุกคนร่วมมือกันด้วยการปฏิบัติการ reduce , reuse และ recycle ในชีวิตประจำวัน ๑) เน้นให้ประชาชนรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า ๒) การออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและศักยภาพในการนำกลับมาใช้ใหม่เสมอเพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปฝังกลบ ๓) มีเป้าหมายในการส่งเสริมการพัฒนาตลาดการประมูลสินค้ารีไซเคิล ๔) การเพิ่มช่องทางการซื้อขายในคลังสินค้ารีไซเคิล ๕) ดำเนินการวิจัยเทคโนโลยีใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง ๖) มีศูนย์เก็บรวบรวมขยะพิษหรือขยะอันตราย ๗) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อเป็นศูนย์ประสานการใช้ขยะก่อสร้างไว้บริการประชาชน

๕. ประเทศสิงคโปร์ Waste Management Department สิงคโปร์มี กำหนดเป้าหมายไว้ว่า อีก ๑๐ ปี ในอนาคตสิงคโปร์จะต้องเป็นเมืองที่ปราศจากขยะ โดยดำเนินการดังนี้

- ขอความร่วมมือจากภาคประชาชนในการจัดเก็บและคัดแยกขยะ
- รณรงค์ให้ใช้วัสดุรีไซเคิล
- ขอความร่วมมือจากภาคเอกชนผลิตวัสดุที่รีไซเคิลได้ทั้งหมด
- ประชาชนทุกคนก็ต้องทิ้งขยะให้เป็นเวลา เพราะจะมีการจัดเก็บขยะ ๒ อาทิตย์ ต่อ ๑ ครั้ง โดยต้องจ่ายค่าธรรมเนียมเดือนละ ๑๕๐ บาท สำหรับผู้อยู่แฟลต ส่วนผู้ที่มีบ้านเป็นของตนเอง จะต้องเสียเกือบ ๔๐๐ บาทต่อเดือน ขณะที่บริษัท โรงงานต่างๆ จะต้องเสียเป็นรายวัน โดยคิดเป็นลิตร เป็นการปลูกฝังวินัยให้ทุกฝ่ายตระหนักในการทิ้งขยะได้เป็นอย่างดีและจะเป็นการลดปริมาณขยะอีกด้วย

๖. มหานครโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

- ออกกฎหมายและข้อบังคับต่างๆเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย ต่อไปนี้

๑) กฎหมายส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการลดการนำกลับไปใช้ซ้ำและการนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่

๒) กฎหมายว่าด้วยการซื้อผลิตภัณฑ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

๓) กฎหมายว่าด้วยภาชนะบรรจุและหีบห่อบรรจุภัณฑ์

๔) กฎหมายว่าด้วยการนำอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือนที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่

๕) กฎหมายการจัดการเศษอาหารที่เหลือกลับมาใช้

๖) กฎหมายเกี่ยวกับการนำวัสดุก่อสร้างมาใช้ใหม่

๗) กฎหมายว่าด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

๘) กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมริเริ่มให้เป็นสังคมที่มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่

- จัดเก็บมูลฝอยแยกประเภท ตามเวลาดังหมาย คัดแยกวัสดุรีไซเคิลกลับมาใช้ประโยชน์ที่แหล่งกำเนิด

๗. ประเทศเนเธอร์แลนด์ ออกระเบียบข้อบังคับจัดเก็บค่าธรรมเนียมการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยจากครัวเรือนที่ไม่คัดแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง เพื่อให้ชุมชนปฏิบัติการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย หากไม่ต้องการจ่ายค่าธรรมเนียมดังกล่าว

๘. ประเทศฝรั่งเศส ออกกฎหมายขยะมูลฝอย “waste law ๑๙๗๕” เป็นกฎหมายหลักในการจัดการบรรจุภัณฑ์ เกี่ยวกับการกำจัดและการใช้ซ้ำบรรจุภัณฑ์ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ กำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ที่นำมาจำหน่ายในประเทศ ต้องรับผิดชอบในการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยบรรจุภัณฑ์ และปี ค.ศ. ๑๙๙๓ กำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าสินค้าจะต้องรับผิดชอบรวบรวมขยะมูลฝอยบรรจุภัณฑ์เพื่อนำไปใช้ซ้ำ

๙. ประเทศไต้หวัน

- ออกกฎหมายสนับสนุนการรีไซเคิล โดยให้ทุกคนมีส่วนรับผิดชอบ เสียภาษีให้รัฐ เพราะถือว่าเป็นภาระของสังคม และผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้รับผิดชอบ

- เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคให้เน้นการนำมูลฝอยที่ยังใช้ได้กลับมาใช้ใหม่เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องกำจัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๑๐. ประเทศบราซิล

- ตั้งจุด drop-off ในห้างสรรพสินค้าเพื่อรองรับวัสดุรีไซเคิลที่ประชาชนนำมาบริจาค

- ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประเภทของวัสดุรีไซเคิลในสถาบันการศึกษา

- สหกรณ์ อาจมาจากชาลิ่ง ประชาชน เป็นต้นโดยจะรับวัสดุรีไซเคิลจากโรงเรียน บริษัทเอกชนและบ้านเรือน

- จัดตั้งองค์กรเอกชน ที่ไม่แสวงหาผลกำไร สนับสนุนระบบการจัดการขยะแบบผสมผสาน

- ยกระดับการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการขยะ

๑๑. ประเทศออสเตรเลีย ซิดนีย์ (City of Sydney) ได้ประกาศใช้ แผนการพัฒนาซิดนีย์อย่างยั่งยืน ๒๐๓๐: อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม / ร่วมมือ / เชื่อมต่อ (Sustainable Sydney ๒๐๓๐ : Green / Global / Connected) เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ กิจกรรม / โครงการต่างๆ ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้ผลการพัฒนาเป็นไปตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี ๒๐๓๐ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะได้แก่ การให้ความรู้เรื่องขยะ และการบังคับใช้กฎหมาย กลยุทธ์ในการจัดการขยะ โครงการลดปริมาณขยะและนำกลับมาใช้ประโยชน์ เป็นต้น เป็นปัจจัยย่อยที่ ช่วยเสริมความยั่งยืนของซิดนีย์ในปี ๒๐๓๐ ให้เป็นจริง

สถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในประเทศไทย

ประเทศไทยมีอัตราการรีไซเคิลค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่น กล่าวคือ อัตราการรีไซเคิลของประเทศไทยอยู่ที่ร้อยละ ๒๓ ในขณะที่ฮ่องกงมีอัตราการรีไซเคิล ๓๖% สิงคโปร์มีอัตราการรีไซเคิล ๓๙% และเกาหลีใต้มีอัตราการรีไซเคิล ๔๕% ในประเทศจีน มีการรับซื้อขวดน้ำอัดลมและขวดน้ำมันพืช ชนิดใสที่เรียกว่าขวดเพท หรือ PET (พีอีที) เพื่อไปผลิตเป็นเส้นใยก่อนนำไปผลิตเป็นเสื้อผ้า

นโยบายและแผนส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๕๙ กำหนดเป้าหมายดำเนินการด้านการจัดการมูลฝอยไว้ ดังนี้

๑. ลดอัตราการเกิดขยะมูลฝอยชุมชนโดยเฉลี่ยให้ไม่เกิน ๑ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน
๒. ให้มีการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นและ
๓. ให้ทุกจังหวัดมีแผนหลักและแผนการจัดการขยะมูลฝอยและมีระบบกำจัดมูลฝอยที่ถูกลักษณะ ซึ่งกำหนดแนวทางดำเนินการไว้ ๔ แนวทาง ดังนี้

ก. ด้านการจัดการ

- ใช้หลักการ “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” ทั้งกับประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ผลิตมูลฝอยดำเนินการจัดการมูลฝอยให้เหมาะสม
- ให้มีการจัดการมูลฝอยระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบครบวงจร
- สนับสนุนให้เอกชนดำเนินธุรกิจบริการด้านการจัดการมูลฝอย ทั้งในรูปของการว่าจ้างการร่วมลงทุน หรือการให้สัมปทานรับจ้างควบคุมระบบกำจัดมูลฝอย
- กำหนดองค์กรและหน้าที่ในการควบคุมกำกับ ดูแลการจัดการมูลฝอยของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีประสิทธิภาพ
- ให้จังหวัดจัดเตรียมที่ดินที่เหมาะสมสำหรับใช้กำจัดมูลฝอยระยะยาว รวมทั้งการกำหนดพื้นที่ที่สงวนไว้เพื่อการกำจัดมูลฝอยในผังเมืองด้วย

- ให้นำระบบที่ผู้ผลิตต้องรับซื้อซากหรือบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วจากผู้บริโภคเพื่อนำไปกำจัดหรือหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งกำหนดประเภทผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ที่ผู้ผลิตต้องนำกลับคืนเพื่อลดปริมาณมูลฝอยและ

- ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินสภาพปัญหาและการจัดการมูลฝอยของชุมชน และกำเนิดต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และพัฒนาระบบข้อมูลการจัดการมูลฝอยให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและทันสมัยตลอดเวลา รวมทั้งให้มีศูนย์ประสานข้อมูลการนำมูลฝอยมาใช้ประโยชน์

ข. ด้านการลงทุน

- ให้มีการลงทุนก่อสร้างสถานที่กำจัดมูลฝอยที่ถูกต้องลักษณะและจัดหาเครื่องจักรกลที่เหมาะสม โดยรัฐร่วมทุนกับภาคเอกชนหรือรัฐสนับสนุนงบประมาณทั้งหมด หรือสมทบบางส่วนให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ

- ส่งเสริมการลงทุนและให้สิ่งจูงใจแก่ภาคเอกชนที่ดำเนินธุรกิจหรือองค์การสาธารณะประโยชน์ที่ทำงานเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย รวมทั้งการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์

- จัดตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยส่วนกลางที่สามารถใช้ร่วมกันได้ระหว่างชุมชนหลายแห่งที่อยู่ใกล้เคียงกัน

- ปรับปรุงและฟื้นฟูสถานที่กำจัดมูลฝอยเดิมที่ไม่ถูกต้องลักษณะในพื้นที่ชุมชนทั่วประเทศตามลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น

ค. ด้านกฎหมาย

- ปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียมการจัดการมูลฝอย และอัตราค่าธรรมเนียมการลดและใช้ประโยชน์จากมูลฝอย

- กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากสถานที่กำจัดมูลฝอย และกำหนดเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการระบายของเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

- กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกลไกการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อใช้ประโยชน์จากมูลฝอยและลดปริมาณมูลฝอย และมูลฝอยที่เกิดจากการก่อสร้าง

- กำหนดให้มีระบบติดตามตรวจสอบบันทึกภาวะมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษ โดยส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการตรวจสอบมากขึ้น และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบบการติดตามตรวจสอบ

ง. ด้านการสนับสนุน

- สนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอย

- ให้มีการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการและการบริหารจัดการแก่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย

การบริหารจัดการขยะและของเสียและการรักษาความสะอาดที่สาธารณะของประเทศญี่ปุ่น*

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาการเพิ่มขึ้นของขยะและของเสียต่าง ๆ อย่างรุนแรง จากข้อมูลตามร่างรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี ๒๕๕๕ จัดทำโดยกรมควบคุมมลพิษว่า ประเทศไทยมีขยะถึงวันละ ๖๗,๕๗๗ ตัน หรือปีละ ๒๔,๖๖๕,๖๐๕ ตัน และมีขยะจำนวนมากถูกทิ้งไว้ตามสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ซึ่งสามารถพบเห็นได้มากมายตามท้องถนน ซึ่งหากคำนวณปริมาณขยะดังกล่าวต่อจำนวนประชากรไทยในปี ๒๕๕๕ ที่มีจำนวน ๖๔,๔๕๖,๖๙๕ คน จะพบว่าคนไทยสร้างขยะเฉลี่ย ๓๘๒.๖๖ กิโลกรัมต่อคนต่อวันที่เดียว อย่างไรก็ตาม แม้ค่าเฉลี่ยดังกล่าวจะเกิดจากการคำนวณโดยยังมีได้แยกที่มาของขยะว่าเป็นขยะที่เกิดจากอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมหรือขยะจากครัวเรือน แต่ปริมาณขยะที่มากมายถึงปีละ ๒๔,๖๖๕,๖๐๕ ตัน ก็เป็นตัวเลขที่น่าตระหนกมิใช่น้อย และทำให้เกิดปัญหาที่จะต้องขบคิดต่อไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า ประเทศไทยจะบริหารจัดการขยะและของเสียปริมาณมหาศาลเหล่านี้ได้อย่างไร รวมทั้งการรักษาความสะอาดสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ด้วย

นอกจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและพิบัติภัยทางธรรมชาติที่รุนแรงขึ้น อันเนื่องมาจากภาวะโลกร้อนแล้ว ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทุกประเทศกำลังเผชิญอยู่ และกลายเป็นปัญหาสากล (Trans-national problem) ไปแล้ว ดังนั้น การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะและของเสีย รวมทั้งการรักษาความสะอาดสถานที่สาธารณะของต่างประเทศจึงเป็นประโยชน์และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยได้ และผู้เขียนเห็นว่าประเทศที่สมควรยกขึ้นเป็นกรณีศึกษา น่าจะได้แก่ประเทศที่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรแต่มีระบบการบริหารจัดการเรื่องดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศญี่ปุ่นมีพื้นที่จำกัดแต่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น และประสบกับปัญหาการจัดการขยะและของเสียอย่างรุนแรงในอดีตเนื่องจากขาดแคลนสถานที่ฝังกลบขยะและของเสีย เพราะแม้เทคโนโลยีจัดการขยะและของเสียจะก้าวหน้าเพียงไร แต่สุดท้ายจะยังเหลือ “กาก” ที่จะต้องนำมาฝังกลบในสถานที่สำหรับการฝังกลบต่อไป ในขณะที่เดียวกันสถานที่จัดการขยะและของเสียและฝังกลบกากนั้น เป็นสิ่งที่ประชาชนไม่ประสงค์จะให้มีในเขตท้องที่ของตน จนแอมมีการลักลอบนำขยะและของเสียต่าง ๆ ไปทิ้งในท้องที่อื่น ๆ รวมทั้งการแอบนำไปทิ้งทะเลลอยเกลื่อนกลาด และการทิ้งขยะอุตสาหกรรมได้กลายเป็นปัญหาใหญ่ขึ้นมาเมื่อบริษัทอุตสาหกรรมเคมียักษ์ใหญ่แห่งหนึ่งปล่อยน้ำในกระบวนการผลิตที่เจือปนด้วยสารปรอททิ้งลงไปในอ่าวมินะมะตะ จนทำให้ผู้คนจำนวนมากมีอาการวิกลจริตอย่างอ่อน ๆ กรีดร้อง นัยน์ตาดำขยายกว้างเล็กน้อย ลึนแห้ง แต่ไม่พบสาเหตุของการผิดปกติ แขนขาเคลื่อนไหวลำบาก มีการกระตุกตัวแข็ง แขนขาบิดงออย่างรุนแรง เพราะโรคนี้นี้แสดงผลต่อระบบประสาทส่วนกลางกว่าที่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าโรคนี้นี้เกิดจากสาเหตุใดก็ต้องใช้เวลาหลายปีเนื่องจากอิทธิพลของบริษัทดังกล่าว ซึ่งโรคนี้นี้เป็นที่รู้จักกันทั่วโลกในเวลาต่อมาในชื่อ “โรคมินะมะตะ” การค้นพบสาเหตุของโรคทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นตระหนักว่าการจัดการขยะและของเสียและการรักษาความสะอาดที่สาธารณะนั้น เป็นปัญหาระดับชาติที่ประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงาน

* ที่มา : วรธรรมัน สุกใส และ บิวยรรณ ซอน, “การบริหารจัดการขยะและของเสียและการรักษาความสะอาดที่สาธารณะของประเทศญี่ปุ่น”, (ระบบออนไลน์) , แหล่งที่มา : <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1882> (๒๒ ส.ค. ๒๕๕๙)

ของรัฐต้องร่วมมือกันแก้ไข และทางออกที่ดีที่สุดมิใช่การกำจัดขยะ หากแต่ต้องใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากที่สุด (Efficient use) เพื่อให้เหลือขยะหรือของเสียน้อยที่สุด และรัฐบาลญี่ปุ่นเองได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศว่าในที่สุดแล้วญี่ปุ่นต้องหลุดพ้นจากการเป็นสังคมเศรษฐกิจที่มีขยะและของเสียมาก เพื่อเป็นสังคมที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากที่สุด

ในบทความนี้ ผู้เขียนแบ่งการศึกษาออกเป็น ๒ ส่วน คือ การบริหารจัดการขยะและของเสีย (Waste Management) และการรักษาความสะอาดที่สาธารณะ (Public Cleansing) สำหรับการรักษาความสะอาดที่สาธารณะนั้น โดยที่เป็นอำนาจของปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เขียนจะได้ยกเทศบัญญัติของ Nagasaki City และเทศบัญญัติของ City of Sapporo อันเป็นเมืองที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวนมากทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวต่างชาติ แต่สามารถรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยไว้ได้เป็นอย่างดี ชั้นเป็นกรณีศึกษา

ส่วนที่หนึ่ง การบริหารจัดการขยะและของเสีย

ประเทศญี่ปุ่นมีระบบการบริหารจัดการขยะและของเสียตามประเภทของเสีย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของเสียได้กำหนดมาตรฐานการจัดการของเสีย อำนาจหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง และบทลงโทษไว้ชัดเจน

๑. การแบ่งประเภทของเสีย

ก่อนการตรากฎหมาย Waste Management and Public Cleansing Act (Act No. ๑๓๗ of ๑๙๗๐) ญี่ปุ่นไม่มีการแบ่งแยกประเภทของเสีย และใช้วิธีทิ้งรวม ๆ กันแล้วนำไปฝังกลบ (waste landfill) หรือเผาทำลายในพื้นที่ที่กำหนดไว้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่ง แต่การฝังกลบนี้ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนอย่างมาก และนับวันปริมาณขยะก็เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อเป็นเช่นนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่ยินยอมให้ใช้พื้นที่ของตนเป็นพื้นที่ฝังกลบของเสียที่มีได้เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ของตน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีการลักลอบนำขยะและของเสียต่าง ๆ ไปทิ้งในท้องถิ่นอื่นอยู่เสมอ จนเกิดข้อพิพาทระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่เนื่อง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่นครหลวงโตเกียวในปี ๑๙๖๕ (๒๕๐๘) ซึ่งเรียกกันจนติดปากว่า “สงครามขยะแห่งโตเกียว” รวมทั้งการแอบนำไปทิ้งทะเลจนก่อให้เกิดโรคมินะมะตะขึ้นดังกล่าวข้างต้น

๒. อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการของเสีย

ตาม Waste Management and Public Cleansing Act (Act No. ๑๓๗ of ๑๙๗๐) การบริหารจัดการของเสียเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน ผู้ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ ลดการใช้ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการแปรใช้ใหม่ (Recycle) เพื่อให้ญี่ปุ่นเป็นสังคมที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากที่สุด และกฎหมายกำหนดหน้าที่ของแต่ละภาคส่วนไว้ดังนี้

ประชาชน มีหน้าที่ลดการปล่อยของเสีย นำของเสียกลับมาใช้ใหม่ (recycle) แยกประเภทของเสีย กำจัดของเสียที่ตนก่อให้เกิดขึ้นเท่าที่จะสามารถกระทำได้ (มาตรา ๒ (๒))

ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการต้องทิ้งหรือปล่อยของเสียน้อยที่สุด นำของเสียกลับมาใช้ซ้ำ และแปรใช้ใหม่เท่าที่จะกระทำได้ ต้องรับผิดชอบในการจัดการของเสียที่เกิดจากการประกอบธุรกิจ

ของตนอย่างเหมาะสม (มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง) ต้องพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ง่ายต่อการ จัดการและกำจัด และต้องจัดให้มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการบรรจุภัณฑ์ที่เป็นของเสียหรือของใช้แล้วให้อยู่ใน สภาพที่สามารถจัดการได้ง่าย (มาตรา ๓ วรรคสอง) และต้องให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบาย ของรัฐบาลกลางและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการลดการปล่อยของเสียและการกำจัดขยะ อย่างเหมาะสม (มาตรา ๓ วรรคสาม) เช่น การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้งานได้นาน ๆ ลดการปล่อยของเสียในสถานประกอบการ ลดการใช้บรรจุภัณฑ์ที่มากเกินไปจนความจำเป็น ลดการปล่อย ของเสียประเภทบรรจุภัณฑ์สำหรับจำหน่ายสินค้า จัดเก็บคืนและแปรใช้ใหม่เองซึ่งของเสียจาก ผลิตภัณฑ์ของตน การใช้ผลิตภัณฑ์ที่แปรใช้ใหม่ การวางแผนลดการปล่อยของเสีย เป็นต้น

รัฐบาล มีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับของเสีย การวางแผนการจัดการของเสีย ในภาพรวม พัฒนาเทคนิคการจัดการของเสีย กำหนดมาตรการเพื่อให้มีการจัดการของเสียอย่างเหมาะสม และสนับสนุนทางเทคนิคและการเงินในการจัดการของเสียแก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ สามารถบริหารจัดการของเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ รัฐบาลกลางจะต้องปรับปรุงระบบการ จัดการของเสียในภาพรวมของประเทศให้เหมาะสมอยู่เสมอ (มาตรา ๔ วรรคสาม)

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการของเสีย แต่เพื่อประโยชน์ ในการทำความเข้าใจ ผู้เขียนจึงขออธิบายโครงสร้างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของญี่ปุ่นเพื่อความ เข้าใจในเบื้องต้นก่อน

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่นนั้น แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับโทโดฟูเคน ซึ่งเทียบเคียงได้กับจังหวัดของไทย กับระดับชิโจซง ซึ่งเทียบเคียงได้กับเทศบาลของไทย ทั้งนี้ แต่ละ จังหวัดจะครอบคลุมพื้นที่เทศบาลหลายแห่ง

ในการบริหารจัดการของเสีย โทโดฟูเคน (จังหวัด) มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค ที่จำเป็นแก่ชิโจซง (เทศบาล) เพื่อให้เทศบาลสามารถดำเนินการตามหน้าที่ของตนได้ผลเพียงพอ ในขณะที่เดียวกันก็ควบคุมสภาพการจัดการของเสียจากอุตสาหกรรมของพื้นที่ในเขตจังหวัด รวมทั้ง การกำหนดมาตรการที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการจัดการของเสียจากอุตสาหกรรมอย่างเหมาะสม (มาตรา ๔ วรรคสอง)

ส่วนเทศบาลแต่ละแห่งมีหน้าที่กำหนดแผนในการส่งเสริมกิจกรรมในการลดการปล่อย ของเสียทั่วไป (reduce) ของประชาชนในเขตพื้นที่ของตน กำหนดมาตรการที่จำเป็นสำหรับการจัดการ ของเสียทั่วไปอย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกันสำหรับการดำเนินการกิจการเกี่ยวกับการจัดการของเสีย ทั่วไป เทศบาลจะต้องวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเจ้าหน้าที่ จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการ จัดการของเสียและปรับปรุงวิธีการดำเนินการจัดการของเสีย นอกจากนี้ เทศบาลจะต้องพยายามบริหาร กิจการจัดการของเสียให้ประสบผลสำเร็จด้วย (มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง) นอกจากนี้ Waste Management and Public Cleansing Act (Act No. ๑๓๗ of ๑๙๗๐) ยังได้บัญญัติให้รัฐบาลกลาง จังหวัด และเทศบาลมีหน้าที่ร่วมกันในการป้องกันการปล่อยของเสีย ดูแลเพื่อให้มีการจัดการของเสียที่เหมาะสม และกำหนดแผนในการสร้างองค์ความรู้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการต่าง ๆ ในการจัดการของเสียด้วย (มาตรา ๔ วรรคสี่)

การกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีหน้าที่ในการบริหารจัดการของ ที่เกิดขึ้นภายในเขตพื้นที่ของตน หรือ Principal of disposal refuse within the boundaries of

each ward นี้เกิดขึ้นภายหลัง “สงครามขยะ” ในกรุงโตเกียวในช่วงปี ๑๙๖๔-๑๙๗๕ ดังกล่าวข้างต้น โดยเริ่มแรกเขตปกครองพิเศษทั้ง ๒๓ คุณันต้องรับผิดชอบจัดการกำจัดขยะที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ของตนเอง แต่ละเขตจึงต้องจัดให้มีสถานที่เผาขยะของตนเอง ซึ่งทำให้สามารถแก้ปัญหา “สงครามขยะ” ได้ และได้มีการใช้หลักการนี้กับเทศบาลและจังหวัดด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการบริโภคมากขึ้นปริมาณของเสียจึงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจึงต้องทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากในการจัดการของเสีย จึงเกิดแนวคิดในการจ้างเอกชนที่ประกอบธุรกิจกำจัดขยะที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ในท้องถิ่นให้เป็นผู้จัดการของเสียแทนในลักษณะ Outsourcing

๓. กระบวนการจัดการของเสีย

กระบวนการจัดการของเสียในประเทศญี่ปุ่นแบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การเก็บของเสีย (Collection)

๒. การขนส่งของเสียไปยังสถานที่จัดการของเสีย (Transportation)

๓. การคัดแยกและย่อยสลาย (Intermediate treatment)

๔. การกำจัดของเสีย (Disposal)

ทั้งนี้ ของเสียแต่ละประเภทจะมีวิธีการจัดการและผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

๑) กระบวนการจัดการของเสียทั่วไป (General waste)

ตาม Waste Management and Public Cleansing Act (Act No. ๑๓๗ of ๑๙๗๐) นั้น ถ้าเป็นของเสียทั่วไปจากครัวเรือน เทศบาลมีหน้าที่จัดเก็บมาดำเนินการ แต่หากเป็นของเสียทั่วไปที่เกิดจากสถานประกอบการ มาตรา ๓ กำหนดให้สถานประกอบการจัดการของเสียขั้นกลางโดยการเผา การสลายด้วยความร้อน และการนำกลับมาใช้ใหม่อันเป็น “การดูแลขั้นกลาง” (Intermediate treatment) แต่การจัดการกำจัดของเสียขั้นสุดท้ายจะต้องส่งไปที่สถานที่กำจัดของเสียที่ทางเทศบาลได้จัดไว้ ทั้งนี้ เทศบาลแต่ละแห่งสามารถใช้วิธีการจัดการของเสียได้เอง ส่วนขั้นตอนในการจัดการของเสียของเทศบาลนั้นแบ่งออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- การจัดทำแผนการจัดการของเสียทั่วไป (มาตรา ๖) โดยเทศบาลมีหน้าที่ต้องกำหนดแผนในการจัดการของเสียทั่วไปในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตน ซึ่งแผนดังกล่าวจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินปริมาณของเสียที่จะเกิดขึ้นและปริมาณที่จะกำจัด กำหนดนโยบายในการป้องกันการปล่อยของเสีย แบ่งประเภทการเก็บของเสียโดยแบ่งตามประเภทของเสีย กำหนดมาตรฐานสำหรับการจัดการของเสียอย่างเหมาะสมและวิธีการสำหรับผู้ปฏิบัติ กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการสถานที่จัดการของเสียทั่วไป

- การเก็บของเสีย ตามมาตรา ๖ (๒) ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลในการจัดเก็บของเสียจากครัวเรือนที่อยู่ในเขตพื้นที่ของตน ซึ่งเป็นของเสียที่มีการแยกประเภทโดยครัวเรือนในขั้นต้นมาแล้ว ทั้งนี้ ครัวเรือนต้องแยกของเสียตามประเภทที่เทศบาลกำหนด ซึ่งเทศบาลแต่ละแห่งอาจกำหนดแตกต่างกันได้

- การขนส่งของเสีย ตามมาตรา ๖ (๒) การขนส่งของเสียที่จัดเก็บจากครัวเรือนเพื่อนำไปกำจัดต้องดำเนินการตามวิธีที่กำหนด

- การกำจัดของเสีย มาตรา ๖ (๒) มิได้กำหนดอย่างชัดเจนว่าเทศบาลจะต้องดำเนินการกำจัดของเสียด้วยวิธีการใด แต่เมื่อพิจารณาประกอบกับ Enforcement Ordinance of Waste Management and Public Cleansing Act (Ordinance No. ๓๐๐ of ๑๙๗๑) บทที่ ๒ (ขยะทั่วไป) แล้วพบว่ามีข้อกำหนดมาตรฐานการกำจัดของเสียในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การเผา (Incineration) การสลายด้วยความร้อน (Pyrolysis) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Reuse) และการฝังกลบ (Landfill) เป็นต้น โดยการเผา การสลายด้วยความร้อน และการนำกลับมาใช้ใหม่นั้นเป็นการดูแลขั้นกลาง (Intermediate treatment) ส่วนการฝังกลบถือเป็น “การกำจัดของเสียขั้นสุดท้าย” (Final Disposal)

อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายจะกำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่ในการจัดการของเสีย แต่หากเทศบาลไม่สามารถดำเนินการจัดการของเสียได้หรือดำเนินการได้ลำบาก เช่น การจัดการของเสียทั่วไปจากโรงงานหรือสถานประกอบการที่มีปริมาณมาก ๆ หรือการจัดเก็บของเสียที่หากดำเนินการในเวลากลางวันอาจก่อให้เกิดปัญหาการจราจร หรือมีความจำเป็นประการอื่นอันทำให้ต้องดำเนินการจัดเก็บในช่วงเวลากลางคืน หรือการจัดเก็บของเสียประเภทถังกระโถนที่ตามปกติจะต้องทำความสะอาดตัวถังด้วย เป็นต้น ในกรณีดังกล่าว เทศบาลสามารถอนุญาตให้บุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ดำเนินการแทนได้ (มาตรา ๗ (๕) และ (๑๐)) และการจัดให้มีสถานที่จัดการของเสียทั่วไปนั้น ตามปกติแล้วเป็นหน้าที่ของเทศบาลในการลงทุน แต่ในกรณีที่เทศบาลไม่สามารถจัดการได้ ก็สามารถที่จะอนุญาตให้บุคคลอื่นมาดำเนินการได้ โดยใช้ระบบการอนุญาตทางปกครอง ดังนั้น ในกรณีที่ภาคเอกชนที่ประสงค์จะจัดตั้งโรงจัดการของเสียจะต้องยื่นขออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดของพื้นที่นั้น (มาตรา ๘)

๒) กระบวนการจัดการของเสียจากอุตสาหกรรม (Industrial waste)

Waste Management and Public Cleansing Act กำหนดให้ผู้ซึ่งก่อให้เกิดของเสียหรือผู้ประกอบการที่ก่อให้เกิดของเสียมีหน้าที่จัดการของเสียที่ตนก่อให้เกิดขึ้น (มาตรา ๓ และมาตรา ๑๑) แต่ผู้ซึ่งก่อให้เกิดของเสียอาจจ้างผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการกำจัดของเสียจากจังหวัดต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินการได้ แต่กรณีที่จำเป็นหรือกรณีที่ต้องการให้มีการกำจัดของเสียอุตสาหกรรมอย่างถูกต้องและเหมาะสม เทศบาลหรือจังหวัดสามารถดำเนินการกำจัดของเสียจากอุตสาหกรรมได้ (มาตรา ๑๑)

ในกรณีที่ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการขนส่งและกำจัดของเสียด้วยตนเอง ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ใน Cabinet Order นอกจากนี้ ในขั้นตอนการจัดการของเสียตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนการขนส่งของเสียไปกำจัด ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามมาตรฐานด้านเทคนิคตามที่กฎกระทรวงสิ่งแวดล้อมกำหนด โดยการจัดการของเสียนั้น จะต้องไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ กฎหมาย Waste Management and Public Cleansing Act ก็ได้กำหนดมาตรการในการตรวจสอบและกำหนดบทลงโทษในกรณีที่ไม่ได้มีการดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔ (๕) และมาตรา ๑๔ (๖) กล่าวคือ ในกรณีที่มีการทิ้งของเสียหรือการจัดการของเสียที่ผิดกฎหมาย และเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมหรืออาจจะก่อให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อม ผู้ว่าราชการจังหวัดจะกำหนดระยะเวลาให้มีการกำหนดมาตรการในการกำจัดสิ่งที่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมนั้นต่อผู้ที่ทำหน้าที่กำจัดของเสีย นอกจากนี้ ในกฎหมายฉบับนี้ยังมีการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ดำเนินการจัดการของเสียอย่างผิดกฎหมายด้วย

ส่วนการที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (จังหวัดและเทศบาล) จะดำเนินการจัดการของเสีย จากอุตสาหกรรมเองการจัดเก็บ การขนส่ง การดูแลชั้นกลาง และการกำจัดของเสียขั้นสุดท้าย ต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติของจังหวัดหรือข้อบัญญัติของเทศบาล

อนึ่ง แม้อกฎหมายจะกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดการของเสีย ก็ตาม แต่ก็เปิดช่องให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้บุคคลอื่นเข้ามาเป็นผู้จัดการของเสียได้ และใน Waste Management and Public Cleansing Act (Act No. ๑๓๗ of ๑๙๗๐) บทที่ ๓ - ๒ ได้กำหนดให้มี “ศูนย์จัดการของเสีย” (Waste Management Center) ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการจัดการของเสียอย่างเหมาะสมและสามารถจัดการของเสียร่วมกันของหลายเขตพื้นที่ ตามมาตรา ๑๕ (๕) กำหนดให้รัฐหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ลงทุนหรือบริจาคเงินเพื่อจัดตั้งศูนย์จัดการของเสีย โดยจะจัดตั้งเป็นนิติบุคคลที่เป็นมูลนิธิหรือบริษัทจำกัดก็ได้ ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ แก่ศูนย์จัดการของเสีย ศูนย์จัดการของเสียมีหน้าที่ในการจัดการของเสียประเภทต่าง ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๕ - ๖)

- จัดการของเสียทั่วไปที่ต้องควบคุมพิเศษและจัดตั้ง ปรับปรุง บำรุงรักษา และกระทำการอื่น ๆ ที่เป็นการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับจัดการของเสียดังกล่าวตามที่เทศบาลมอบหมาย
- จัดการของเสียทั่วไปที่ไม่สามารถจัดการอย่างเหมาะสมได้โดยง่ายและจัดตั้ง ปรับปรุง บำรุงรักษา และกระทำการอื่น ๆ ที่เป็นการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการของเสียดังกล่าวตามที่เทศบาลมอบหมาย
- จัดการของเสียทั่วไปและจัดตั้ง ปรับปรุง บำรุงรักษา และกระทำการอื่น ๆ ที่เป็นการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการของเสียดังกล่าวตามที่เทศบาลมอบหมาย
- จัดการของเสียจากอุตสาหกรรมที่ต้องดูแลเป็นพิเศษและจัดตั้ง ปรับปรุง บำรุงรักษา และกระทำการอื่น ๆ ที่เป็นการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการของเสียดังกล่าว
- จัดการของเสียจากอุตสาหกรรมและจัดตั้ง ปรับปรุง บำรุงรักษา และกระทำการอื่น ๆ ที่เป็นการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการของเสียดังกล่าว

๔. มาตรฐานการกำจัดของเสียเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนผู้อยู่ใกล้เคียง

สำหรับการจัดการของเสียประเภทต่าง ๆ ทั้งของเสียทั่วไปและของเสียจากอุตสาหกรรม อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางในการจัดการของเสียที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด สำหรับประเทศญี่ปุ่นที่อนุญาตให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการของเสียด้วยนั้น ยิ่งจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานในการจัดการขยะเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๗ ได้มีการปรับปรุงแก้ไข Waste Management and Public Cleansing Act (Act No. ๑๓๗ of ๑๙๗๐) ในส่วนของขั้นตอนการจัดตั้งสถานที่จัดการของเสีย การดำเนินการสำรวจผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบเอกสารในการยื่นขอจัดตั้งและเอกสารเกี่ยวกับการสำรวจผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่และนายกเทศมนตรี นอกจากนี้ ได้มีการกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้จัดตั้งสถานที่จัดการของเสียใหม่ คือการกำหนดให้ต้องมี “การพิจารณาความเหมาะสมต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่”

“การสำรวจผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม” เป็นหน้าที่สำคัญที่ผู้จัดตั้งสถานที่จัดการของเสียประเภทที่ต้องได้รับใบอนุญาตจะต้องดำเนินการ โดยผู้จัดตั้งจะต้องสำรวจผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณใกล้เคียงสถานที่จัดการของเสียตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน โดยนำผลการสำรวจที่ได้มาเป็นพื้นฐานในการกำหนดแผนการจัดตั้งที่มีการวางนโยบายระดับย่อยเพื่อให้มีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้น ๆ กล่าวคือ ผู้จัดตั้งสถานที่จัดการของเสียจะต้องกำหนดแผนการจัดตั้งและแผนการดูแลบำรุงรักษาบนพื้นฐานของผลการสำรวจผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และในขั้นตอนการยื่นเอกสารเพื่อขออนุญาตจะต้องกรอกรายละเอียดเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและแนบเอกสารการสำรวจผลกระทบต่อผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย สำหรับการจัดตั้งสถานที่เผาของเสียและสถานที่กำจัดของเสียขั้นสุดท้าย (การฝังกลบ) หลังจากยื่นเอกสารเพื่อขออนุญาตแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องตรวจสอบเอกสารยื่นสมัครและเอกสารผลการสำรวจผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หลังจากนั้นจะเปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่และนายกเทศมนตรี

“เงื่อนไขการได้รับใบอนุญาต” จะใช้เงื่อนไขเดียวกันทั้งประเทศซึ่งเป็นมาตรฐานทางด้านเทคนิคที่ถูกกำหนดไว้ในกฎกระทรวงสิ่งแวดล้อม มาตรฐานดังกล่าวจะเป็นการกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาว่าแผนในการจัดตั้งและแผนในการบำรุงรักษาสถานที่จัดการของเสียนั้นมีการรักษาสีสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โดยรอบคอบ และถูกต้องเหมาะสม โดยระบบการสำรวจผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจะคำนึงถึงผลกระทบด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผลกระทบต่อชั้นบรรยากาศ เสียงดังรบกวน ความสั่นสะเทือน กลิ่นเหม็นรบกวน คุณภาพน้ำ และน้ำใต้ดิน นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดมาตรฐานในการจัดการโดยแยกแต่ละขั้นตอนไว้ใน Enforcement Ordinance of Waste Management and Public Cleansing Act (Ordinance No. ๓๐๐ of ๑๙๗๑) ซึ่งมาตรฐานที่กำหนดไว้จะโดยส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบแต่ละขั้นตอนเกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อสภาพแวดล้อมในบริเวณที่มีการจัดการขยะขั้นตอนต่าง ๆ

๕. Incentives เพื่อให้เกิดการ reduce reuse และ recycle (๓R)

The Basic Act for Establishing a Sound Material-Cycle Society (Act No. ๑๑๐ of ๒๐๐๐) เป็นกฎหมายที่เป็นกรอบพื้นฐานในการส่งเสริมการสร้างสังคมในรูปแบบการหมุนเวียน โดยกฎหมายนี้ได้กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการจัดการขยะและการรีไซเคิล และอยู่ภายใต้ Basic Environment Act (Act No. ๙๑ of ๑๙๙๓) ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่น ส่วนในเรื่องการจัดการของเสียนั้นประเทศญี่ปุ่นได้ตรากฎหมาย Waste Management and Public Cleansing Act (Act No. ๑๓๗ of ๑๙๗๐) ขึ้นเฉพาะ และได้มีการปรับปรุงแก้ไขหลายครั้ง แต่ทั้งนี้เนื่องจากต่อมาได้เกิดปัญหาปริมาณของเสียที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาโรงกำจัดของเสียขั้นสุดท้ายที่หาได้ยากขึ้นทุกปี และปัญหาการปล่อยทิ้งของเสียอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้รัฐบาลเล็งเห็นความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมาย คือ การหลุดพ้นจากการเป็นสังคมเศรษฐกิจที่มีปริมาณการผลิต การบริโภค และการปล่อยของเสียเป็นปริมาณมากมาเป็นสังคมที่มีการหมุนเวียนการใช้ทรัพยากร โดยนโยบายนี้ริเริ่มขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๐ ทั้งนี้ ประเทศญี่ปุ่นได้เริ่มต้นการส่งเสริมสังคมในรูปแบบการหมุนเวียนจาก Act on Promotion of Effective Utilization of Resources (Act No. ๔๘ of ๑๙๙๑) และได้พัฒนาระบบกฎหมายเพื่อส่งเสริมการลดของเสียและการรีไซเคิลอย่างต่อเนื่อง โดยนอกจากกฎหมายแล้ว ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรีไซเคิลอื่น ๆ เช่น Food

Recycling Act (Act No., ๑๑๖ of ๒๐๐๐), Home appliance Recycling Act (Act No. ๙๗ of ๒๐๐๑), Construction Materials Recycling Act (Act No. ๑๐๔ of ๒๐๐๒) และ Automobile Recycling Act (Act No. ๘๗ of ๒๐๐๒) รวมถึง guideline ของภาครัฐสำหรับสินค้าในแต่ละประเภทอีกด้วย

นโยบาย ๓R ในประเทศญี่ปุ่นประเทศญี่ปุ่นได้นำแนวคิดเรื่อง ๓R มาใช้ใน The Basic Act for Establishing a Sound Material-Cycle Society (Act No. ๑๑๐ of ๒๐๐๐) มาตรา ๖ และ มาตรา ๗ ในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับการ ๑) Reduce ๒) Reuse ๓) Recycle ๔) Thermal Recycling และ ๕) การจัดการของเสียและรีไซเคิลให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมตามลำดับความสำคัญ โดยนับตั้งแต่มีการตรากฎหมายดังกล่าวขึ้น ได้มีการรณรงค์เรื่อง ๓R อย่างกว้างขวางทั้งในภาครัฐและเอกชน สำหรับหน่วยงานรัฐที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเกี่ยวกับ ๓R มีทั้งสิ้น ๘ หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตร กระทรวงเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม กระทรวงคมนาคม กระทรวงสิ่งแวดล้อม และ Consumer Affairs Agency ซึ่งสังกัดอยู่ใน สำนักงานคณะรัฐมนตรี (Cabinet Office) โดยทุกหน่วยงานจะร่วมมือกันในการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน โดยกำหนดให้เดือนตุลาคมของทุกปีเป็นเดือนแห่ง ๓R และมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ต่างๆ เช่น การจัดโครงการรณรงค์ ลดการใช้ถุงพลาสติกในร้านค้าต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติใน Act on the Promotion of Sorted Collection and Recycling of Containers and Packaging (Act No.๑๑๒ of ๑๙๙๕) เป็นต้น

การส่งเสริมนโยบาย ๓R ซึ่งเป็นรากฐานของการส่งเสริมการสร้างสังคมในรูปแบบการหมุนเวียนตาม The Basic Act for Establishing a Sound Material-Cycle Society นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ ๕ อย่าง ได้แก่ ๑) การตระหนักถึงความสำคัญของนโยบาย ๒) การร่วมมือกันแบบหุ้นส่วน (Partnership) ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓) การมีข้อมูลข่าวสารที่ทั่วถึงร่วมกัน ๔) การศึกษาวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี และ ๕) Incentives เพื่อให้เกิดการ reduce reuse และ recycle

๑) การตระหนักถึงความสำคัญของนโยบาย รัฐต้องให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กำลังประสบอยู่ในขณะนี้ โดยมีการจัดทำโปสเตอร์ การประกวดวาดภาพ การจัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนร่วมเก็บขยะกระป๋องใช้แล้ว การจัดงานประกวดจัดทำโปสเตอร์เรื่องการรณรงค์การลดปริมาณขยะให้เป็นศูนย์ การจัดกิจกรรม eco club ของเด็กและเยาวชนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการแยกขยะ

๒) การร่วมมือกันแบบหุ้นส่วน (Partnership) ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลกลาง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชนทุกคนต้องตระหนักถึงหน้าที่ของตน รวมถึงการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองเพื่อส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น ในเมืองเกียวโต องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการร่วมมือระหว่างประชาชน นักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ และผู้ประกอบการในพื้นที่ ในการจัดโครงการนำเอาน้ำมันเหลือใช้ในครัวเรือนมาทำเป็น Biodiesel ซึ่งจะนำมาเป็นเชื้อเพลิงของรถเก็บขยะและรถโดยสารประจำทางในเมืองเกียวโต โดยปัจจุบัน มีจุดรวบรวมน้ำมันเหลือใช้ทั้งสิ้นกว่า ๘๐๐ จุด คิดเป็นปริมาณ ๑๒๐,๐๐๐ ลิตรต่อปี

๓) การมีข้อมูลข่าวสารที่ทั่วถึงร่วมกัน เนื่องจากการดำเนินการตามนโยบาย ๓R ผู้ออกแบบและผลิตสินค้าต้องมีเครือข่ายและความสัมพันธ์กันในระดับหนึ่ง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลและร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สินค้าที่ผลิตเพื่อการส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ เช่น โทรศัพท์มือถือ และเครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้ประกอบการในประเทศส่งออกต้องมีข้อมูลข่าวสารที่ทั่วถึงร่วมกันกับผู้ประกอบการในประเทศที่นำเข้าสินค้า ทั้งนี้ เกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชน ประเทศญี่ปุ่นจะมีการตีพิมพ์สมุดปกขาว (Whitepaper) เป็นประจำทุกปีเพื่อเผยแพร่กิจกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับ ๓R ที่ผ่านมา โดยมีฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการระบุประเภทของการรีไซเคิล ในเว็บไซต์ของกระทรวงสิ่งแวดล้อม

๔) การศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี จัดการศึกษาวิจัยในระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับการไหลเวียนของวัสดุที่ใช้ในการผลิตสินค้าต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์กระบวนการรีไซเคิลทั้งระบบ เช่น การออกแบบรถยนต์บางประเภทจะมีการออกแบบในเรื่องการรีไซเคิลไว้ตั้งแต่ต้น โดยออกแบบให้แต่ละส่วนง่ายต่อการนำไปรีไซเคิลต่อไป

๕) Incentives เพื่อให้เกิดการ reduce reuse และ recycle Incentives สามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภท ดังต่อไปนี้

- Incentives ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การลดหย่อนภาษี การให้กู้เงินลงทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำ การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน เป็นต้น โดยเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รัฐบาลได้มีการสนับสนุนเงินแก่ผู้ผลิตสินค้า เช่น การลดหย่อนภาษีสำหรับรถยนต์รุ่นประหยัดพลังงาน เป็นต้น แต่ทั้งนี้ นโยบายลักษณะนี้เป็นการเพิ่มอุปสงค์ของสินค้าที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ อันจะเป็นภาระทางการเงินแก่รัฐมากขึ้น

- Incentives ด้านสังคม ประกอบด้วย การให้ความรู้แก่ประชาชน การมอบรางวัลการจัดซื้อสีเขียวตาม Law Concerning the Promotion of Procurement of Eco-Friendly Goods and Services by the State and Other Entities (Act No.๑๐๐ of ๒๐๐๐) โดยนอกจากนี้ ยังมีนโยบายการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ เช่น การจัดพื้นที่เขตพิเศษสำหรับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับ ๓R การจัดทำแผนการตลาด เป็นต้น โดยประเทศญี่ปุ่นจะมีการรับสมัครและคัดเลือกผู้ประกอบการในประเทศที่มีบทบาทในการส่งเสริมการสร้างสังคมในรูปแบบการหมุนเวียน และมีนวัตกรรมที่มีประโยชน์ต่อการส่งเสริม ๓R ที่สามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้ประกอบการอื่นๆ ได้ มารวมเป็น Eco Town

ส่วนที่ ๒ การรักษาความสะอาดที่สาธารณะ (Public Cleansing)

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออกเทศบัญญัติเพื่อกำหนดบทบาทของหน่วยงานและประชาชนในการรักษาความสะอาดที่สาธารณะ โดยมาตรา ๙๔ ของรัฐธรรมนูญญี่ปุ่น ได้ให้อำนาจองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกเทศบัญญัติไว้ อย่างไรก็ตาม อำนาจในการออกบทกำหนดโทษในเทศบัญญัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะถูกจำกัดไว้โดย Local Autonomy Law มาตรา ๑๔ (๓) โดยโทษจำคุก กักขัง ต้องไม่เกิน ๒ ปี ปรับต้องไม่เกิน ๑ ล้านบาท โทษยึดหน่วงทรัพย์สิน (detention) ทรัพย์สิน (confiscation) และปรับแบบ minor fine หรือ administrative fine ต้องไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ เยน

โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเกือบทุกจังหวัดของประเทศญี่ปุ่นได้ออกเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดที่สาธารณะไว้ โดยมีตัวอย่างการออกเทศบัญญัติ ดังนี้

๑) เทศบัญญัติของ Nagasaki City เกี่ยวกับการป้องกันการกระจัดกระจายของของเสีย และการควบคุมการสูบบุหรี่ (เทศบัญญัติฉบับที่ ๓๖ วันที่ ๒๔ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๒)

เทศบัญญัตินี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน ผู้ประกอบการ ผู้ครอบครองที่ดินในพื้นที่ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในร่วมมือเพื่อควบคุมปัญหาการทิ้งของเสีย สร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย และเพื่อควบคุมการสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ

๒) เทศบัญญัติของ City of Sapporo เกี่ยวกับการควบคุมการกระจายของเถ้าขี้หรือ กระจกเป่าและของเสียอื่น ๆ (เทศบัญญัติฉบับที่ ๔๔ วันที่ ๑๔ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๐๔) เทศบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการกระจายของเถ้าขี้ กระจกเป่าแล้ว ของเสียอื่น ๆ รวมถึงมูลสัตว์เลี้ยง และการควบคุมการสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ให้มีระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัย และน่าอยู่อาศัย

ทั้งนี้ City of Sapporo ห้ามมิให้บุคคลใดทิ้งเถ้าขี้ กระจกเป่าแล้ว และของเสียอื่น ๆ (ข้อ ๗) และข้อ ๑๐ กำหนดเกี่ยวกับการเก็บมูลสุนัขในที่สาธารณะเป็นการเฉพาะ โดยให้ผู้เลี้ยงสุนัขต้องเก็บมูลสุนัขกลับให้เรียบร้อยเมื่อสุนัขถ่ายในที่สาธารณะ

ส่วนการกำหนดพื้นที่หลักในการรักษาความสะอาด เทศบัญญัติกำหนดว่า ในกรณีที่มีความจำเป็น หัวหน้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดพื้นที่หลัก สำหรับการรักษาความสะอาด ทั้งนี้ ก่อนกำหนดต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในพื้นที่ และต้องประกาศการกำหนดพื้นที่ให้ประชาชนได้รับทราบโดยถ้วนกัน (ข้อ ๑๑)

ผู้ใดฝ่าฝืนข้อ ๗ (ทิ้งของเสียในที่สาธารณะ) หรือข้อ ๑๐ (ไม่เก็บมูลสุนัข) ในพื้นที่หลักสำหรับการรักษาความสะอาด ต้องระวางโทษปรับทางปกครอง (Administrative fine) ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ เยน หากเป็นการกระทำในพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจากพื้นที่หลักในการรักษาความสะอาด ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ เยน (ข้อ ๑๘)

สรุป

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมของประเทศญี่ปุ่นที่ผ่านมาที่ทำให้ประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะเป็นสังคมที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจสูง ทำให้ประเทศญี่ปุ่นต้องมีการกำหนดนโยบาย กฎหมาย ตลอดจนกฎระเบียบต่าง ๆ ในการบริหารจัดการของเสียและการรักษาความสะอาดที่สาธารณะอย่างเป็นระบบ และมีลักษณะที่เป็นการบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน ซึ่งจะเห็นได้จากกฎหมายหลักเกี่ยวกับการบริการจัดการของเสียและเทศบัญญัติของแต่ละเทศบาลที่ได้มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการบริหารจัดการของเสีย โดยแบ่งเป็นทั้งระดับรัฐบาลกลาง

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และประชาชน อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีการตรากฎหมายหรือกฎระเบียบที่มีความเข้มงวดมากเพียงใด แต่หากประชาชนในประเทศไม่มีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดและการจัดการของเสียอย่างถูกวิธีแล้ว ก็คงไม่สามารถทำให้นโยบายของรัฐบาลบรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ดังนั้น รัฐบาลญี่ปุ่นจึงได้มีการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนในประเทศในการรักษาความสะอาดและการจัดการของเสียอย่างถูกวิธี รวมทั้งกำหนดให้ประชาชนและผู้ประกอบการมีหน้าที่ในการบริหารจัดการของเสียที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน และรักษาความสะอาดในที่สาธารณะไปพร้อมกันด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนในลักษณะที่ให้ประชาชนเริ่มต้นจากการรักษาความสะอาดในพื้นที่ส่วนตัวของตนเอง และรับผิดชอบต่อจัดการของเสียที่ตนเองก่อให้เกิดขึ้นก่อน แล้วจึงขยายขอบเขตความรับผิดชอบต่อที่สาธารณะที่ตนได้ใช้ประโยชน์ เมื่อประชาชนทุกคนมีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดและมีความรับผิดชอบต่อส่วนตัวแล้ว ก็จะส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยรวมของประเทศให้ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการประยุกต์ใช้หลักคิดเช่นนี้ไว้ในร่างกฎหมายเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะเป็นการปลูกจิตสำนึกสาธารณะให้แก่ประชาชนอย่างเป็นระบบ กฎหมายจึงมิใช่การบังคับให้ทำหรือห้ามมิให้กระทำการใดแต่เพียงอย่างเดียว และนอกจากการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนแล้ว การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการของเสียอย่างถูกต้องและการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐอย่างชัดเจนก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความร่วมมืออย่างใกล้ชิดและเข้มแข็งระหว่างภาครัฐกับเอกชนด้วย

มหานครโตเกียว ... โมเดลการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ครัวเรือน*

หากมองจากมหานครโตเกียวจากเบื้องบนจะพบแสงไฟฉวัดเฉวียนสุบฉิดหล่อเลี้ยงเมืองอย่างไม่จบสิ้น การเผาผลาญพลังงานและการผลิตขยะเกิดขึ้นทุกวินาทีในเขตเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่กว่า ๑๓ ล้านคน หรือคิดเป็น ๑๐% ของทั้งประเทศ จำนวนประชากรรวมทั้งหมดมากกว่าประเทศไทยเกือบเท่าตัว แต่เหตุใดจึงมีการกำจัดขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากความเป็นระเบียบของประชากรญี่ปุ่นเองแล้ว การแยกขยะก่อนทิ้งเป็นสิ่งที่แต่ละครัวเรือนต้องมีความรับผิดชอบ และการกำจัดขยะอย่างได้ผลสัมฤทธิ์ที่สุดต้องอาศัยระบบที่ดีด้วย

ในประเทศญี่ปุ่นระบบรัฐบาลท้องถิ่นมี ๒ ระดับชั้น คือ ระดับจังหวัดและระดับเทศบาล ซึ่งมีการบริหารงานท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่เท่ากัน เขตปกครองมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน ๔๗ จังหวัด ซึ่งมหานครโตเกียวเป็นส่วนหนึ่งของเขตปกครองดังกล่าว เขตเทศบาลเป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบและจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในพื้นที่

ประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายด้านการจัดการขยะเฉพาะ ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อจัดการขยะ และกฎหมายดังกล่าวนำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประเทศญี่ปุ่นประสบความสำเร็จในด้านการจัดการขยะสูง กฎหมายพื้นฐานในการสนับสนุนสังคมให้เป็นสังคมรีไซเคิลได้ถูกนำมาบังคับใช้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสู่สังคมรีไซเคิล ลดการใช้ทรัพยากร และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการพัฒนาข้อกำหนด ได้แก่ กฎหมายด้านการรักษาความสะอาด และการจัดการขยะเพื่อให้มีการจัดการขยะที่เหมาะสม กำหนดระเบียบข้อบังคับในการจัดตั้งโรงงานกำจัดขยะและธุรกิจด้านการกำจัดขยะ กำหนดมาตรฐานการจัดการขยะ มาตรการควบคุมการกำจัดขยะที่ไม่เหมาะสม และการพัฒนาการจัดการขยะโดยผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีความรับผิดชอบ

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายด้านการส่งเสริมการนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ เพื่อส่งเสริมการใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท โดยคำนึงถึงหลัก ๓Rs (Reduce, Reuse, Recycle) ซึ่งได้มีการออกกฎหมายเฉพาะตามลักษณะของผลิตภัณฑ์ เช่น กฎหมายรีไซเคิลภาชนะและบรรจุภัณฑ์ กฎหมายรีไซเคิลเครื่องใช้ไฟฟ้า กฎหมายรีไซเคิลขยะเศษอาหาร กฎหมายรีไซเคิลขยะจากการก่อสร้าง และกฎหมายรีไซเคิลยานพาหนะที่หมดอายุการใช้งานแล้ว เป็นต้น

* Thaipublica , “มหานครโตเกียว ... โมเดลการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ครัวเรือน” , (ระบบออนไลน์) , แหล่งที่มา : <http://thaipublica.org/2014/07/tokyos-waste-management/> (๑๙ ส.ค. ๒๕๕๙)

การจัดการขยะในเขตเมือง 23 เขตของกรุงโตเกียว

ระบบการจัดการขยะ

การพัฒนาสังคม
(Community Development)

ขั้นตอนการรวบรวม ขนส่ง และนำกลับมาใช้ใหม่
ดำเนินการโดยเขต แต่ละเขต

สวัสดิการสังคม
(Social Welfare)

ขั้นตอนการเผา แปรรูป
ดำเนินการโดยหน่วยงาน Clean Association of TOKYO 23

การป้องกัน
(Disaster Prevention)

การมีส่วนร่วมของอุตสาหกรรม
(Industrial Promotion)

ขั้นตอนสุดท้าย (ฝังกลบ)
ดำเนินการโดยหน่วยงานราชการความสะอาดโตเกียว 23 เขต
(Clean Authorities of TOKYO 23)
และหน่วยงานส่วนท้องถิ่นความสะอาดโตเกียว 23
(Clean Association of TOKYO 23)

ในเขตเมืองของโตเกียว ๒๓ เขต ไม่นับรวมปริมาณของจังหวัดโตเกียวทั้งหมด มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน โดยหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละเมืองทำหน้าที่รวบรวมและขนส่งขยะ ส่วนการบำบัดขยะ เช่น การบำบัดด้วยเตาเผา ดำเนินการโดยหน่วยงานดูแลความสะอาดของกรุงโตเกียว ๒๓ (Clean Association of Tokyo ๒๓) ซึ่งก่อตั้งโดยมติของทั้ง ๒๓ เขต และตามกฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น

การลดและคัดแยกขยะในท้องถิ่นแต่ละเขตของกรุงโตเกียวมีการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการเพื่อลดปริมาณขยะทั้งในที่พักอาศัย ร้านค้า และบริษัท ทั้งยังดำเนินการตามกฎหมายส่งเสริมการสร้างสังคมการนำกลับมาใช้ใหม่อย่างยั่งยืน รวมถึงกฎหมายเฉพาะของการจัดการขยะแต่ละประเภท นอกจากนี้ประชาชนในกรุงโตเกียวมีการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง ณ จุดรวบรวมขยะ โดยแยกเป็นขยะ ๔ ประเภท ดังนี้

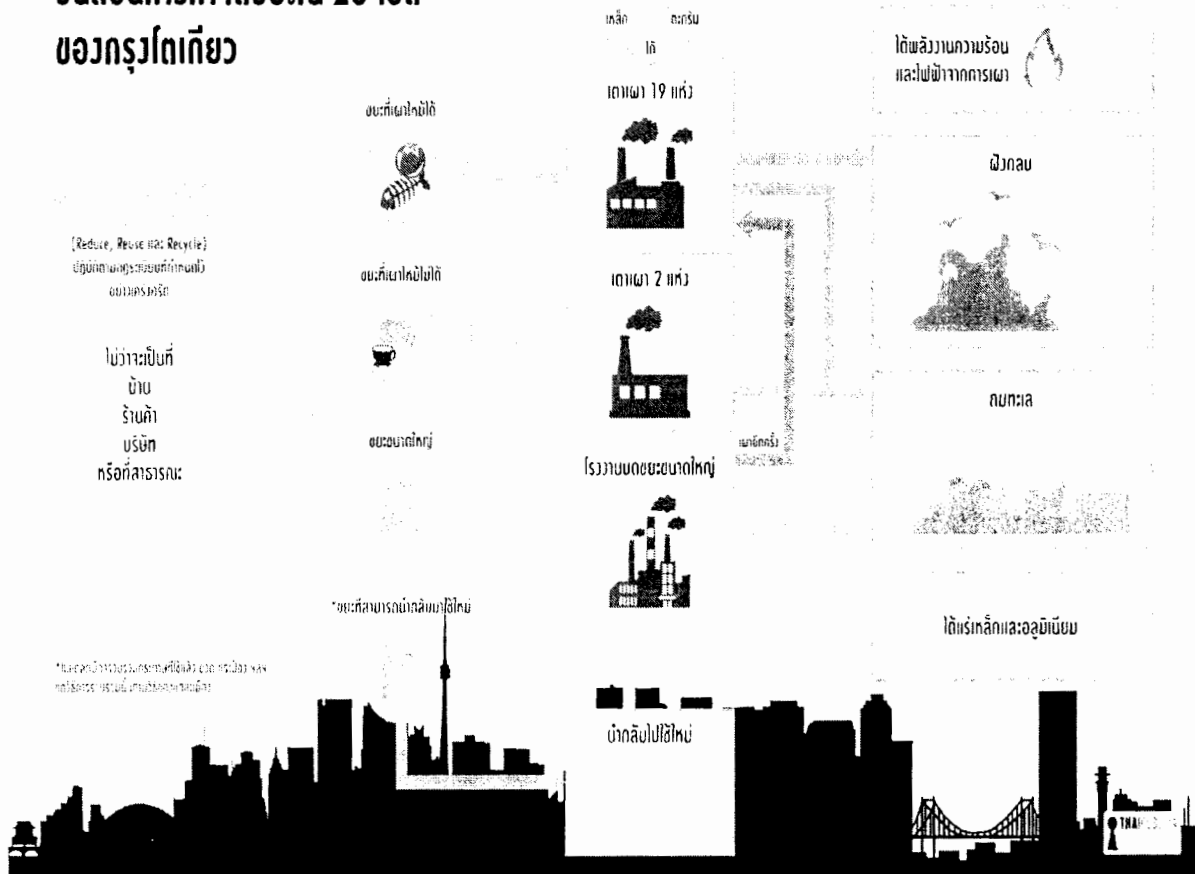
๑. ขยะเผาไหม้ได้ (Combustible Waste) เช่น เศษอาหาร กระดาษ พลาสติก
๒. มูลฝอยเผาไหม้ไม่ได้ (Non-Combustible Waste) เช่น โลหะ อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า แก้วเซรามิก

๓. ขยะขนาดใหญ่ (Bulky Waste) เช่น เฟอร์นิเจอร์ ตู้ เตียง โต๊ะ

๔. ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Resources) เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว

แต่ละเมืองของกรุงโตเกียวมีการกำหนดวันและจุดสำหรับทิ้งขยะโดยขึ้นอยู่กับชนิดขยะและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้แผนการดำเนินงานจะขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลและแนวโน้มของปริมาณขยะในท้องถิ่น โดยไม่มีการคิดค่าธรรมเนียมการจัดการขยะสำหรับขยะจากบ้านพักอาศัย ยกเว้นกรณีที่มีการทิ้งขยะปริมาณมาก ซึ่งมีการคิดค่าธรรมเนียมจากขยะเฉพาะขยะที่มีขนาดใหญ่และขยะจากภาคธุรกิจ ขยะจากบ้านพักอาศัยจะถูกเก็บรวบรวมโดยเทศบาลท้องถิ่น ซึ่งมีการกำหนดความถี่ในการเก็บ รวบรวมโดยแยกตามประเภทขยะ ขยะที่เผาไหม้ได้เก็บ ๒ ครั้งต่อสัปดาห์ ขยะที่เผาไหม้ไม่ได้เก็บ ๑ ครั้งต่อสัปดาห์ ขยะที่มีขนาดใหญ่จะทำการเก็บรวบรวมโดยขึ้นอยู่กับความต้องการของประชาชนในการร้องขอให้นำไปกำจัด และขยะรีไซเคิลเก็บ ๑ ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนขยะจากสำนักงาน ร้านค้า และอื่นๆ จะถูกเก็บรวบรวมโดยรถเก็บขนขยะที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อนำขยะไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดต่อไป

ขั้นตอนการกำจัดขยะใน 23 เขต ของกรุงโตเกียว

ในแต่ละเมืองมีการกำหนดรูปแบบการขนส่งขยะ โดยขึ้นอยู่กับชนิดของขยะและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ขยะที่เผาไหม้ได้จะถูกเก็บรวบรวมในรถเก็บขนขยะและถูกขนส่งไปยังโรงงานเตาเผาขยะโดยหน่วยงานด้านความสะอาด Clean Association of Tokyo ๒๓ ซึ่งมีเตาเผา

ทั้งหมด ๑๙ แห่ง โดยซีเมนต์ที่เกิดจากการเผาจะถูกนำไปกำจัดโดยการฝังกลบ และนำไปแปรรูปเป็นตะกรัน (slag) เพื่อนำไปผสมกับซีเมนต์ซึ่งสามารถผลิตเป็นอิฐบล็อกหรือวัสดุสำหรับปูพื้นถนน ขยะที่เผาไหม้ไม่ได้จะถูกเก็บรวบรวมและขนส่งไปยังโรงเผา ๒ แห่ง คือ Chubo Incombustible Waste Processing Center และ Keihinjima Island Incombustible Waste Processing Center ขยะที่มีขนาดใหญ่จะถูกเก็บรวบรวมและขนส่งไปยังโรงงานบำบัดขยะขนาดใหญ่ ซึ่งในแต่ละเมืองจะมีศูนย์สำหรับขนส่งขยะขนาดใหญ่ไปยังโรงงานโดยการขนส่งด้วยรถเก็บขนขยะแบบอัดเพื่อให้ขยะมีขนาดเล็กลง

โรงงานเตาเผาที่มีอยู่ทั้งหมด ๒๑ แห่ง ส่วนใหญ่จะเป็นเตาเผาขยะแบบเผาไหม้โดยใช้แ่งตะกรัน (Stoker Furnace Waste Incinerator) ซึ่งมีระบบป้องกันมลพิษ เช่น กลิ่น และสารไดออกซิน รวมทั้งมีการรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงงานเตาเผา ซีเมนต์ที่เกิดจากการเผาบางส่วนจะนำไปกำจัดด้วยการฝังกลบ และบางส่วนจะนำไปหลอมเป็นตะกรันเพื่อนำไปผสมกับซีเมนต์ซึ่งสามารถผลิตเป็นอิฐบล็อกหรือวัสดุสำหรับปูพื้นถนนต่อไป ส่วนสารพิษที่ถูกปล่อยออกมาและน้ำเสียจะถูกควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้แพร่กระจายสู่สิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ โรงงานเตาเผาได้มีการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานความร้อนที่ได้จากการเผาขยะและการหลอมตะกรัน กระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้จะถูกนำมาใช้ในโรงงาน ส่วนที่เหลือจะขายให้กับบริษัทที่ต้องการและบ้านเรือนในราคาที่ถูกลงกว่าปกติ ส่วนการฝังกลบขยะเผาไหม้ไม่ได้ที่ผ่านการบดย่อยให้มีขนาดเล็กลง ขยะประเภทซีเมนต์จากการเผา และกากตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสีย จะถูกนำมากำจัดโดยวิธีการฝังกลบ ซึ่งการฝังกลบขยะที่ Outer Central Breakwater Landfill Disposal Site ถือเป็นสถานที่สุดท้ายของขยะ ซึ่งสร้างขึ้นและบริหารงานโดยเทศบาลนครโตเกียว โดยในการฝังกลบจะใช้วิธีแซนด์วิช คือ การเทขยะในหลุมฝังกลบสูง ๓ เมตร แล้วทำการกลบดิน ๕๐ เซนติเมตรเพื่อเป็นการปกคลุมขยะ ทำสลับกันไปเรื่อย ๆ ส่วนขยะที่เป็นซีเมนต์จะฝังกลบโดยการขุดหลุมให้เป็นคูก่อนนำซีเมนต์ลงหลุมเพื่อป้องกันลมพัดซีเมนต์ การดำเนินการของสถานที่ฝังกลบขยะของเทศบาลนครโตเกียวมีการดำเนินการที่เป็นมาตรฐานตามกฎหมายและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีจุดมุ่งหมายให้มีการใช้สถานที่ฝังกลบได้นานที่สุด ซึ่งปัจจุบัน กรุงโตเกียวอยู่ระหว่างการหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อยืดอายุการใช้งานหลุมฝังกลบ

กฎกระทรวง

ว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ
เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย
และอัตราค่าธรรมเนียมอื่น ๆ

พ.ศ. ๒๕๔๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๒ อัตราค่าธรรมเนียมที่ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตามมาตรา ๒๐ (๔) และมาตรา ๖๓ ออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนด ให้กำหนดได้ไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๓ อัตราค่าธรรมเนียมที่ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดได้ไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒ มีดังต่อไปนี้

(๑) อัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บและขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๒๐ (๔)

(๒) อัตราค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๑ วรรคสอง

(๓) อัตราค่าธรรมเนียมในการออกหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(ลงชื่อ) สุภารัตน์ เกษราพันธุ์

(นางสุภารัตน์ เกษราพันธุ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๘๖ ก วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๕

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

๑. อัตราค่าเก็บและขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๒๐ (๔)

(๑) ค่าเก็บและขนอุจจาระหรือสิ่งปฏิกูลครั้งหนึ่งๆ

เศษของลูกบาศก์เมตรหรือลูกบาศก์เมตรแรก

และลูกบาศก์เมตรต่อๆ ไป

ลูกบาศก์เมตรละ ๒๕๐ บาท

เศษไม่เกินครึ่งลูกบาศก์เมตร

๑๕๐ บาท

เศษเกินครึ่งลูกบาศก์เมตร ให้คิดเท่ากับ ๑ ลูกบาศก์เมตร

(๒) ค่าเก็บและขนมูลฝอยทั่วไป

(ก) ค่าเก็บและขนมูลฝอยทั่วไปประจำรายเดือน

- ที่มีปริมาณวันหนึ่งไม่เกิน ๒๐ ลิตร

เดือนละ ๔๐ บาท

- ที่มีปริมาณวันหนึ่งเกิน ๒๐ ลิตร แต่ไม่เกิน ๕๐๐ ลิตร

ค่าเก็บและขนทุกๆ ๒๐ ลิตร

หรือเศษของแต่ละ ๒๐ ลิตร

เดือนละ ๔๐ บาท

- ที่มีปริมาณวันหนึ่งเกิน ๕๐๐ ลิตร

แต่ไม่เกิน ๑ ลูกบาศก์เมตร

เดือนละ ๒,๐๐๐ บาท

- ที่มีปริมาณวันหนึ่งเกิน ๑ ลูกบาศก์เมตร

ค่าเก็บและขนทุกๆ ลูกบาศก์เมตร หรือเศษของ

ลูกบาศก์เมตร

เดือนละ ๒,๐๐๐ บาท

(ข) ค่าเก็บและขนมูลฝอยทั่วไปเป็นครั้งคราว

- ครั้งหนึ่งๆ ไม่เกิน ๑ ลูกบาศก์เมตร

ครั้งละ ๑๕๐ บาท

- ครั้งหนึ่งๆ เกิน ๑ ลูกบาศก์เมตร

ค่าเก็บและขนทุกๆ ลูกบาศก์เมตร

หรือเศษของลูกบาศก์เมตร

ลูกบาศก์เมตรละ ๑๕๐ บาท

(๓) ค่าเก็บและขนมูลฝอยติดเชื้อ

(ก) ค่าเก็บและขนมูลฝอยติดเชื้อเป็นรายเดือน

- กรณีที่มีน้ำหนักรวันหนึ่งไม่เกิน ๒ กิโลกรัม

หรือมีปริมาณไม่เกิน ๑๓ ลิตร

เดือนละ ๓๐๐ บาท

- กรณีที่มีน้ำหนักรวันหนึ่งเกิน ๒ กิโลกรัม หรือมีปริมาณ

เกิน ๑๓ ลิตร ค่าเก็บและขนทุกๆ ๒ กิโลกรัม หรือ

ทุกๆ ๑๓ ลิตร หรือเศษของแต่ละ ๒ กิโลกรัม หรือ

แต่ละ ๑๓ ลิตร

เดือนละ ๓๐๐ บาท

(ข) ค่าเก็บและขนมูลฝอยติดเชื้อเป็นครั้งคราว

- ค่าเก็บและขนแต่ละครั้ง คิดอัตราครั้งละ ๓,๐๐๐ บาท
(ทั้งนี้ ให้กำหนดเป็นอัตราตามระยะทางที่เก็บขน)
- กรณีที่มูลฝอยมีน้ำหนักไม่เกิน ๑๕ กิโลกรัม หรือมีปริมาณไม่เกิน ๕๐๐ ลิตร ให้คิดอัตราเพิ่มขึ้นอีก ครั้งละ ๔๐๐ บาท
- กรณีที่มูลฝอยมีน้ำหนักเกิน ๑๕ กิโลกรัม หรือเกิน ๕๐๐ ลิตร ให้คิดค่าเก็บขนเพิ่มขึ้นในอัตราทุกๆ ๑๕ กิโลกรัม หรือทุกๆ ๕๐๐ ลิตร หรือเศษของ ๑๕ กิโลกรัม หรือ ๕๐๐ ลิตร หน่วยละ ๔๐๐ บาท

๒. อัตราค่าธรรมเนียมในการออกไปอนุญาต

(๑) ใบอนุญาตดำเนินการกิจการตามมาตรา ๑๕ โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ

- (ก) รับทำการเก็บ และขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยทั่วไป ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
- (ข) รับทำการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยทั่วไป ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
- (ค) รับทำการเก็บ และขนมูลฝอยติดเชื้อ ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
- (ง) รับทำการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท

(๒) ใบอนุญาตดำเนินการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประเภทที่มีข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการ ที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑)

ในลักษณะที่เป็นการค้าตามมาตรา ๓๓ ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท

(๓) ใบอนุญาตจัดตั้งตลาดตามมาตรา ๓๔ ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท

(๔) ใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร

ในอาคารหรือพื้นที่ใด ซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตร

และมีใช้เป็นการขายของในตลาดตามมาตรา ๓๘ ฉบับละ ๓,๐๐๐ บาท

(๕) ใบอนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

ตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง

(ก) จำหน่ายโดยลักษณะวิธีการจัดวางสินค้า

ในที่หนึ่งที่ใดโดยปกติ

ฉบับละ ๕๐๐ บาท

(ข) จำหน่ายโดยลักษณะการเร่ขาย

ฉบับละ ๕๐ บาท

๓. อัตราค่าธรรมเนียมในการออกหนังสือรับรองการแจ้ง

การจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร

ในอาคารหรือพื้นที่ใด ซึ่งมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร

และมีใช้เป็นการขายของในตลาดตามมาตรา ๔๘

ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด
และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.^๑

เนื่องจากปัจจุบันการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศ แต่การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยบัญญัติอยู่ในกฎหมายหลายฉบับและมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบทำให้ขาดการบูรณาการร่วมกัน โดยเฉพาะเรื่องการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแต่ละประเภท ตลอดจนอัตราค่าธรรมเนียมในการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดเก็บยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายจริง ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของราชการส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ตรวจสอบ พิจารณากลับกรองและให้ความเห็นชอบแผนงานโครงการที่อยู่ในแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด และให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ นอกจากนี้ ได้กำหนดโทษสำหรับผู้ดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย

โดยประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปดำเนินการ ใช้ หรือหาประโยชน์ได้ และกำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเอกชน ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยหรือจะดำเนินการร่วมกันก็ได้ รวมทั้งได้กำหนดให้การจัดทำแผนงานโครงการในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการขอรับการอุดหนุนงบประมาณจากรัฐบาลสามารถกระทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของประเทศโดยเฉพาะเรื่องการจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการลดปัญหาที่เกิดจากสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่มีอยู่และจะเกิดขึ้นในอนาคต และทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพต่อไป

^๑ ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา , (ระบบออนไลน์) , แหล่งที่มา :

<http://web.krisdika.go.th/data/outsitedata/banner/file/23June59.pdf> (๒๒ ส.ค. ๒๕๕๙)

ลากไส้ MOU-ใบเสร็จค่าเก็บขยะ ๗ พันแห่ง สอดรับโรดแมป "แผนแม่บทขยะ" ๕ หมื่นล้าน^๑

ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ หลังจากส่งไปที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตรวจสอบพิจารณาแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า “เนื่องจากกฎหมายเดิมที่ประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ทันสมัย เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำกฎหมายไปแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่อย่างเร่งด่วน และได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม ไปพิจารณาดำเนินการจัดทำกฎหมายเฉพาะในการบริหารจัดการขยะ”

โดยร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญคือ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดฯ ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่น ให้นำหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กำหนดค่าธรรมเนียมในการให้บริการให้ส่วนราชการท้องถิ่นมีอำนาจนำปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บไปใช้หรือหาประโยชน์ได้ โดยกำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรีรับหลักการ กำหนดให้การทำกรเก็บ ขน กำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น โดยให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการในพื้นที่ของตน โดยจะทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือเอกชน หรือมอบอำนาจให้หน่วยงานเหล่านี้ดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขน กำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแทน และพระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน มูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข

นอกจากนี้ ยังห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการรับทำการเก็บขน กำจัด หรือการหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจ หรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการคัดแยก เก็บ ขน กำจัด และให้ท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ออกข้อกำหนดของท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการจัดการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการคัดแยก เก็บ ขน

ทั้งนี้ จะมี “คณะกรรมการกำกับการบริหารการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของราชการส่วนท้องถิ่น” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบ พิจารณากลับกรองแผนงาน โครงการที่อยู่ในแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

^๑ Manager online , “ลากไส้ MOU-ใบเสร็จค่าเก็บขยะ ๗ พันแห่ง สอดรับโรดแมป “แผนแม่บทขยะ” ๕ หมื่นล้าน” , (ระบบออนไลน์) , แหล่งที่มา : <http://www.manager.co.th/Weekend/ViewNews.aspx?NewsID=9590000080615> (๑๙ ส.ค. ๒๕๕๙)

เสนอของบประมาณ เห็นชอบแผนงาน ขอดังงบประมาณแผ่นดิน อีกทั้งให้ท้องถิ่นจัดทำแผนงาน โครงการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเสนอต่อจังหวัด ให้จังหวัดจัดส่งแผนปฏิบัติการการจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นอกจากนั้นยังกำหนดโทษกรณีดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขน กำจัด หรือการหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลฯ โดยทำเป็นธุรกิจ หรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ โดยไม่ได้รับ อนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นต้น

“ตามกฎหมายปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จะมีเอกชนเข้าไปเก็บขยะแล้วเก็บเงิน แต่ต่อไปนี้ทำไม่ได้ เว้นเสียแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามา และกฎหมายฉบับนี้มีการกำหนด บทลงโทษด้วยถ้าใครไม่ปฏิบัติตามมีทั้งโทษจำคุก ๓ เดือน และปรับไม่เกิน ๕ หมื่นบาท”

ข้างต้นคือรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติและเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายฉบับนี้ ล่าสุด เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙ “กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น” ได้มีคำสั่งด่วนที่สุด ไปยัง ท้องถิ่นจังหวัด ๗๖ จังหวัด เพื่อสรุปข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายการเก็บขยะมูลฝอยขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น (อบจ. เทศบาล อบต.) โดยแยกเป็นสองส่วน

ส่วนแรก เป็นข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเก็บขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน รวมถึงค่าใช้จ่าย เงินเดือน เงินล่วงเวลา ค่าสวัสดิการ เชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายในการเก็บขนขยะ ค่าซ่อมรถจัดเก็บขยะ ค่างบลงทุน รถเก็บขยะมูลฝอย ระหว่างปี ๒๕๕๘ และ ส่วนที่สอง เป็นข้อมูลค่าใช้จ่ายสาธารณะ ลงลึกไปถึง “เงินเดือนพนักงานเก็บกวาดถนน” “ค่าใช้จ่ายรถกวาดดูดฝุ่น” และล่วงถึงไปถึงแม้กระทั่ง “ค่าถังขยะ” ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้อยู่

คำสั่งนี้ก็คือขอให้ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ” เอาใบเสร็จที่ไปลงนามบันทึก ความร่วมมือ (MOU) กับ “บริษัทจัดเก็บขยะเอกชน” ๗,๐๐๐ กว่าแห่งมาส่งอย่างเร่งด่วน จากข้อมูล จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบัน มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๗๖ แห่ง เทศบาล ๒,๔๔๑ แห่ง แบ่งเป็นเทศบาลนคร ๓๐ แห่ง เทศบาลเมือง ๑๗๘ แห่ง เทศบาลตำบล ๒,๒๓๓ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๕,๓๓๔ แห่ง และองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (เมืองพัทยา) ๑ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๗,๘๕๒ แห่ง

การขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งข้อมูลดังกล่าวมายังกระทรวงมหาดไทยนั้น สอดคล้องกับเมื่อ วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่กระทรวงมหาดไทยสั่งมายังกรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่น ให้ส่งการไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ระงับหรือชะลอการลงนาม MOU กับบริษัทเอกชน (จัดเก็บขยะ) ไว้ก่อน เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เมื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้บังคับใช้และอาจทำให้ข้อตกลง (MOU) ไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้

ต่อมา ๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ หลังจากกระทรวงมหาดไทยได้จัดประชุมกับท้องถิ่นเรื่องแผนการ จัดเก็บขยะ ได้ทำหนังสือด่วนที่สุดมายังผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ ให้มีการจัดตั้งคณะทำงาน ด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยตามแผน “จังหวัดสะอาด” ในระดับจังหวัด อำเภอ และ องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) งบประมาณดำเนินการรวม ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ที่สองกระทรวง คือ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำ และย่ำค่าพูดของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้า คสช. สั่งการมายังผู้ว่าฯ ให้ดำเนินการตามแผน “ประเทศไทยไร้ขยะ ตามแนวทางประชารัฐ ระยะ ๑ ปี” ตามหลักการ ๓Rs คือ ใช้น้ำน้อย ใช้น้ำซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่

โดยรัฐบาลมีเป้าหมายลดปริมาณขยะร้อยละ ๕ จากการเก็บขยะมูลฝอยทั่วประเทศ ของปี ๒๕๕๙ ตั้งเป้าหมายทุกภาคส่วนจัดกิจกรรมลดและคัดแยกขยะไว้ ๑๐๐% ตั้งเป้าชุมชนใช้หลัก “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) เป็นต้นแบบร้อยละ ๔๐ ตั้งเป้าชุมชนตั้ง “จุดรวบรวมขยะอันตราย ๑๐๐%” ตั้งเป้ากำจัดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายร้อยละ ๗๐ และมูลฝอยติดเชื้อ ร้อยละ ๘๕ และสุดท้าย ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับ (MOU) กับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว

เรื่องนโยบายขยะนี้ที่ผ่านมา คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้นำร่องในพื้นที่ จ.พระนครศรีอยุธยา, สมุทรปราการ, ลพบุรี, สระบุรี, ปทุมธานี โดยเฉพาะใน จ.อยุธยา ที่ คสช. เข้ามาของงบประมาณไปกำหนดแผนเพื่อดำเนินการจัดทำ “หลุมฝังกลบ” รวมถึง “แผนสร้างโรงไฟฟ้า” ขึ้นมารองรับ มีการกำหนดอัตราเก็บค่าจัดการ (เฉพาะโรงไฟฟ้า) ที่อัตรา ๒๕๐ บาท/ตัน แต่แผนทั้งหมดยังมีปัญหาที่ “ท้องถิ่น”ไม่ต้องการเสียเงิน

แต่ต่อมาก็มีการออกคำสั่ง คสช. เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙ ให้ยกเว้นการบังคับใช้ผังเมืองรวมในกิจการบางประเภท ประกอบด้วย ๑. โรงไฟฟ้า ๒. โรงผลิตก๊าซซึ่งมีใช้ก๊าซธรรมชาติ ส่งหรือจำหน่ายก๊าซ ๓. โรงงานปรับปรุงคุณภาพของรวม (โรงบำบัดน้ำเสีย/เตาเผาขยะ) ๔. โรงงานคัดแยกและฝังกลบ ๕. โรงงานเพื่อการรีไซเคิลทั้งหมดนี้รองรับ “แผนสร้างโรงไฟฟ้ากำจัดขยะ” ในอนาคต

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
- ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติ

รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดใด ในท้องที่ใด มีบริเวณเพียงใด และจะให้ใช้บังคับทั้งหมดทุกมาตราหรือยกเว้นมาตราใด ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่งและวรรคสอง การใช้บังคับตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศ

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๐๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ที่สาธารณะ” หมายความว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้างว่างเปล่า และหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๑๕/หน้า ๒๘/๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

“สถานสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้เป็นสาธารณะสำหรับประชาชน ใช้เพื่อการบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการชุมนุม

“ถนน” หมายความว่า ความรวมถึง ทางเดินรถ ทางเท้า ขอบทาง ไหล่ทาง ทางข้ามตาม กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ตรอก ซอย สะพาน หรือถนนส่วนบุคคล ซึ่งเจ้าของยินยอมให้ ประชาชนใช้เป็นทางสัญจรได้

“ทางน้ำ” หมายความว่า ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเล อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง คันคลอง บึง คู ลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน เรือ แพ ตลาด คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง อัฒจันทร์ เขื่อน ประตูน้ำ อุโมงค์ หรือป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารด้วย

“สิ่งปลูกสร้าง” หมายความว่า อูจจาระ หรือปัสสาวะ รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใดซึ่งเป็น ของโสโครก หรือมีกลิ่นเหม็น

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เศษมูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจาก ถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น

“ซากยานยนต์” หมายความว่า รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องจักรกล เรือ ล้อเลื่อน ยานพาหนะอื่น ๆ ที่เสื่อมสภาพจนไม่อาจใช้การได้ และหมายความรวมถึงชิ้นส่วนของรถ เครื่องจักรกลหรือยานพาหนะ

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล

(๒) ประธานกรรมการสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๕) ปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๖) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมาย กำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า

(๑) ปลัดเทศบาล และรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล

(๒) ปลัดสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล

(๓) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายอำเภอ สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๔) ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตและผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตสำหรับ ในเขตกรุงเทพมหานคร

(๕) รองปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๖) ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น

“ข้อกำหนดของท้องถิ่น” หมายความว่า ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือข้อบังคับซึ่งตราขึ้นโดยราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

มาตรา ๖ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร หรือบริเวณของอาคารที่อยู่ติดกับทางเท้า มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับอาคารหรือบริเวณของอาคาร

ในกรณีที่เป็นตลาดไม่ว่าจะเป็นตลาดที่ขายอาหารหรือสินค้าประจำวันหรือเฉพาะคราว ให้เจ้าของตลาดมีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับตลาดและให้ผู้ครอบครองส่วนหนึ่งส่วนใดของตลาดมีหน้าที่รักษาความสะอาดบริเวณตลาดที่ตนครอบครอง

ในการรักษาความสะอาดตามมาตรานี้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือบริเวณของอาคาร เจ้าของตลาดหรือผู้ครอบครองส่วนหนึ่งส่วนใดของตลาดจะมอบหมายให้คนหนึ่งคนใดหรือหลายคนเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดแทนตนก็ได้ และให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่และความรับผิดชอบผู้มอบหมาย ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้และพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจหาตัวผู้รับมอบหมายได้ ให้ถือว่าไม่มีการมอบหมาย และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือบริเวณของอาคารเจ้าของตลาดหรือผู้ครอบครองส่วนหนึ่งส่วนใดของตลาดเป็นผู้รับผิดชอบในการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖ ให้นุคคลตามมาตรา ๖ มีอำนาจแจ้งผู้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้มิให้กระทำการหรือให้แก้ไขการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้ถูกแจ้งหรือผู้ถูกห้ามไม่ปฏิบัติตาม ให้รีบแจ้งความต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๑ เพื่อใช้เป็นหลักฐานว่าตนมิได้กระทำความผิดตามมาตรานี้

มาตรา ๘ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินผู้ใด

(๑) วางกระถางต้นไม้บนทางเท้าหรือปลูกต้นไม้ที่บริเวณภายนอกอาคารที่ดินเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองและปล่อยปลະละเลยให้ต้นไม้เหี่ยวแห้งหรือมีสภาพกรูกร้าง หรือปล่อยปลະละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในกระถางต้นไม้หรือที่บริเวณภายนอกของอาคาร

(๒) ปล่อยปลະละเลยให้ต้นไม้หรือธัญพืชที่ต้นปลูกไว้หรือที่ขึ้นเองในที่ดินของตนให้เหี่ยวแห้งหรือมีสภาพกรูกร้าง หรือปล่อยปลະละเลยให้มีการทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในบริเวณที่ดินของตน

ถ้าการปล่อยปลະละเลยตาม (๒) มีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ผู้ใดอาบน้ำหรือซักล้างสิ่งใด ๆ บนถนน หรือในสถานสาธารณะซึ่งมิได้จัดไว้เพื่อการนั้น หรือในบริเวณทางน้ำที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้

มาตรา ๑๐ การโฆษณาด้วยการปิด ทิ้ง หรือโปรยแผ่นประกาศหรือใบปลิวในที่สาธารณะ จะกระทำต่อเมื่อได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาตด้วย

การขออนุญาต การอนุญาต การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและการงดเว้นค่าธรรมเนียมในการขออนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง และในกฎกระทรวงดังกล่าวต้องกำหนดให้ชัดเจนว่ากรณีใดพึงอนุญาตได้หรืออนุญาตไม่ได้ และกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตไว้ด้วย

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำได้ หรือเป็นการโฆษณาด้วยการปิดแผ่นประกาศ ณ สถานที่ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้เพื่อการนั้น หรือเป็นการโฆษณาในการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และการโฆษณาด้วยการปิดประกาศของเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือต้นไม้ เพียงเพื่อให้ทราบชื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ชื่ออาคาร เลขที่อาคารหรือข้อความอื่นเกี่ยวข้องแก่การเข้าไปและออกจากอาคารนั้น

มาตรา ๑๑ การโฆษณาตามมาตรา ๑๐ โดยมีได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือได้รับอนุญาตแต่มิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้โฆษณาปลด รื้อ ถอน ขุด ลบหรือล้างข้อความหรือภาพนั้นภายในเวลาที่กำหนด

ถ้าการโฆษณาดังกล่าวตามวรรคหนึ่งมีข้อความหรือภาพที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือลามกอนาจาร พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจปลด รื้อ ถอน ขุด ลบ หรือล้างข้อความหรือภาพนั้นได้เองโดยคิดค่าใช้จ่ายจากผู้โฆษณาตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริง

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้ผู้ใดขูด กระจาเทาะ ชีต เขียน พ่นสี หรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใด ๆ ที่กำแพงที่ติดกับถนน บนถนนที่ต้นไม้หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่อยู่ติดกับถนนหรืออยู่ในที่สาธารณะ เว้นแต่เป็นการกระทำของราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำได้

มาตรา ๑๓ เจ้าของรถซึ่งใช้บรรทุกสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราบ สิ่งปฏิภูล มูล ฝอยหรือสิ่งอื่นใด ต้องจัดให้รถนั้นอยู่ในสภาพที่ป้องกันมิให้มูลสัตว์หรือสิ่งดังกล่าวตกลงหล่น รั่วไหล ปลิว พุ้ง กระจายลงบนถนนในระหว่างที่ไ้รถนั้น รวมทั้งต้องป้องกันมิให้น้ำมันจากรถ รั่วไหลลงบนถนน

ถ้ามีกรณีดังกล่าวตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานจราจร หรือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่นำรถไปที่สถานีตำรวจ ที่ทำการขนส่ง หรือสำนักงานขององค์การปกครองท้องถิ่นและยึดรถนั้นไว้จนกว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถจะชำระค่าปรับ

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) ปล่อยสัตว์ นำสัตว์ หรือจูงสัตว์ไปตามถนนหรือเข้าไปในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้

(๒) ปล่อยให้สัตว์ถ่ายมูลบนถนนและมีได้ขจัดมูลดังกล่าวให้หมดไป

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้นำขบวนสัตว์หรือฝูงสัตว์ หรือจูงสัตว์ไปตามถนนและได้เสียค่าธรรมเนียมรักษาความสะอาดตามข้อกำหนดของท้องถิ่น

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ผู้ใดล้างรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อนบนถนน หรือสถานสาธารณะและทำให้ถนนหรือสถานสาธารณะสกปรกเลอะเทอะ

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของถนนเป็นสถานที่ซ่อม เปลี่ยนแปลง ต่อเติม หรือติดตั้งอุปกรณ์รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การแก้ไขรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อนที่เครื่องยนต์ขัดข้องหรืออุปกรณ์ชำรุดขณะใช้ถนนเพื่อให้รถหรือล้อเลื่อนดังกล่าวใช้การได้ต่อไป

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ทางเท้าชำรุดเสียหาย

(๒) จอดหรือขับขี่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน บนทางเท้า เว้นแต่เป็นการจอดหรือขับขี่เพื่อเข้าไปในอาคารหรือมีประกาศของเจ้าพนักงานจราจรผ่อนผันให้จอดหรือขับขี่ได้

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้ง วาง หรือกองซากยานยนต์บนถนนหรือสถาน
สาธารณะ

มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง หรือกองวัตถุใดๆ บนถนน เว้นแต่เป็นการ
กระทำในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนดด้วยความเห็นชอบ
ของเจ้าพนักงานจราจร

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) ปรงอาหาร ขายหรือจำหน่ายสินค้าบนถนน หรือในสถานสาธารณะ

(๒) ใช้รถยนต์หรือล้อเลื่อนเป็นที่ปรงอาหารเพื่อขายหรือจำหน่ายให้แก่
ประชาชนบนถนนหรือในสถานสาธารณะ

(๓) ขายหรือจำหน่ายสินค้าซึ่งบรรทุกบนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน
บนถนนหรือในสถานสาธารณะ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การปรงอาหารหรือการขายสินค้าตาม (๑)
หรือ (๒) ในถนนส่วนบุคคลหรือในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศ
ผ่อนผันให้กระทำได้ในระหว่างวัน เวลาที่กำหนด ด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ผู้อยู่ในรถยนต์หรือผู้ขับขี่หรือผู้นั่งซ้อนท้าย
รถจักรยานยนต์ซื้อสินค้าที่ขายหรือจำหน่ายในสถานสาธารณะหรือบนถนนยกเว้นถนนส่วนบุคคล

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ใดจูง ไล่ หรือต้อนสัตว์ลงไปทางน้ำซึ่งเจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัตถุ
ก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลง
ในทางน้ำ

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการตาม
วรรคหนึ่งจัดการขนย้ายวัตถุดังกล่าวออกไปให้ห่างจากทางน้ำภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดและถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ
หรือทำให้ท่อระบายน้ำ คู คลอง ตื้นเขิน ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งแก้ไขให้ทาง
น้ำดังกล่าวคืนสู่สภาพเดิม ถ้าละเลยเพิกเฉยนอกจากมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตาม
ประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีสำหรับ
ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๒๔ เจ้าของร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มซึ่งจัดสถานที่ไว้สำหรับ
บริการลูกค้าได้ในขณะเดียวกันไม่ต่ำกว่ายี่สิบคน ต้องจัดให้มีส้วมที่ต้องด้วยสัญลักษณ์ตามที่
กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้ลูกค้าใช้ในระหว่างเปิดทำการค้า

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เจ้าของร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่ม ซึ่งจัดให้มีขึ้นในบริเวณงานเทศกาลหรืองานใดเป็นการเฉพาะคราว

มาตรา ๒๕ เจ้าของสถานบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซสำหรับ ยานพาหนะ ต้องจัดให้มีส้วมที่ต้องด้วยสัญลักษณ์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๒

การดูแลรักษาสนามหญ้าและต้นไม้ในถนนและสถานสาธารณะ

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย หรือเท หรือกองกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือสิ่งอื่นใดในบริเวณที่ได้ปลูกหญ้าหรือต้นไม้ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นราชการส่วนอื่น หรือรัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของ

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดโค่นต้นไม้ ตัด เด็ด หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้ เกิดความเสียหายหรือน่าจะเป็นอันตรายแก่ต้นไม้ หรือใบ ดอก ผลหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นไม้ ที่ปลูกไว้หรือขึ้นเองตามธรรมชาติในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของผู้ได้รับมอบหมายจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือให้โค่นหรือตัดต้นไม้จากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยหรือจูงสัตว์เข้าไปในบริเวณที่ราชการส่วน ท้องถิ่น ราชการส่วนอื่น หรือรัฐวิสาหกิจได้ปลูกหรืออนุญาตให้ผู้อื่นปลูกหญ้าหรือต้นไม้ไว้ และได้ ปิดประกาศหรือปักป้ายห้ามไว้

หมวด ๓

การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะหรือสถาน สาธารณะซึ่งมิใช่สถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดเท ปล่อยหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคาร หรือยานพาหนะลงในทางน้ำ

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) บ้วนหรือถ่มน้ำลาย เสมหะ บ้วนน้ำหมาก สั่งน้ำมูก เทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ ลง บนถนนหรือบนพื้นรถหรือพื้นเรือโดยสาร

(๒) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกภาชนะหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ

(๒) ปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในที่ดินของตนในสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

มาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองเรือหรืออาคารประเภทเรือนแพ ซึ่งจอดหรืออยู่ในท้องที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นยังไม่ได้จัดสวมสาธารณะ หรือภาชนะสำหรับทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือระบายอุจจาระ หรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ

หมวด ๔

การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย

มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใด ๆ ให้โคมไฟ ป้าย ศาลาที่พัก ม้านั่ง ส้วม หรือสิ่งอื่นใด ที่ราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจได้จัดทำไว้เพื่อสาธารณชนเกิดความเสียหายหรือใช้ประโยชน์ไม่ได้

มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้ผู้ใดป็นป้าย นั่ง หรือขึ้นไปบนรั้ว กำแพง ต้นไม้หรือสิ่งค้ำยันต้นไม้ในที่สาธารณะ

มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้ผู้ใดยืน นั่ง หรือนอนบนราวสะพานสาธารณะ หรือนอนในที่สาธารณะ

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้ใดเล่นว้าว ฟุตบอล ตะกร้อ หรือกีฬาใดๆ บนถนน หรือในสถานสาธารณะหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานสาธารณะที่มีประกาศของเจ้าพนักงานท้องถิ่นห้ามไว้

มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ในที่สาธารณะ เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเป็นการกระทำของ

ราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานที่มีอำนาจ
กระทำได้ หรือเป็นการวางไว้เพียงชั่วคราว

การติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ในที่สาธารณะโดยมิได้มีหนังสืออนุญาต
จากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือได้รับอนุญาตแต่มิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ที่กำหนดในการอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้
ผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งปลด หรือรื้อถอนภายในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นละเลย เพิกเฉย
นอกจากมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ให้เจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๔๐ ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ที่อาคารในลักษณะ
ที่สกปรกรุงรังหรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

ถ้ามีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือ
เตือนให้เก็บหรือจัดทำให้เป็นที่เรียบร้อย ถ้าผู้ติดตั้ง เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารละเลย
เพิกเฉย นอกจากมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ให้เจ้า
พนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๔๑ เจ้าของอาคารซึ่งตั้งอยู่ในระยะไม่เกินสี่สิบเมตรจากขอบทางเดินรถ
ที่มีผิวจราจรกว้างไม่ต่ำกว่าแปดเมตร และที่ผู้สัญจรไปมาอาจเห็นอาคารหรือบริเวณของอาคารได้
จากถนนนั้น ต้องดูแลรักษาอาคารนั้นมีให้สกปรกรุงรัง

หมวด ๕

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๔๒ ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยที่จะให้คำแนะนำผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง
ในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล เมืองพัทยา และองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นให้เป็น
อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และของปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วน
จังหวัด

มาตรา ๔๓ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตองค์การ
บริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ประธานกรรมการสุขาภิบาล ปลัดเมืองพัทยามีหน้าที่
รับผิดชอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในการปกครองบังคับ
บัญชาของตน

ในกรณีที่ได้มีการมอบหมายให้รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือปลัด
กรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศมนตรีหรือปลัดเทศบาล กรรมการ

สุขภาพ ปลอดภัยหรือผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นช่วยปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้มอบหมาย

มาตรา ๔๔ นอกจากอำนาจหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) โฆษณาให้ประชาชนได้ทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) สอดส่องและกวดขันไม่ให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้โดยเคร่งครัด
- (๓) ดักเตือนผู้กระทำความผิดหรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรก หรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป
- (๔) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งไม่เชื่อฟังคำสั่งเตือนและดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๕ เมื่อมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นในท้องที่ใด และพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจทราบตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นนั้นทุกคน ร่วมกันขจัดหรือแก้ไขไม่ให้สิ่งที่ผิดกฎหมายปรากฏอยู่ในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะอีกต่อไป ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดหาอุปกรณ์และอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการ และให้วางระเบียบการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้กระทำความผิดจัดการลบ ล้าง กวาด เก็บ ตกแต่ง ปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดมิให้ปรากฏอีกต่อไปภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตามให้คดีเป็นอันเลิกกัน ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดทำหรือมอบหมายให้ผู้อื่นจัดทำให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดทำความสะอาดหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริงให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่การชดใช้ค่าใช้จ่ายไม่ลบล้างการกระทำความผิดหรือระงับการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

มาตรา ๔๗ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดเวลาห้ามเข้าหรืออยู่ในสถานสาธารณะ ประกาศนั้นให้ติดตั้งหรือแขวนไว้ในบริเวณสถานสาธารณะที่ห้ามนั้นซึ่งเห็นได้ง่าย

มาตรา ๔๘ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งและพนักงานสอบสวน มีอำนาจเปรียบเทียบได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสิบห้าวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินคดีเพื่อฟ้องร้องต่อไป

ค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง ให้แบ่งแก่ผู้แจ้งตามมาตรา ๕๑ กึ่งหนึ่ง และพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานจรรยา หรือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจรรยา ผู้จับกุมอีกกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ วรรคสาม ค่าธรรมเนียมและค่าปรับที่เปรียบเทียบตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดนั้น พร้อมด้วยยานพาหนะ เครื่องมือ และสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมายได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ประชาชนผู้พบเห็นอาจแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้าและให้ถือว่าประชาชนผู้พบเห็นการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ได้ประกาศตามมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๕๓ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๕๔ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๕๕ ผู้ใดขับขี่รถซึ่งบรรทุกมูลสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราย มูลฝอย หรือมีน้ำมัน และวัตถุตั้งกล่าวได้ตกหล่น ปลิว ฟุ้งกระจาย หรือรั่วไหลลงบนถนน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

มาตรา ๕๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๕๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๓ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๕๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

นอกจากต้องระวางโทษปรับตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับอีกวันละหนึ่งร้อยบาทเรียงรายวันจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง

มาตรา ๕๙ พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามที่มีการแจ้งความนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๐ บรรดาคำขออนุญาตที่ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ การอนุญาตและใบอนุญาตที่ได้ให้ไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือการปฏิบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตตามที่ได้รับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาต การอนุญาตและใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๑ อุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๐๓ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงมีผลใช้ได้ต่อไปจนกว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะได้วินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๖๒ บรรดากฎหมายกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๐๓ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไป ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าบริการ

ลำดับที่	ประเภท	จำนวนเงิน	
		บาท	สตางค์
๑.	ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตปิดแผ่นประกาศ หรือเขียนข้อความหรือภาพ ติดตั้ง เขียนป้าย หรือเอกสาร หรือทิ้งหรือโปรยแผ่นประกาศ เพื่อโฆษณาแก่ประชาชน	๒๐๐	-

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ไม่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ปัจจุบันโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบ่อบำบัดน้ำเสียและอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นเหตุให้การดำเนินการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองไม่ได้ผลเท่าที่ควร สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภคินี/แก้ไข

๒๑/๑/๒๕๕๕

A+B (C)

สัญญา/ปรับปรุง

๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด
และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๑๗)

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา
เลขรับ 8393
วันที่ 23 ส.ค. 2559
เวลา 14.53 น.

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

ที่ นร ๐๕๐๓/ ๓๐๗/๙๙

๖๓ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วนดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๕๐๐/๕๙ วันที่ ๒๓/๘/๕๙
เวลา ๑๕.๓๐ ส่ง พรบ
สำนักการประชุม

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่ ๓๒/๒๕๕๙
วันที่ ๒๓/๘.ค./๕๙
เวลา ๑๕.๓๕ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๕ (สุधार)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (E/S ส่งสภา 007)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ...)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่”
และ “ราชการส่วนท้องถิ่น” และบทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงาน
เจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓)

(๓) กำหนดให้มีมาตรการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย (เพิ่มหมวด ๓/๑
การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ มาตรา ๓๔/๓ และมาตรา ๓๔/๔)

(๔) กำหนดโทษกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย
และข้อกำหนดของท้องถิ่น (เพิ่มมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๒)

(๕) ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าบริการ

เหตุผล

โดยที่การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศ แต่ปัจจุบัน
การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมีบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ
หลายหน่วยงาน ทำให้ขาดการบูรณาการร่วมกันโดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการเก็บ ขน
และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแต่ละประเภท อีกทั้งอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการจัดการสิ่งปฏิกูล
และมูลฝอยที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดเก็บยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายจริง ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการ
สิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สมควรกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่น
มีหน้าที่และอำนาจในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการ
คัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ รวมทั้ง
กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปใช้ประโยชน์
หรือหาประโยชน์ได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่...)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาด
และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติรักษาความสะอาด
และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่...) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด
และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน
“มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่”
และ “ราชการส่วนท้องถิ่น” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (๑) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๒) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (๓) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๕) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๖) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นนั้น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า

(๑) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) ปลัดเทศบาลและรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล

(๓) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขต และผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๕) ปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๖) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นและรองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่การออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย จะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ระยะเวลาการจัดเก็บ ลักษณะการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งต้นทุนและความคุ้มค่าในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ก็ได้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๗/๑ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย
มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ มาตรา ๓๔/๓ และมาตรา ๓๔/๔ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

“หมวด ๓/๑
การจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย

มาตรา ๓๔/๑ การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย ในเขตพื้นที่ของ
ราชการส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ
หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเอกชนเป็นผู้ดำเนินการหรือทำร่วมกับ
ราชการส่วนท้องถิ่นก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ การมอบให้เอกชนดำเนินการหรือร่วมดำเนินการดังกล่าว มิให้ถือว่าเป็น
การร่วมลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ แต่หลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดดังกล่าว ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วย
การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐประกอบด้วย

สิ่งปฏิภูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐหรือ
ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายตามวรรคสอง
ซึ่งดำเนินการจัดเก็บย่อมมีอำนาจนำไปดำเนินการ ใช้ หรือหาประโยชน์ได้ตามข้อตกลงที่ทำไว้ระหว่างกัน
และตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดตามวรรคสอง

ในกรณีที่ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับมอบหมายจาก
ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นให้เป็นผู้ดำเนินการตามวรรคสอง มิให้ถือว่าเป็นการทำกิจการนอกเขตตาม
กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้เป็นหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บ ขน และ
กำจัดสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยจากผู้ที่เกี่ยวข้องตามอัตราที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งต้องไม่เกิน
อัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการของเสียอันตรายและของเสียไม่อันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่ในกรณีที่มีของเสียอันตรายหรือของเสียไม่อันตราย
ปนอยู่กับสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดเก็บ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ
หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้จัดเก็บ
แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานมาดำเนินการนำไปจัดการ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่
ดังกล่าวต้องดำเนินการภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหากพนักงาน
เจ้าหน้าที่นั้นยังมีได้ดำเนินการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
รวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้จัดเก็บ ดำเนินการกับสิ่งปฏิภูล
และมูลฝอยนั้นตามที่เห็นสมควร และให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานที่ได้รับแจ้ง
จงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด

การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในกรณีที่มีกฎหมายกำหนด
หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรฐานไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติ
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรฐานนั้นด้วย

มาตรา ๓๔/๒ ผู้ใดประสงค์จะดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่น

ผู้ใดได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขแล้ว

มาตรา ๓๔/๓ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามที่สาธารณะและสถานสาธารณะให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะ และออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์การจัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในสถานที่เอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้

(๒) กำหนดวิธีการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

(๓) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔/๒ ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

การปฏิบัติหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ราชการส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งด้วย

มาตรา ๓๔/๔ ให้เป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่จะเสนอแนะ แนะนำ และช่วยเหลือราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนงานโครงการในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องได้รับการอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเสนอความเห็นในการขอจัดตั้งงบประมาณเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย

ในการจัดทำแผนงานโครงการตามวรรคหนึ่ง ต้องมีขั้นตอนและกระบวนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วย

ให้เป็นหน้าที่ของกรมควบคุมมลพิษ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกรมอนามัย ร่วมกันให้คำแนะนำและกำกับการดำเนินการของราชการส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการโครงการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จะตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการเพื่อทำงานร่วมกันก็ได้”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะให้คำแนะนำผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้
ในเขตเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และของปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๔๓ นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของตน
ในกรณีที่ได้มีการมอบหมายให้รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกเทศมนตรีหรือปลัดเทศบาล รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือปลัดกรุงเทพมหานคร รองนายกเมืองพัทยาหรือปลัดเมืองพัทยา หรือรองผู้บริหารหรือปลัดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้มอบหมาย”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
“มาตรา ๕๘/๑ ผู้ใดดำเนินกิจการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยมิได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔/๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๘/๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๓๔/๓ (๑) และ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้มีหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามมาตรา ๓๔/๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔/๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๓๔/๓ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าบริการท้ายพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๑๐ การบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ก่อนวันที่พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับให้เป็นไปตามมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

“อัตราค่าธรรมเนียม

๑. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตปิดแผ่นประกาศ หรือเขียนข้อความหรือภาพ ติดตั้ง เขียนป้าย หรือเอกสาร หรือหิ้งหรือโปรยแผ่นประกาศ เพื่อโฆษณาแก่ประชาชน	ฉบับละ	๒๐๐	บาท
๒. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการรับทำการเก็บ และขนส่งปฏิกุลและมูลฝอย	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐	บาท
๓. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการกำจัดสิ่งปฏิกุล และมูลฝอย	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐	บาท
๔. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการหาประโยชน์ จากการจัดการสิ่งปฏิกุลและมูลฝอย	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐	บาท
๕. ค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งปฏิกุลและมูลฝอย			
๕.๑ การเก็บและขนส่งปฏิกุลและมูลฝอย			
๕.๑.๑ กรณีที่มีปริมาณสิ่งปฏิกุลและมูลฝอย ไม่เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร เดือนละ		๑๕๐	บาท
๕.๑.๒ กรณีที่มีปริมาณสิ่งปฏิกุลและมูลฝอยต่อเดือน เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร ให้คิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตรและให้เก็บหน่วยละ		๑๕๐	บาท
๕.๒ การกำจัดสิ่งปฏิกุลและมูลฝอย			
๕.๒.๑ กรณีที่มีปริมาณสิ่งปฏิกุลและมูลฝอย ไม่เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร เดือนละ		๒๐๐	บาท
๕.๒.๒ กรณีที่มีปริมาณสิ่งปฏิกุลและมูลฝอยต่อเดือน เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร ให้คิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตรและให้เก็บหน่วยละ		๒๐๐	บาท
๕.๓ ในกรณีที่มีปริมาณสิ่งปฏิกุลและมูลฝอยต่อเดือน มากกว่า ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร และมีปริมาณสิ่งปฏิกุลและมูลฝอยต่อหนึ่งวันเกิน ๑๒๐ กิโลกรัมหรือ ๖๐๐ ลิตร จะกำหนดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร เพื่อให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มนอกจาก ๕.๑ และ ๕.๒ ก็ได้ โดยให้คิดอัตราหน่วยละ		๒๐๐	บาท
๕.๔ การเก็บและขนส่งปฏิกุลและมูลฝอย หรือการกำจัดสิ่งปฏิกุลและมูลฝอย ในลักษณะครั้งคราว			

๕.๔.๑ ให้จัดเก็บเป็นรายครั้ง

โดยคิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม

หรือ ๖๐๐ ลิตรและให้เก็บหน่วยละ

๒๐๐ บาท

๕.๔.๒ ในกรณีที่มีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

มากกว่า ๒๒๐ กิโลกรัม หรือ

๑.๑ ลูกบาศก์เมตร ให้คิดเป็นหน่วย

หน่วยละ ๒๒๐ กิโลกรัม หรือ

๑.๑ ลูกบาศก์เมตร เพื่อให้มีการเก็บ

ค่าธรรมเนียมเพิ่มนอกจาก ๕.๔.๑ ก็ได้

ในอัตราหน่วยละ

๒๐๐ บาท

๕.๕ ในกรณีที่คำนวณปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแล้ว

เศษเกินกึ่งหนึ่งของหน่วยตามที่กำหนดใน

๕.๑ ถึง ๕.๔ ให้คิดเป็นหนึ่งหน่วย”

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด
และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศ แต่ปัจจุบันการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมีบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน ทำให้ขาดการบูรณาการร่วมกันโดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแต่ละประเภท อีกทั้งอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดเก็บยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายจริง ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดสมควรกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการ รวมทั้งกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปใช้ประโยชน์หรือหาประโยชน์ได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๓)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “ราชการส่วนท้องถิ่น” ให้สอดคล้องกับกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน (ร่างมาตรา ๔)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมมาตราการรักษาการโดยกำหนดให้เฉพาะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย (ร่างมาตรา ๕)

(๔) กำหนดหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มมาตรา ๓๔/๑ และมาตรา ๓๔/๓)

๑) กรณีสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่เกิดจากแหล่งชุมชน ได้แก่ มูลฝอยทั่วไป มูลฝอยติดเชื้อ และมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจเก็บ ขน และกำจัดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด และหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ใน

กฎหมายอื่น และโดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งไม่สามารถดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นซึ่งรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเอกชน ดำเนินการหรือทำร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกรมมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการแทนหรือทำร่วมกันนั้นเป็นการทำกิจการนอกเขต ซึ่งตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนการทำกิจการนอกเขตไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนการดำเนินการ และเกิดการบูรณาการร่วมกัน จึงกำหนดให้การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับมอบหมายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นเป็นผู้ดำเนินการนั้น มิใช่การทำกิจการนอกเขตตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับการให้เอกชนดำเนินการหรือร่วมดำเนินการดังกล่าวนี้ เนื่องจากอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งปัจจุบันมีภาระขั้นตอนการดำเนินการค่อนข้างมาก และแม้ว่าคณะกรรมการนโยบายการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐจะออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ซึ่งเป็นการผ่อนปรนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนฯ โดยให้โครงการที่มีมูลค่าต่ำกว่าหนึ่งพันล้านบาทและมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกเอกชนเพื่อการอนุญาต การให้สัมปทาน การให้สิทธิ หรือการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินของรัฐไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ให้หน่วยงานดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าวโดยอนุโลม แต่หากไม่มีหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการนั้นได้ก็ตาม แต่เนื่องจากขณะนี้ประเทศไทยประสบปัญหาไม่สามารถกำจัดขยะมูลฝอยที่ตกค้างอยู่เป็นจำนวนมากได้ทันทั่วทั้งเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้รวดเร็วและจงใจให้เอกชนที่มีความพร้อมเข้ามาช่วยดำเนินการเก็บ ขน กำจัด รวมทั้งหาประโยชน์จากสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ จึงกำหนดมิให้ถือว่าการให้เอกชนดำเนินการหรือร่วมดำเนินการดังกล่าวเป็นการร่วมลงทุนตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนฯ และให้กระทรวงมหาดไทยออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินการดังกล่าวโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนฯ ประกอบด้วยแทนเพื่อลดภาระการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒) กรณีสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในเขตโรงงานซึ่งเป็นของเสียอันตรายและของเสียไม่อันตราย โดยหลักจะเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เว้นแต่กรณีที่มีการนำของเสียอันตรายและของเสียไม่อันตรายดังกล่าวมาทั้งหมดกับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจดำเนินการของขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นซึ่งรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเอกชน แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงานฯ นำไปจัดการภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวและยังมิได้ดำเนินการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นซึ่งรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเอกชน มีหน้าที่ดำเนินการกับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยนั้นได้ตามสมควร

๓) กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะ รวมทั้งมีหน้าที่ออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเพื่อวางแนวปฏิบัติ

ให้แก่ตนเองและประชาชนในเรื่องหลักเกณฑ์การจัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในสถานที่
เอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้ กำหนดวิธีการการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย
และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้อง

(๕) กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์
จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และในกรณีที่ได้รับ
อนุญาตประกอบกิจการตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ถือว่าได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มมาตรา ๓๔/๒)

(๖) กำหนดให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเสนอแนะ แนะนำ และช่วยเหลือ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนงานโครงการการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย
ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด และขอจัดตั้งงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในกรณีที่จำเป็นต้องได้รับการอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนี้ ยังกำหนดให้หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องร่วมกันให้คำแนะนำและกำกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับ
การจัดทำแผนงานโครงการในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มมาตรา ๓๔/๔)

(๗) ปรับปรุงบทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและ
พนักงานเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๒
และมาตรา ๔๓)

(๘) กำหนดโทษสำหรับผู้ดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์
จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเจ้าพนักงานท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดโทษ
สำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น อันได้แก่ ประชาชนทั่วไป และองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและผู้ที่ได้รับมอบหมายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัด
สิ่งปฏิกูลและมูลฝอย (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๒)

(๙) ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติใหม่ โดยเพิ่มเติมอัตรา
ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งค่าธรรมเนียมใบอนุญาต
ของเอกชน (ร่างมาตรา ๙)

(๑๐) กำหนดรองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็น
ระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๐)

(๑๑) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
(ร่างมาตรา ๑๑)

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)